ADANA
TİCARET ODASI

Adana Ekonomisi 2021

ADANA TİCARET ODASI

ADANA EKONOMİSİ 2021

Oda Sicil Müdürlüğü
Hazırlayan: Cenk KADEŞ

Hazırlık ve Baskı
Yiğit Grafik Tasarım Yayıncılık Matbaacılık San.ve Tic.Ltd.Şti.
0322 436 29 09
yigitgrafik@gmail.com

Yeni Türkiye Devleti
temellerini süngüyle değil,
süngünün de dayandığı
ekonomiyle kuracaktır.
Yeni Türkiye Devleti,
cihangir bir devlet olmayacaktır.
Fakat yeni Türkiye Devleti,
bir ekonomi devleti olacaktır.

M. Atatürk

ÜRETİM, İSTİHDAM VE İSTİKRAR EN BÜYÜK TEMENNİMİZDİR

ATİLA MENEVŞE
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Tüm dünyada pandemi ile mücadele sırasında ekonomik yönden birçok olumsuzluklar baş göstermiş ve dünya genelinde durgunluk ve hatta küçülmeye doğru giden bir süreç yaşanmaya başlanmıştır. Yaklaşık 2 yıl öncesinden pandemi ile başlayan ekonomik daralma sürecinin tam da sonuna gelindi denirken; bu sefer Rusya ile Ukrayna arasında başlayan savaş ile dünya yeniden bir kriz ile karşı karşıya kalmıştır. Özellikle petrol, enerji ve temel gıda ürünlerine erişimde önemli sıkıntılar yaşanmaya başlanması ile fiyatlar olumsuz etkilenmiş ve bunun sonucunda da ülkeler, artan enflasyon ile mücadeleye etmeye başlamıştır.

Devam eden bu sürecin reel ekonomi üzerinde negatif etkileri olmuştur. Özellikle sürekli olarak artan emita fiyatları, piyasa koşullarının iyileşmesini güçleştirmekte ve firmaların ileriye dönük öngörülen yatırımlarını olumsuz etkilemektedir. Bunun bir diğer yansıması olarak da tüketicilerin alım gücü düşmekte ve ticari faaliyetlerde bu doğrultuda durgunluk baş göstermektedir.

Ülkemizde yüksek enflasyonun yanında, döviz kurundaki aşırı dalgalanma, gerek iç gerekse dış ticaret fiyatlandırmalarında öngörülemeyen bir belirsizliğe yol açmaktadır. İhracatçı üyelerimiz açısından dövizdeki artış avantaj olarak görülse de, ithalata dayalı üretim yapan firmalar için artan hammadde maliyetleri maalesef fiyat tahminlerini zorlaştırmaktadır. Tüm bu olumsuzlukların yanında reel faizlerin yüksek oluşu, firmaların kredilere erişimini kısıtlamakta ve finansal sıkıntılara yol açmaktadır.

Bu kapsamda ülke olarak çözmemiz gereken sorunlarımızın başında, fiyat istikrarsızlığı gelmektedir. Fiyatlardaki bu belirsizlikler enflasyonu arttırmakta ve büyümeden işsizliğe, gelir dağılımı adaletsizliğinden, cari açığa kadar pek olumsuz yansımaları olmaktadır. Bu olumsuzluklar sadece ülkemize has olmayıp; tüm dünyada etkilerini göstermiştir. Değişen şartlar, hızlı bir dönüşümü beraberinde getirmiş; orta ve uzun vadeli gelecek planları bir kenara bırakılarak, kısa vadeli planlarla işlerin yönetilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Ancak bizler iş dünyası olarak günü kurtaran bir ortamdan çıkıp, uzun vadeli planlamaların yapılacağı bir döneme girmek istiyoruz. Kısa vadeli atılan her adımın saman alevi niteliğinde olacağının bilincinde adım atmalıyız.

İş dünyası olarak tüm bu olumsuzlukların aşılacağı yönünde ümidimizi hiçbir zaman yitirmedik. Dünya pek çok ekonomik krizler gördü ve bu krizlerden çeşitli ekonomik tedbirler ile bir şekilde çıkmayı başardı. Evet, her yaşanan ekonomik krizin bir öncekine göre daha ağır olduğu söylense de bu krizlerin hepsinden de alınan tedbirler ile çıkılabilmiştir. İçinde yaşadığımız bu krizin de alınacak yapısal önlemlerle aşılacağı kanaatindeyim. Bu süreç elbette zor olacak. Gerek iş dünyası, gerekse tüketiciler açısından, bu zorluklar aşıldığında hepimizin refah düzeyinde iyileşmeler görüleceği kanaatindeyim.

Bu kapsamda, pandemi ile başlayan ve Rusya-Ukrayna savaşı ile devam eden bu olumsuz sürecin en kısa sürede sona ermesi ve artık üretimin, ticaretin, istihdamın ve istikrarın konuşulduğu günlere geri dönülmesi en büyük temennimizdir. Bu doğrultuda hazırlamış olduğumuz 2021 yılı Adana Ekonomisi kitabımızın, sizlere ışık olması ve alacağınız stratejik kararlarda fayda sağlamasını dilerim.

İÇİNDEKİLER

I.Nüfus Yapısı **7**
I.1 Nüfus 7
I.2 Göç Durumu 11
II. Sosyal Güvenlik **15**
II.1 Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişi Sayısı 15
II.2 Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı 17
II.3 Emekli Kişi Sayısı 19
II.4 Bakmakla Yükümlü Tutulanların Sayısı 20
II.5 Genel Sağlık Sigortalı Sayısı 21
II.6 Adana İli İşyeri Sayısı ve Zorunlu Sigortalıların Dağılımı 22
III. Eğitim **26**
III.1 Okullaşma Oranı 26
III.2 Okul, Şube, Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 26
III.3 Yüksek Öğretim 27
III.3.1 Çukurova Üniversitesi 27
III.3.2 Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 29
IV. Sağlık **31**
V. Turizm **35**
V.1 Otel-Yatak ve Konaklayan-Giren-Çıkan Turist Sayısı 35
VI. Ulaştırma **37**
VI.1 Kara Ulaştırma 37
VI.2 Demiryolu Ulaştırma 39
VI.3 Havalimanı 40
VI.3.1 Adana Havalimanı Uçak-Yolcu-Yük Trafiği 40
VII. Tarım ve Hayvancılık **42**
VII.1 Hayvancılık ve Arıcılık 42
VII.1.1 Arıcılık 42
VII.1.2 Kümes Hayvancılığı 42
VII.1.3 Canlı Hayvan Varlığı 43
VII.2 Tarım 44
VII.2.1 Arazi Varlığı 44
VII.2.2 Adana İli Sebze Ekim Alanı ve Üretim Miktarı 47
VII.2.3 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler Ekim Alanı ve Üretim Miktarı 50
VII.2.4 Meyve Ağaçları Sayısı ve Meyve Üretimi 52
VII.2.5 Nitelikli Örtüaltı Tarım Alanları 55
VII.2.6 Örtüaltı Üretim 57
VIII. Sanayi ve Ticaret **59**
VIII.1 Sanayi 59
VIII.1.1 Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı 61
VIII.1.2 Sanayi İşletmelerinde Çalışan Sayısı 61
VIII.2 Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi 62
VIII.3 İstanbul Sanayi Odası İlk 500 Sanayi Kuruluşu Anketi 62
VIII.4 Küçük Sanayi Siteleri 63
VIII.5 Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi 63
VIII.5.1 Organize Sanayi Bölgesi Doğalgaz Kullanımı 64
VIII.5.2 Organize Sanayi Bölgesi Elektrik Enerjisi Tüketimi 65
VIII.6 Adana-Yumurtalık Serbest Bölgesi 66
VIII.6.1 Yumurtalık Serbest Bölgesi Ticaret Hacmi 66
VIII.7. Adana Ticaret Odası 67
VIII.7.1 Açılan-Kapanan Firmalar 69
VIII.8 Adana Ticaret Borsası 71
VIII.9 İller ve Sektörler Arası Ticaret 73
VIII.9.1 İller Arası Ticaret (Alış-Satış) 73
VIII.9.2 Adana İli Sektörlere Göre Alış-Satışlar 75
VIII.9.3 Adana İmalat Sanayi Alt Sektörleri Net Satışları 76
VIII.10. Konut Satışları 78
IX. Uluslararası Doğrudan Yatırımlar **81**
IX.1 Uluslararası Sermayeli Şirket Sayıları 81
X. İstihdam Durumu **83**
X.1 İstihdam ve İşsizlik ve İşsizlik Oranları 83
X.2 İstihdam Edilenlerin İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımları 87
XI. Dış Ticaret **88**
XI.1 İhracat 89
XI.2 İthalat 93
XII. Yatırım Teşvikleri **98**
XIII. Enerji **100**
XIII.1 Üretim Kapasitesi 100
XIII.2 Yürürlükte Olan Elektrik Enerjisi Üretim Lisansları 101
XIII.3 Elektrik Enerjisi Tüketimi 102
XIV. Milli Hesaplar **105**
XIV.1 Gayri Safi Milli Hasıla 105
XV. Genel Bütçe Vergi Gelirleri **109**
XV.1 Genel Bütçe Gelirleri 112
XV.2 İller Bazında Kümülatif Bütçe Karşılaştırması 113
XVI. Bankacılık **114**
XVI.1 Mevduat ve Kredi 114
XVI.2 İllere Göre Mevduatın Dağılımı 116
XVI.3 İllere Göre Kredilerin Dağılımı 117
XVI.4 Sektör Kredileri 118
XVI.5 İllere Göre Takipteki Alacakların Nakdi Kredilere Oranı 120
XVI.6 Protestolu Senetler 121
XVI.6.1 Protestolu Senet Adetleri 122
XVI.6.2 Protestolu Senet Tutarları 122
XVI.7 İbrazında Ödenen Çekler 123
XVI.8 Karşılıksız Çekler 125
XVI.8.1 Karşılıksız Çek Tutarı 126
XVI.8.2 Karşılıksız Çek Adedi 126

ADANA'NIN PROFİLİ

Yüzölçümü	14.030 km^2
Nüfusu (2021)	2.263.373
Yıllık Nüfus Artış Hızı (2021/2020)	(‰)2,1
Nüfus Yoğunluğu (2020)	161 kişi/km^2
Okur-Yazarlık Oranı (2020)	%96,8
Ortalama Yükseklik	Adana merkez 23 m
Toplam Yerleşim Sayısı	15 Merkez İlçe
Ortalama Sıcaklık	Ortalama Sıcaklık 19,1 Derece
En Yüksek Sıcaklık (1927-2020 yıllık)	En Yüksek Sıcaklık 45,6 Derece
En Düşük Sıcaklık	En Düşük Sıcaklık -8,1 Derece
Aylık Ortalama Yağış Miktarı Ortalaması (1927-2020)	668,1 mm
Deprem Konumu	1,4 Derece
Arazi Kullanım Durumu	% 38 Tarım, % 3 Çayır-Mera, % 40 Orman/Fundalık, % 19 diğer
Hizmetler İş Kolunda Çalışanların Oranı	%58,5 (2021 Yılı İş Gücü Anketi/TR62)
Tarım İş Kolunda Çalışanların Oranı	%19 (2021 Yılı İş Gücü Anketi/TR62)
İmalat Sanayinde Çalışanların Oranı	%22,5 (2021 Yılı İş Gücü Anketi/TR62)
Verilen Yatırım Teşvik Belgeli Firmaların Sabit Yatırım Tutarı (TL) (2021)	99.235.670 (Bin TL)
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)(2020)	99,235,670 (Bin TL.)
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Türkiye Payı (%) (2020)	%2 (İller bazında 8. Sıra)
Sanayi Sektörü GSYH İl İçindeki Payı (2020)	% 31,9
Hizmet Sektörü GSYH İl İçindeki Payı (2020)	% 58,3
Tarım Sektörü GSYH İl İçindeki Payı (2020)	% 9,8
Kişi Başına Düşen GSYH (2020)	6.270-$
Banka Mevduatları Toplamı (2021)	75.068.297 (Bin TL) (İller Bazında 8. Sıra)
Kullanılan Banka Kredileri (2021)	84.755.690 (Bin TL) (İller bazında 9. Sıra)
Ana Tarım Ürünleri	Buğday, pamuk, mısır, narenciye, soya, yer fıstığı

I.NÜFUS YAPISI

I.1 Nüfus

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2021yılında Adana ili nüfusu binde 2,1 artış ile 2263.373 kişiye yükselmiştir. 2020 yılında binde 8 artış ile 2.258.718 kişi idi.

İlçeler düzeyine göre en fazla nüfus artışı binde 73,2 ile Sarıçam ve binde 24,7 ile Yumurtalık ilçelerinde gerçekleşmiştir. En fazla azalış binde -36,4 ile Saimbeyli ve binde -28,1ile Feke ilçelerinde gerçekleşmiştir.

Adana ilinin nüfusunun %35'i Seyhan ilçesinde yoğunlaşmış olup; ardından %17,9'u Yüreğir ve %17,2'si Çukurova ilçelerinde yoğunlaşmıştır.

Tablo I.1 Adana İli İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (2020-2021)

İlçeler	2020 Yılı			2020/2019	2021 Yılı			2021/2020
	Toplam	Erkek	Kadın	‰ Değişim	Toplam	Erkek	Kadın	‰ Değişim
Seyhan	796.131	396.374	399.757	-32	792.536	394.736	397.800	-4,5
Yüreğir	412.092	207.244	204.848	-37	407.054	204.804	202.250	-12,2
Çukurova	386.634	186.144	200.490	29	389.319	187.172	202.147	6,9
Sarıçam	194.019	99.480	94.539	-30	208.227	106.664	101.563	73,2
Ceyhan	161.159	80.775	80.384	-2	159.955	80.523	79.432	-7,5
Kozan	132.974	66.920	66.054	-36	132.320	66.723	65.597	-4,9
İmamoğlu	27.784	14.005	13.779	3	27.399	13.867	13.532	-13,9
Karataş	23.667	12.105	11.562	-11	23.321	11.940	11.381	-14,6
Karaisalı	22.065	11.322	10.743	9	21.967	11.275	10.692	-4,4
Pozantı	19.930	10.314	9.616	-16	20.005	10.410	9.595	3,8
Yumurtalık	18.203	9.573	8.630	-32	18.653	10.135	8.518	24,7
Tufanbeyli	16.966	8.744	8.222	-36	16.660	8.640	8.020	-18,0
Feke	16.536	8.637	7.899	49	16.072	8.395	7.677	-28,1
Aladağ	15.998	8.235	7.763	4	15.855	8.194	7.661	-8,9
Saimbeyli	14.560	7.644	6.916	-34	14.030	7.384	6.646	-36,4
Adana Toplam	**2.258.718**	**1.127.516**	**1.131.202**	**8**	**2.263.373**	**1.130.862**	**1.132.511**	**2,1**

Kaynak: TÜİK

Tablo I.2'de, 2012-2021 yılları arasında, Adana ve Türkiye'nin Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre nüfus değişimleri yer almaktadır. 2012 yılında Adana ili nüfusu 2.125.635 kişi iken; 2021 yılında %6,5 artış ile 2.263.373 kişiye yükselmiştir. Türkiye nüfusu aynı dönemde yüzde 11,9 artış ile 84.680.273 kişiye yükselmiştir.

Adana ili nüfusu, 2021 yılında bir önceki yıla göre binde 2,1, Türkiye nüfusu ise binde 12,7 artış göstermiştir.

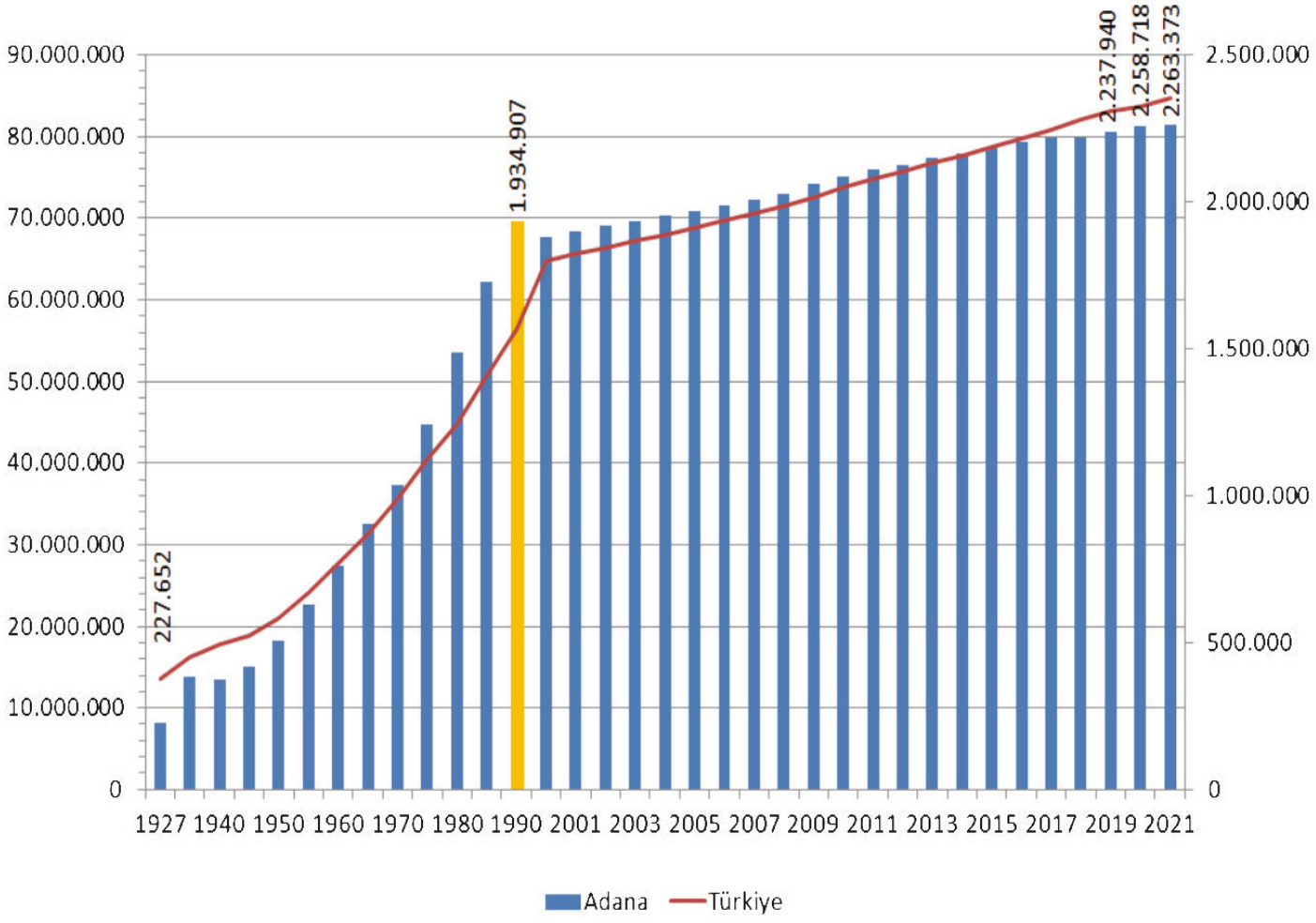
Tablo I.2 Adana-Türkiye Yıllara Göre Nüfus Değişimi (2012-2021)

Yıllar	Adana	Türkiye	Adana Bir Önceki Yıla Göre Değişim‰	Türkiye Bir Önceki Yıla Göre Değişim ‰	Adana Nüfus Payı %
2012	2 125 635	75 627 384	8,0	13,6	2,81
2013	2 149 260	76 667 864	11,1	12,1	2,80
2014	2 165 595	77 695 904	7,6	13,8	2,79
2015	2 183 167	78 741 053	8,1	13,4	2,77
2016	2 201 670	79 814 871	8,5	13,5	2,76
2017	2 216 475	80 810 525	6,7	13,6	2,74
2018	2 220 125	82 003 882	1,6	14,8	2,71
2019	2 237 940	83 154 997	8,0	14,0	2,69
2020	2 258 718	83 614 362	9,3	5,5	2,70
2021	2 263 373	84 680 273	2,1	12,7	2,67

Kaynak: TÜİK Nüfus İstatistikleri

Grafik I.1 Adana-Türkiye Yıllara Göre Nüfus Dağılımı (1927-2021)

Tablo I.3'te ise Adana ili yaş grubuna göre nüfus dağılımına bakıldığında; 2021 yılında nüfusun yüzde 52,4'ü 35 yaş altı nüfustan oluşmaktadır. Bir önceki yıl yüzde 53,4 idi.

Tablo I.3 2021 Yılı Adana İli Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Nüfusun Dağılımı

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılımı %	Yaş Grubuna Göre Cinsiyetlerin Yüzde Dağılımı	
					Erkek	Kadın
'0-4'	165.518	84.911	80.607	7,3	51,3	48,7
'5-9'	187.315	96.091	91.224	8,3	51,3	48,7
'10-14'	171.713	88.678	83.035	7,6	51,6	48,4
'15-19'	167.128	84.715	82.413	7,4	50,7	49,3
'20-24'	161.520	81.458	80.062	7,1	50,4	49,6
'25-29'	161.059	80.242	80.817	7,1	49,8	50,2
'30-34'	170.574	85.725	84.849	7,5	50,3	49,7
'35-39'	176.394	88.350	88.044	7,8	50,1	49,9
'40-44'	152.470	76.050	76.420	6,7	49,9	50,1
'45-49'	127.031	63.697	63.334	5,6	50,1	49,9
'50-54'	126.765	62.831	63.934	5,6	49,6	50,4
'55-59'	193.633	99.178	94.455	8,6	51,2	48,8
'60-64'	96.700	47.291	49.409	4,3	48,9	51,1
'65-69'	85.369	41.196	44.173	3,8	48,3	51,7
'70-74'	55.764	25.289	30.475	2,5	45,4	54,6
'75-79'	32.028	13.450	18.578	1,4	42,0	58,0
'80-84'	18.762	7.206	11.556	0,8	38,4	61,6
'85-89'	9.458	3.428	6.030	0,4	36,2	63,8
'90+'	4.172	1076	3.096	0,2	25,8	74,2
Toplam	**2.263.373**	**1.130.862**	**1.132.511**	**100,0**	**50,0**	**50,0**

Kaynak: TÜİK

2021 yılında iller bazında nüfus sıralamasında Adana ili 2.263.373 kişi ile 7. sırada olup; 2020 yılında iller bazında nüfus sıralamasında ili 2.258.718 kişi ile 6. sıradaydı. Türkiye nüfusunun ise yüzde 2,7'si Adana ilinde olup; ilk sırada yüzde 18,7 nüfus payı ile İstanbul ili yer almaktadır.

Tablo I.4 İllere Göre en Fazla Nüfusa Sahip İlk 10 İlimiz (2020-2021)

Sıra	2020 Yılı ADNKS			2021 Yılı ADNKS		
	İller	Toplam	Toplam Nüfus İçindeki Payı %	İller	Toplam	Toplam Nüfus İçindeki Payı %
1	İstanbul	15.462.452	18,5	İstanbul	15.840.900	18,7
2	Ankara	5.663.322	6,8	Ankara	5.747.325	6,8
3	İzmir	4.394.694	5,3	İzmir	4.425.789	5,2
4	Bursa	3.101.833	3,7	Bursa	3.147.818	3,7
5	Antalya	2.548.308	3,0	Antalya	2.619.832	3,1
6	Adana	2.258.718	2,7	Konya	2.277.017	2,7
7	Konya	2.250.020	2,7	Adana	2.263.373	2,7
8	Şanlıurfa	2.115.256	2,5	Şanlıurfa	2.143.020	2,5
9	Gaziantep	2.101.157	2,5	Gaziantep	2.130.432	2,5
10	Kocaeli	1.997.258	2,4	Kocaeli	2.033.441	2,4
	TÜRKİYE	83.614.362	-	TÜRKİYE	84.680.273	-

Kaynak: TÜİK
(ADNKS-Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

İllere göre nüfus artış hızları karşılaştırıldığında ise, Adana ili 2021 yılında binde 2,1 artış ile en fazla artış yaşanan iller sıralamasında 61. sırada yer almıştır. 2020 yılında binde 9 artış ile en fazla artış yaşanan iller sıralamasında 26. sıradaydı. En fazla nüfus artışı ise binde 59,4 ile Gümüşhane ilinde gerçekleşmiştir. Ardından binde 54,2 ile Yalova ve binde 44 ile Bilecik illeri sıralanmıştır. Nüfusunda en fazla azalış binde 20,2 ile Ağrı ilinde gerçekleşmiştir. Türkiye nüfus artış hızı ise binde 12,7 olarak gerçekleşmiştir

I.2 Göç Durumu

Tablo I.5' te yer alan iller bazında göç verileri incelendiğinde; 2020-2021 yılları göç eden kişi sayısına göre Adana ili 53.649 kişi ile 10. sırada yer almıştır. 2019-2020 döneminde göç eden kişi sayısına göre Adana ili 47.088 kişi ile 9. sıradaydı.

İllerin verdiği göç verilerine göre ise, 2020-2021 döneminde Adana ili verdiği 65.628 verilen göç ile 8. sıradadır. Bir önceki döneminde Adana ili verdiği 45.832 göç ile 9. sıradaydı. Alınan ve verilen göçte ilk üç sırada; İstanbul, Ankara ve İzmir illeri sıralanmaktadır.

Tablo I.5 İller Bazında Alınan-Verilen Göç (2019-2020/2020-2021)

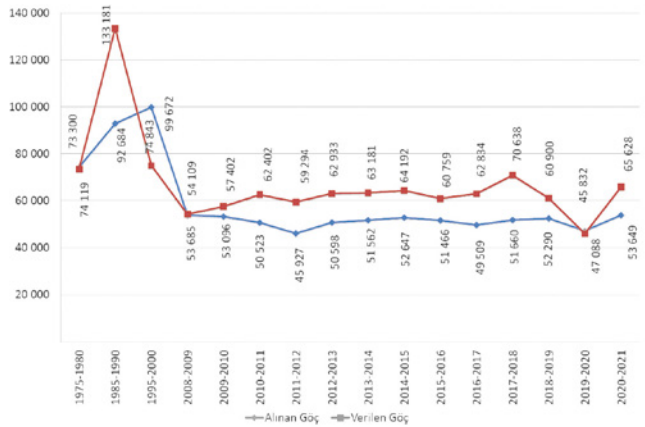
(2020/2021 Dönemine Göre Sıralı)

Sıra	Aldığı Göç Göç				Verdiği Göç			
	İller	2019-2020	İller	2020-2021	İller	2019-2020	İller	2020-2021
1	İstanbul	328 632	İstanbul	385 328	İstanbul	381.654	İstanbul	408.165
2	Ankara	153 162	Ankara	197 702	Ankara	141.165	Ankara	165.604
3	İzmir	107 172	İzmir	131 394	İzmir	92.400	İzmir	109.470
4	Antalya	83 035	Bursa	92 019	Antalya	62.325	Antalya	80.505
5	Bursa	77 039	Antalya	88 305	Bursa	53.940	Bursa	76.678
6	Kocaeli	75 093	Kocaeli	83 959	Kocaeli	52.543	Şanlıurfa	66.987
7	Mersin	53 325	Konya	64 254	Konya	48.780	Kocaeli	66.332
8	Tekirdağ	50 764	Tekirdağ	60 190	Şanlıurfa	47.194	Adana	65.628
9	Adana	47 088	Mersin	57 213	Adana	45.832	Diyarbakır	60.761
10	Konya	43 788	Adana	53 649	Diyarbakır	42.992	Konya	58.865
--	----------	-------	----------		----------	-------	----------	
72	Karaman	8 074	Kırşehir	11 676	Bilecik	8.439	Karaman	1.535
73	Bartın	7 585	Kars	11 259	Hakkari	8.421	Sinop	2.663
74	Iğdır	7 452	Bartın	10 907	Karaman	8.304	Iğdır	-2.610
75	Hakkari	7 227	Bayburt	9 019	Artvin	7.801	Bilecik	3.119
76	Gümüşhane	7 151	Artvin	8 238	Bartın	7.441	Bartın	2.113
77	Artvin	6 358	Hakkari	7 886	Bayburt	7.433	Artvin	14
78	Tunceli	5 791	Iğdır	7 563	Iğdır	7.266	Kilis	212
79	Kilis	5 035	Kilis	7 474	Kilis	6.432	Tunceli	537
80	Bayburt	4 427	Tunceli	7 054	Tunceli	6.311	Ardahan	-1.695
81	Ardahan	4 085	Ardahan	4 750	Ardahan	5.215	Bayburt	2.637
	Toplam	**2 806 123**	**Toplam**	**2.777.797**	**Toplam**	**2.806.123**	**Toplam**	**2.777.797**

Kaynak: TÜİK

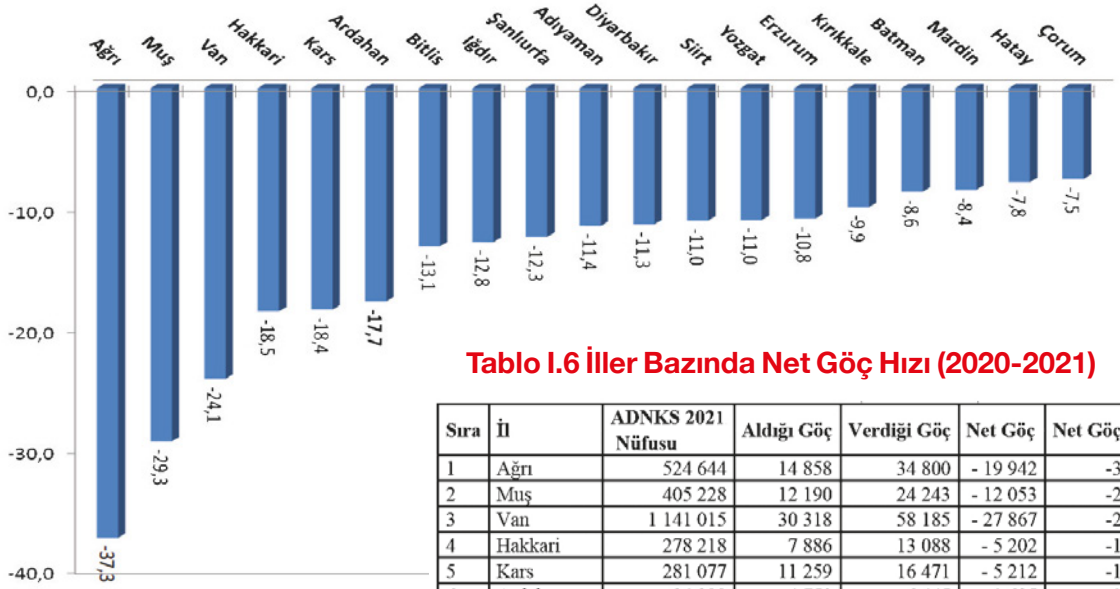
Grafik I.2'de Adana ili 1975 - 1980 döneminden 2020 - 2021 dönemine kadar alınan ve verilen göç sayısının dağılımı yer almaktadır.

Grafik I.2 Adana İli Dönemlere Göre Alınan-Verilen Göç Sayısı

Adana ilinin 2020 - 2021 döneminde aldığı göç 53.649, verdiği göç 65.268 kişi olup; 2019-2020 döneminde aldığı göç 47.088, verdiği göç 45.832 kişi idi. Bu veriler ışığında, Adana ili yüzde -5,3 net göç hızı ile en fazla azalış gerçekleşen iller sıralamasında 24. sıradadır. Bir önceki dönemde 0,6 net göç hızı ile 49.sırada yer almıştı. En fazla göç veren kentler arasında ilk sıralarda Ağrı, Muş ve Van illeri sıralanmaktadır.

Grafik I.3 Net Göç Hızına Göre En Fazla Azalış Gerçekleşen İller Sıralaması (İlk 20 İl) (2020-2021)

Tablo I.6 İller Bazında Net Göç Hızı (2020-2021)

Sıra	İl	ADNKS 2021 Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (‰)
1	Ağrı	524 644	14 858	34 800	- 19 942	-37,3
2	Muş	405 228	12 190	24 243	- 12 053	-29,3
3	Van	1 141 015	30 318	58 185	- 27 867	-24,1
4	Hakkari	278 218	7 886	13 088	- 5 202	-18,5
5	Kars	281 077	11 259	16 471	- 5 212	-18,4
6	Ardahan	94 932	4 750	6 445	- 1 695	-17,7
7	Bitlis	352 277	14 158	18 814	- 4 656	-13,1
8	Iğdır	203 159	7 563	10 173	- 2 610	-12,8
9	Şanlıurfa	2 143 020	40 371	66 987	- 26 616	-12,3
10	Adıyaman	632 148	17 598	24 860	- 7 262	-11,4
---	---	---	---	---	---	---
23	Şırnak	546 589	17 072	20 431	- 3 359	-6,1
24	Adana	2 263 373	53 649	65 628	- 11 979	-5,3
25	Bingöl	283 112	12 027	13 376	- 1 349	-4,8
---	---	---	---	---	---	---
77	Karabük	249 287	16 168	11 598	4 570	18,5
78	Yalova	291 001	16 965	11 564	5 401	18,7
79	Tekirdağ	1 113 400	60 190	37 516	22 674	20,6
80	Çanakkale	557 276	31 210	19 429	11 781	21,4
81	Bayburt	85 042	9 019	6 382	2 637	31,5

Kaynak: TÜİK

Adana ilinin en fazla göç aldığı iller; Mersin, İstanbul ve Hatay illeri olup, bir önceki yıl Mersin, İstanbul ve Osmaniye illeriydi.

Tablo I.7 Adana İlinin Göç Aldığı İlk 10 İl (2020-2021)

Sıra	2020 Yılı			2021 Yılı		
	İller	Alınan Göç Sayısı	% Pay	İller	Alınan Göç Sayısı	% Pay
1	İstanbul	5.304	11,3	Mersin	5.207	9,7
2	Mersin	4.166	7,8	İstanbul	5.022	9,4
3	Ankara	2.716	5,1	Hatay	3.129	5,8
4	Şanlıurfa	2.188	4,1	Şanlıurfa	2.969	5,5
5	Osmaniye	2.185	4,1	Osmaniye	2.881	5,4
6	Hatay	2.022	3,8	Ankara	2.595	4,8
7	Gaziantep	1.922	3,6	Gaziantep	2.590	4,8
8	Niğde	1.898	3,5	Antalya	1.942	3,6
9	Antalya	1.859	3,5	Diyarbakır	1.687	3,1
10	İzmir	1.536	2,9	Niğde	1.655	3,1

Adana ilinin en fazla göç verdiği ilk üç il; İstanbul, Mersin ve Ankara illeri olup, bir önceki yıl da İstanbul, Mersin ve Ankara illeriydi.

Tablo I.8 Adana İlinin Göç Verdiği İlk 10 İl (2020-2021)

Sıra	2020 Yılı			2021 Yılı		
	İller	Verilen Göç Sayısı	% Pay	İller	Verilen Göç Sayısı	% Pay
1	İstanbul	5.534	11,3	İstanbul	7.795	11,9
2	Mersin	4.987	10,2	Mersin	5.931	9,0
3	Ankara	2.511	5,1	Ankara	4.299	6,6
4	Osmaniye	2.498	5,1	Osmaniye	2.989	4,6
5	Antalya	2.377	4,9	Hatay	2.850	4,3
6	Hatay	2.170	4,4	Antalya	2.699	4,1
7	Gaziantep	1.801	3,7	İzmir	2.524	3,8
8	Şanlıurfa	1.794	3,7	Gaziantep	2.365	3,6
9	İzmir	1.757	3,6	Niğde	2.327	3,5
10	Kayseri	1.232	2,5	Şanlıurfa	1.954	3,0

Kaynak: TÜİK

II.SOSYAL GÜVENLİK

II.1 Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamındaki Kişi Sayısı

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nca hazırlanan, Bağ-Kur, Emekli Sandığı ve SSK istatistiki veri ve bilgilerini içeren 2021 yılı istatistiklerine göre Adana ilinde SGK kapsamında bulunan kişi sayısı 2.207.716'dır. 2020 yılında 2.227.610 kişi idi. Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı iller bazında sıralamasına göre Adana ili 8. sırada yer almıştır. İlin toplam nüfusunun gelir testi yaptıranlar hariç yüzde 82,4'ü SGK kapsamındaki nüfustan oluşmaktadır. Bu oran ile Adana ili, iller sıralamasında 59. sırada yer almıştır. Bir önceki yıla göre artış oranları incelendiğinde ise; 2021 yılında, Toplam Sosyal Güvenlik kapsamındaki (Aktif+Pasif+Gelir Testi Yaptıranlar) kişi sayısında, yüzde 0,9 azalış gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 0,7 artış gerçekleşmişti.

Tablo II.1 Sosyal Güvenlik Kapsamındaki İnsan Sayısı ve Nüfusa Oranı (2021)

*(Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamına Göre Sıralı)

Sıra	İller	İlin toplam Nüfusu (TÜİK-ADNKS'ye Göre 2021 Nüfusu	Aktif+Pasif +GSS kapsamında Tescil Edilenler	Sosyal Sigorta Kapsamı (4/a, 4/b, 4/c)	Sosyal Güvenlik Kapsamının (Gelir Testi Yaptıranlar Hariç) Toplam il Nüfusuna Oranı (%)	Sosyal Güvenlik Kapsamı Dışında Kalan Nüfus
1	İstanbul	15.840.900	15.767.029	14.793.521	93,4	73.871
2	Ankara	5.747.325	5.654.408	5.318.828	92,5	92.917
3	İzmir	4.425.789	4.410.919	4.097.795	92,6	14.870
4	Bursa	3.147.818	3.111.921	2.916.177	92,6	35.897
5	Antalya	2.619.832	2.566.353	2.371.896	90,5	53.479
6	Konya	2.277.017	2.257.526	2.051.916	90,1	19.491
7	Kocaeli	2.033.441	2.018.738	1.922.512	94,5	14.703
8	Adana	2.263.373	2.207.716	1.865.026	82,4	55.657
9	Gaziantep	2.130.432	2.103.168	1.773.992	83,3	27.264
10	Mersin	1.891.145	1.877.572	1.605.800	84,9	13.573
11	Mersin	1.868.757	1.852.370	1.577.667	84,4	16.387
------	------	------		------	------	------
77	Gümüşhane	150.119	135.752	119.285	79,5	14.367
78	Kilis	145.826	142.688	116.625	80,0	3.138
79	Tunceli	83.645	82.000	70.960	84,8	1.645
80	Ardahan	94.932	88.192	70.364	74,1	6.740
81	Bayburt	85.042	75.506	65.533	77,1	9.536
Türkiye Toplamı		84.680.273	83.264.789	73.694.517	87,0	1.415.484

Kaynak: www.sgk.gov.tr

SGK kapsamında Emekli Sandığı, Bağ-Kur, SSK, Bakmakla Yükümlü tutulanlar, Genel Sağlık Sigortalı olanların sayıları ile SGK kapsamında kalan kişilerin nüfusa oranları Tablo II.2' de yer almaktadır. 2021 yılında aktif çalışan nüfus oranı yüzde 24,2 olup, 2020 yılında yüzde 23,1 idi. Bunun yanında SGK kapsamında bakmakla yükümlü tutulanların oranı 2021 yılında yüzde 42,7 iken 2020 yılında yüzde 44,8 genel sağlık sigortalı sayısının nüfusa oranında ise 2021 yılında yüzde 15,1 iken; 2020 yılında yüzde 15,7 idi.

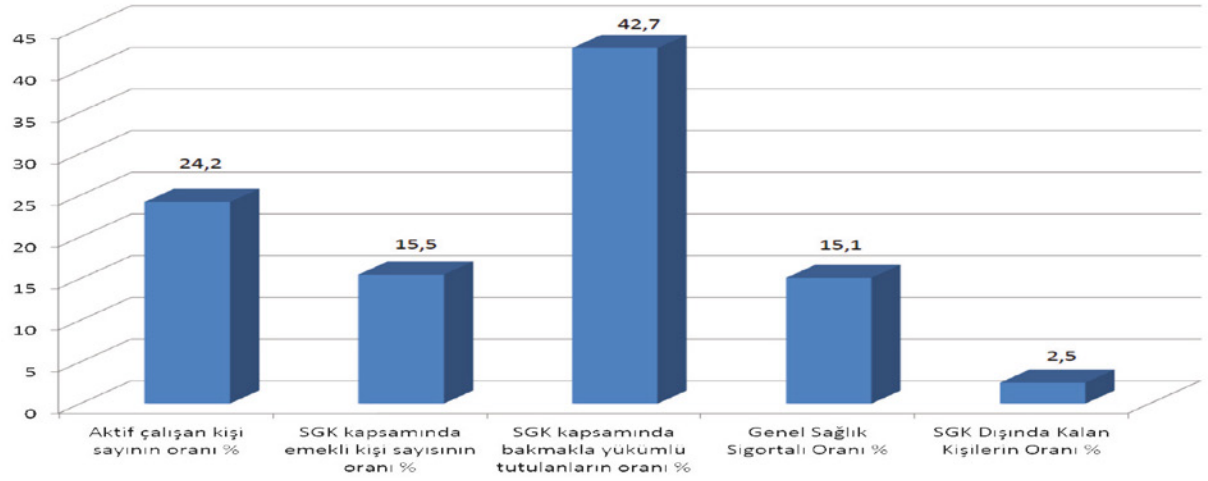
Tablo II.2 Sosyal Güvenlik Kapsamına Dahil Olanların Nüfusa Oranları (2017-2021)

Sigortalı Dağılımı	2017	2018	2019	2020	2021
Aktif çalışan kişi sayının oranı %	23,4	22,8	22	23,1	24,2
SGK kapsamında emekli kişi sayısının oranı %	14,2	14,6	15	15,8	15,5
SGK kapsamında bakmakla yükümlü tutulanların oranı %	45,9	45,1	43,9	44,8	42,7
Genel Sağlık Sigortalı Oranı %	15,1	16,4	18	15,7	15,1
SGK Dışında Kalan Kişilerin Oranı %	1,3	1,1	1,1	0,6	2,5

Kaynak: www.sgk.gov.tr

Grafik II.1'de ise yine sosyal güvenlik kapsamına dahil olanların 2021 yılı için grafikte dağılımı yer almaktadır.

Grafik II.1 Sosyal Güvenlik Kapsamına Dahil Olanların Nüfusa Oranları (%) (2021)

II.2 Sosyal Güvenlik Kurumu Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı

Adana ilinde Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve SSK kapsamında aktif çalışan kişi sayısı 2021 yılında 548.478 kişi olup; 2020 yılında 521.356 kişi idi. Bir önceki yıla göre aktif çalışan kişi sayısında yüzde 5,2 artış gerçekleşmiştir. Aktif çalışanların yüzde 72,2'i 4/a, yüzde 13,8'i 4/b ve yüzde 14'ü 4/c kapsamında çalışmaktadır.

Aktif çalışan kişi sayısına göre iller bazında sıralamada, Adana ili 548.478 kişi ile 8. sırada yer almıştır. Aktif çalışanların nüfusa göre oranı iller sıralamasında ise, Adana ili yüzde 24,2 aktif çalışan oranı ile 49. sırada olup; Türkiye ortalaması ise yüzde 29,2'dir. 2020 yılında ise yüzde 23,1 aktif çalışan oranı ile 51. sıradaydı.

Tablo II.3 Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı (2021)

Sıra	İller	Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı				Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların Toplam il Nüfusuna Oranı(%)
		(4/a)	(4/b)	(4/c)	Toplam Total	
1	İstanbul	4.975.119	664.043	360.797	5.999.959	37,9
2	Ankara	1.498.727	188.064	398.844	2.085.635	36,3
3	İzmir	1.103.429	178.634	172.466	1.454.529	32,9
4	Bursa	840.850	120.764	84.342	1.045.956	33,2
5	Antalya	604.919	143.976	81.262	830.157	31,7
6	Kocaeli	644356	53535	61938	759829	37,4
7	Konya	401.748	111.792	80.234	593.774	26,1
8	Adana	395.762	75.852	76.864	548.478	24,2
9	Gaziantep	414.143	74.120	58.148	546.411	25,6
10	Mersin	354.388	82.491	68.723	505.602	26,7
---	----------	--------	--------	--------	--------	--------
77	Iğdır	23.250	5.838	7.953	37.041	18,2
78	Gümüşhane	17.118	4.319	6.816	28.253	18,8
79	Tunceli	9.835	2.839	14.186	26.860	32,1
80	Ardahan	11.816	5.111	4.972	21.899	23,1
81	Bayburt	10.861	2.944	5.991	19.796	23,3
Türkiye Toplam		**18.399.864**	**3.156.745**	**3.188.540**	**24.745.149**	**29,2**

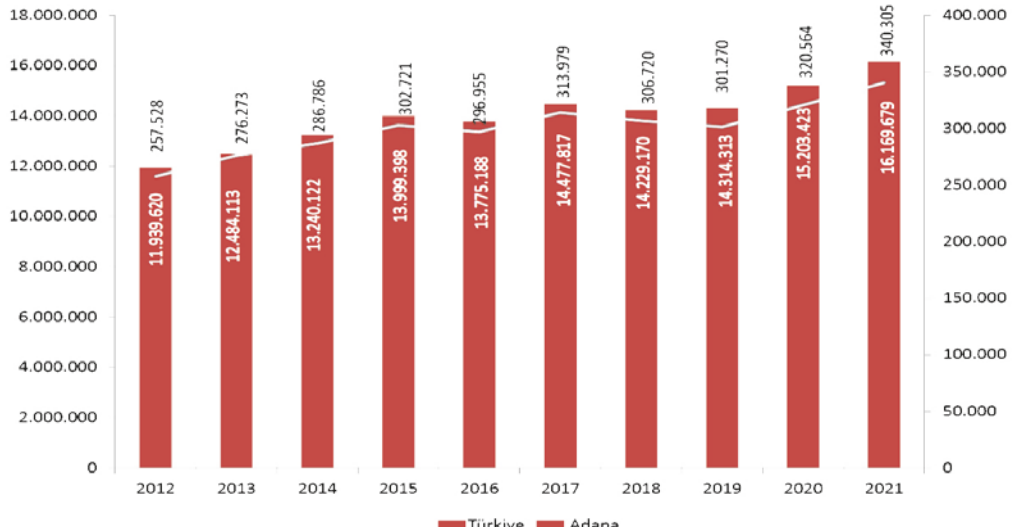
Kaynak: www.sgk.gov.tr

Tablo II.4 Adana Türkiye Sigortalı Ücretli 4-a Zorunlu Sigortalı Sayısı

Yıl	Adana	Türkiye	Türkiye İçinde Payı %	Bir Önceki Yıla Göre Değişim %	
				Adana	Türkiye
2012	257.528	11.939.620	2,2	6,0	8,2
2013	276.273	12.484.113	2,2	7,3	4,6
2014	286.786	13.240.122	2,2	3,8	6,1
2015	302.721	13.999.398	2,2	5,6	5,7
2016	296.955	13.775.188	2,2	-1,9	-1,6
2017	313.979	14.477.817	2,2	5,7	5,1
2018	306.720	14.229.170	2,2	-2,3	-1,7
2019	301.270	14.314.313	2,1	-1,8	0,6
2020	320.564	15.203.423	2,1	6,4	6,2
2021	340.305	16.169.679	2,1	6,2	6,4

Tablo II.4'te SGK verilerine göre Aralık ayı sonu itibariyle son 10 yıla ait Adana-Türkiye sigortalı ücretli 4-a zorunlu sigortalı çalışan sayıları yer almaktadır. Buna göre 2021 yılı Aralık ayı sonu itibariyle Adana ilinde 340.305 çalışan kayıtlı olduğu tespit edilmiş olup, bir önceki yıla göre yüzde 6,2 artmıştır. Türkiye toplamında ise bir önceki yıla göre yüzde 6,4 artış gerçekleşmiştir.

Grafik II.2 Yıllara Göre Adana-Türkiye 4-a Zorunlu Sigortalı Sayısı Dağılımı

II.3 Emekli Kişi Sayısı

Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında Adana ilindeki emekli kişi sayısı 2021 yılında 349.855 kişi olup; bir önceki yıla göre yüzde 2,7 artış göstermiştir. Buna göre iller bazında sıralamada 349.855 emekli kişi sayısı ile Adana ili 6. sırada yer almıştır. 2020 yılında 340.690 emekli kişi ile bir önceki yıla göre yüzde 1,7 artış gerçekleşmişti. Emeklilerin yüzde 66'sı 4/a, yüzde 18,5'i 4/b ve yüzde 15,5'i 4/c kapsamındadır.

İller bazında toplam nüfusa oranlar incelendiğinde ise; Adana ilinde emeklilerin toplam nüfusa oranı yüzde 15,5 olup; iller sıralamasında bu oran ile 48. sıradadır. 2020 yılında ise yüzde 15,1 ile yine ile 48. sırada idi.

Emekli nüfus oranına göre iller sıralamasında ilk sırada yüzde 27,8 ile Zonguldak yer almakta olup; ardından yüzde 25,6 oran ile Sinop ve yüzde 24,6 oran ile Bartın illeri sıralanmaktadır.

Tablo II.5 Sosyal Güvenlik Kapsamında Emekli Kişi Sayısı (2021)

Sıra	Öncelikli Yaşam Kalitesi Göstergeleri	Sosyal Güvenlik Kapsamında Aylık Alan Kişi Sayısı				Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Emeklilerin il Nüfusuna Oranı(%)
		(4/a)	(4/b)	(4/c)	Toplam	
1	İstanbul	1.979.344	299.545	341.145	**2.620.034**	**16,5**
2	Ankara	581.118	142.410	349.757	**1.073.285**	**18,7**
3	İzmir	657.176	148.771	205.947	**1.011.894**	**22,9**
4	Bursa	413.991	93.440	75.962	**583.393**	**18,5**
5	Antalya	225.072	89.279	81.090	**395.441**	**15,1**
6	Adana	230.807	64.680	54.368	**349.855**	**15,5**
7	Konya	173.558	107.317	54.861	**335.736**	**14,7**
8	Balıkesir	171.834	72.837	62.592	**307.263**	**24,6**
9	Kocaeli	233.187	30.521	43.066	**306.774**	**15,1**
10	Mersin	171.087	57.429	56.744	**285.260**	**15,1**
	------	------	------	------	------	------
77	Iğdır	5.472	6.706	2.322	**14.500**	**7,1**
78	Kilis	4.852	6.703	2.359	**13.914**	**9,5**
79	Tunceli	6.642	2.403	3.033	**12.078**	**14,4**
80	Bayburt	6.158	4.226	1.233	**11.617**	**13,7**
81	Ardahan	4.689	3.397	1.609	**9.695**	**10,2**
Türkiye Toplam		**8.547.805**	**2.714.690**	**2.381.535**	**13.644.030**	**16,1**

Kaynak: www.sgk.gov.tr

II.4 Bakmakla Yükümlü Tutulanların Sayısı

Adana ili SGK kapsamında bakmakla yükümlü tutulanların sayısı 2021 yılında 966.693 kişi olup, 2020 yılında bu sayı yılında 1.011.951 kişi idi. Bu doğrultuda, bir önceki yıla göre değişimde yüzde 4,5 azalış gerçekleşmiştir. İller bazında sıralamada Adana ili Bakmakla yükümlü tutulanların sayısı ile 8. sırada yer almıştır. Bir önceki yıl yine 8. sıradaydı.

Bakmakla yükümlü olanların nüfusa göre oranlarına göre yapılan iller sıralamasında Adana ili yüzde 42,7 ile 38'inci sırada olup, 2020 yılında yüzde 44,8 ile 21'inci sırada idi. İlk sırada yüzde 51,4 ile Kahramanmaraş yer almakta olup; ardından yüzde 51 ile Osmaniye ve yüzde 49,2 ile Konya illeri sıralanmıştır.

Tablo II.6 SGK Kapsamında Bakmakla Yükümlü Tutulanların (Yararlanıcıların) Sayısı (2021)

Sıra	Öncelikli Yaşam Kalitesi Göstergeleri	Sosyal Güvenlik Kapsamında Bakmakla Yükümlü Tutulanların (Yararlanıcıların) Sayısı				Sosyal Güvenlik Kapsamındaki bakmakla yükümlü tutulanların il nüfusuna oranı (%)
		(4/c)	(4/b)	(4/a)	Toplam	
1	İstanbul	3.728.322	1.635.015	810.191	6.173.528	39,0
2	Ankara	1.168.506	431.444	559.958	2.159.908	37,6
3	İzmir	838.068	365.342	427.962	1.631.372	36,9
4	Bursa	751.189	327.073	208.566	1.286.828	40,9
5	Antalya	647.348	316.327	182.623	1.146.298	43,8
6	Konya	480525	429425	212456	1.122.406	49,3
7	Gaziantep	598.723	300.168	144.963	1.043.854	49,0
8	Adana	483.801	300.186	182.706	966.693	42,7
9	Kocaeli	614.779	121.028	120.102	855.909	42,1
10	Şanlıurfa	400.156	295.079	124.131	819.366	38,2
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
77	Kilis	17.577	28.973	17.640	64.190	44,0
78	Artvin	27.767	12.416	15.476	55.659	32,8
79	Ardahan	9.937	19.480	9.353	38.770	40,8
80	Bayburt	11.629	8.405	14.086	34.120	40,1
81	Tunceli	4.774	5.183	22.065	32.022	38,3
TOPLAM		18.544.929	9.706.009	7.054.400	35.305.338	41,7

Kaynak: www.sgk.gov.tr

II.5 Genel Sağlık Sigortalı (GSS) Sayısı

Genel Sağlık Sigortasından (GSS) faydalanan kişi sayısına göre 2021 yılında Adana ilinde toplam 342.690 kişi genel sağlık sigortasından faydalanmış olup; bir önceki yıla göre yüzde 3,1 azalış gerçekleşmiştir. İller bazında GSS sayısında da İstanbul, Şanlıurfa ve Diyarbakır illerinin ardından Adana 4'üncü sırada yer almıştır. Bir önceki yıl ise 353.613 GSS sayısı ile Adana 5'inci sıradaydı. Genel Sağlık Sigortalı Sigortalıların primleri devlet tarafından ödenenlerinin nüfusa oranlarına göre yapılan sıralamada ise Adana ili yüzde 12,6 oran ile 22'inci sırada yer almıştır. Bir önceki yıl 13,4 oran ile 21'inci sıradaydı. İlk sırada yüzde 37,6 ile Şanlıurfa yer almakta olup; ardından yüzde 36,4 oran ile Ağrı ve yüzde 34,1 oran ile Muş illeri sıralanmıştır.

Adana ilinde Genel Sağlık Sigortalı sayısında primi devlet tarafından ödenen kişi sayısı 284.772 kişi olup; iller sıralamasında 6. sırada yer almıştır. Toplam GSS yaptıranlar arasında ödeme gücü olmayanların oranı yüzde 83,8'dir. Bir önceki yıl ödeme gücü olmayan kişi sayısı 305.776 olup; GSS testi yaptıran kişi sayısı içindeki oranı 85,6 idi. Ödeme gücü olmayan kişi sayısına göre iller sıralamasında ilk sırada 806.150 kişi ile Şanlıurfa, 504.601 kişi ile İstanbul ve 470.902 kişi ile Diyarbakır illeri sıralanmıştır.

Tablo II.7 Genel Sağlık Sigortalı (GSS) Sayısı (2021)

Kişi Sayısına Göre Sıralama			Gelir Testi Yaptırıp Ödeme Gücü Olmayanlara Göre Sıralama			Nüfusa Orana Göre Sıralama		
Sıra	İller	Genel Sağlık Sigortası Kapsamında Tescil Edilenler	Sıra	İller	Genel Sağlık Sigortası Primi Devlet Tarafından Ödenenler	Sıra	İller	Genel Sağlık Sigortası Primi Devlet Tarafından Ödenenlerin Nüfusa Oranı %
1	İstanbul	973.508	1	Şanlıurfa	806.150	1	Şanlıurfa	37,6
2	Şanlıurfa	864.470	2	İstanbul	504.601	2	Ağrı	36,4
3	Diyarbakır	512.872	3	Diyarbakır	470.902	3	Muş	34,1
4	Adana	342.690	4	Van	318.162	4	Hakkari	32,9
5	Hatay	339.808	5	Hatay	294.534	5	Şırnak	32,3
6	Van	339.665	6	Adana	284.772	-----	-----	-----
7	Ankara	335.580	7	Gaziantep	272.023	20	Gaziantep	12,8
8	Gaziantep	329.176	8	Mersin	222.948	21	Osmaniye	12,8
9	İzmir	313.124	9	Mardin	220.497	22	Adana	12,6
10	Mersin	271.772	10	Ankara	217.034	23	Mersin	11,8
-----	-----	-----	-----	-----	-----	1124	Kahramanmaraş	11,5
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
72	Burdur	15.959	72	Burdur	10.299	72	Bartın	3,7
73	Sinop	15.209	73	Artvin	10.136	73	Karabük	3,7
74	Artvin	13.504	74	Gümüşhane	9.685	74	Kütahya	3,6
75	Bolu	13.046	75	Karabük	9.159	75	Tekirdağ	3,5
76	Karabük	12.654	76	Tunceli	8.636	76	Çankırı	3,4
77	Tunceli	11.040	77	Bayburt	8.004	77	İstanbul	3,2
78	Bartın	11.031	78	Bolu	7.611	78	Eskişehir	3,0
79	Çankırı	10.016	79	Bartın	7.526	79	Kocaeli	2,8
80	Bayburt	9.973	80	Çankırı	6.680	80	Bilecik	2,5
81	Bilecik	8.985	81	Bilecik	5.711	81	Bolu	2,4
TOPLAM		9.570.272	TOPLAM		7.449.482	TOPLAM		8,8

Kaynak: www.sgk.gov.tr

II.6 Adana İli İşyeri Sayısı ve Zorunlu Sigortalıların Dağılımı

Adana ilinde iş yeri büyüklüğüne göre işyeri sayısı 2021 yılında 45.795 işyeri olup, bir önceki yıla göre yüzde 5,8 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl işyeri sayısında yüzde 3,6 artış gerçekleşmişti. İşyeri büyüklüğüne göre işyeri sayısı dağılımına göre en fazla pay yüzde 37,7 pay ile bir kişiden oluşan işyerine aittir. Ardından yüzde 28,5 ile 2-3 kişiden oluşan işyerleri ve yüzde 16 pay ile 4-6 kişiden oluşan işyerlerinden oluşmaktadır.

Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında işyeri büyüklüğüne göre 2021 yılında en fazla işyeri artışı yüzde 16,7 ile 750-999 arasında kişi çalışanı olan işyerinde gerçekleşmiş olup, ardından yüzde 13,6 artış ile 250 ila 499 çalışanı olan işyerinde gerçekleşmiştir. En fazla azalış ise yüzde -8,7 ile 500 ila 749 çalışanı olan işyerinde gerçekleşmiştir.

Toplam çalışan sayısında ise bir önceki yıla göre yüzde 6,2 artış gerçekleşmiş olup, bir önceki yıl yüzde 6,4 artış gerçekleşmişti. En fazla istihdam artışı yüzde 20,8 ile 750-999 arasında kişi çalışanı olan işyerinde gerçekleşmiş olup, en fazla istihdam azalışı ise yüzde -11 ile 500 ila 749 kişi çalıştıran işyerlerinde gerçekleşmiştir.

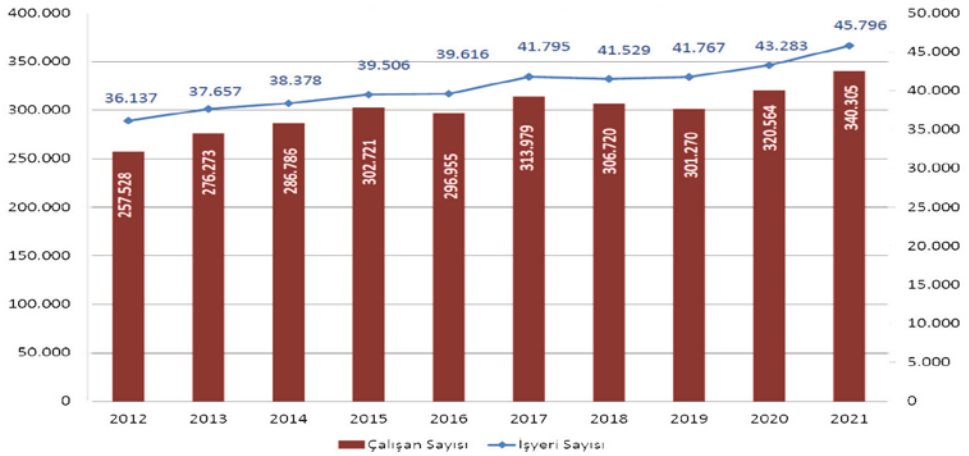
Tablo II.8 İş Yeri Büyüklüğüne Göre İş Yeri ve Çalışan Sayısı (2020-2021)

		1 Kişi	2-3 Kişi	4-6 Kişi	7-9 Kişi	10-19 Kişi	20-29 Kişi	30-49 Kişi	50-99 Kişi	100-249 Kişi	250-499 Kişi	500-749 Kişi	750-999 Kişi	1000+ Kişi	Toplam
2020 Yılı	İşyeri Sayısı	16.078	12.493	6.936	2.506	2.824	892	725	449	253	81	23	12	11	**43.283**
	İşyeri Sayısı Dağılımı %	37,1	28,9	16,0	5,8	6,5	2,1	1,7	1,0	0,6	0,2	0,1	0,0	0,0	100,0
2021 Yılı	İşyeri Sayısı	17.266	13.029	7.338	2.656	2.887	952	786	470	274	92	21	14	11	**45.796**
	İşyeri Sayısı Dağılımı %	37,7	28,5	16,0	5,8	6,3	2,1	1,7	1,0	0,6	0,2	0,05	0,03	0,02	**100,0**
Bir Önceki Yıla Göre Değişim %		7,4	4,3	5,8	6,0	2,2	6,7	8,4	4,7	8,3	13,6	-8,7	16,7	0,0	**5,8**
2020 Yılı	Çalışan sayısı	16.078	29.793	32.699	19.683	37.689	21.193	27.624	30.326	37.702	26.982	14.346	10.219	16.230	**320.564**
	Çalışan Sayısı Dağılımı %	5,0	9,3	10,2	6,1	11,8	6,6	8,6	9,5	11,8	8,4	4,5	3,2	5,1	100,0
2021 Yılı	Çalışan Sayısı	17.266	31.130	34.634	20.853	38.366	22.590	29.832	32.370	40.654	30.789	12.766	12.349	16.706	**340.305**
	Çalışan Sayısı Dağılımı %	5,1	9,1	10,2	6,1	11,3	6,6	8,8	9,5	11,9	9,0	3,8	3,6	4,9	100,0
Bir Önceki Yıla Göre Değişim %		7,4	4,5	5,9	5,9	1,8	6,6	8,0	6,7	7,8	14,1	-11,0	20,8	2,9	**6,2**

Kaynak: www.sgk.gov.tr

Grafik - II.3 Yıllara Göre Zorunlu Sigortalı İş Yeri ve Sigortalı Sayısı (2012-2021)

Sosyal Güvenlik Kurumu 2020 Yıllık Raporu verilerine göre iktisadi faaliyet kollarına göre zorunlu sigortalı ve iş yeri sayısına göre Tablo II.9' da yer almaktadır. Buna göre en fazla işyeri 31.538 işyerinde 189.648 zorunu sigortalı çalışan ile hizmetler sektöründedir. Ardından 6.157 işyeri ile ve 89.903 çalışan ile sanayi sektörü yer almaktadır.

**Ek-9 Ev Hizmetlerinde 10 Günden Fazla Çalışan 893 iş yeri ve 908 çalışan dahil edilmemiştir.*

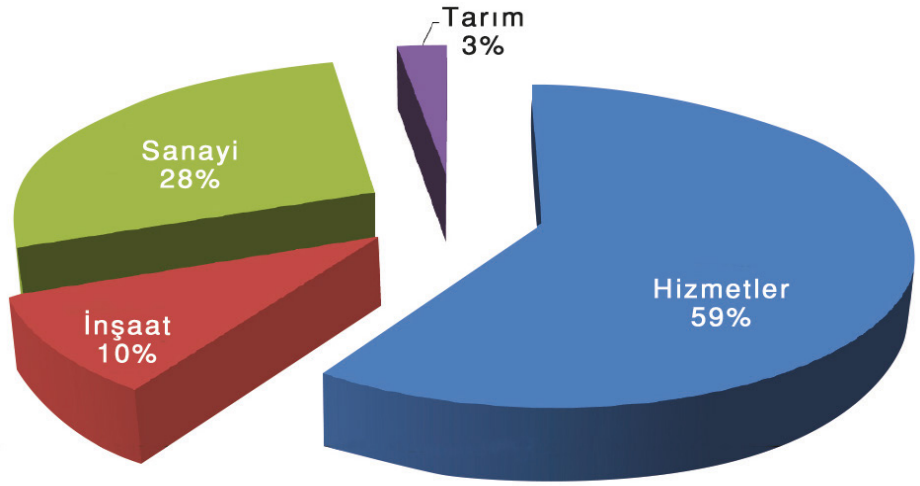
Tablo II.9 İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Zorunlu Sigortalı ve İş Yeri Sayısı (2019-2020)

	2019		2020	
İktisadi Faaliyet	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı	İşyeri sayısı	Sigortalı sayısı
Hizmetler	30 899	185 226	31.538	189.648
İnşaat	2 941	27 892	3.143	31.806
Sanayi	5 712	79 845	6.157	89.903
Tarım	1 234	7 304	1.384	8.110
Toplam	**40 786**	**300 267**	**42.222**	**319.467**

Grafik II.4'te görüleceği üzere çalışanların yüzde 59'u hizmetler, yüzde 28'i sanayi, yüzde 10'u inşaat ve yüzde 3'ü de tarım sektörlerinde dağılım göstermektedir. Bir önceki yıl yüzde 62'si hizmetler, yüzde 27'si sanayi, yüzde 9'u inşaat ve yüzde 2'si de tarım sektörlerinde idi.

Kaynak: www.sgk.gov.tr
***Ek-9 Ev Hizmetlerinde 10 Günden Fazla Çalışanlar dahil edilmemiştir**

Grafik II.4 İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Zorunlu Sigortalıların Dağılımı (%) (2020)

Tablo II.10 İllere Göre İş Yeri Sayısı (ilk 10 İl) (2020-2021)

SIRA	İLLER	2020 YILI Toplam	Türkiye Payı %	İLLER	2021 YILI Toplam	Türkiye Payı %
1	İstanbul	555.455	28,3	İstanbul	582.157	27,9
2	Ankara	148.767	7,6	Ankara	156.175	7,5
3	İzmir	136.238	6,9	İzmir	144.150	6,9
4	Bursa	82.051	4,2	Bursa	86.972	4,2
5	Antalya	77.504	4,0	Antalya	84.121	4,0
6	Kocaeli	49.020	2,5	Kocaeli	52.266	2,5
7	Konya	47.654	2,4	Konya	50.882	2,4
8	Adana	43.283	2,2	Adana	45.796	2,2
9	Mersin	39.493	2,0	Mersin	42.588	2,0
10	Muğla	38.483	2,0	Muğla	42.189	2,0
TÜRKİYE		1.960.911	100,0	TÜRKİYE	2.087.692	100,0

Kaynak: www.sgk.gov.tr

Tablo II.9 incelendiğinde, 2021 yılında iş yeri sayısına göre iller sıralamasında Adana ili 45.796 işyeri ile 8. sıradadır. 2020 yılında iş yeri sayısına göre iller sıralamasında Adana ili 43 283 işyeri ile yine 8. sırada idi. İller sıralamasında ilk sırada 582.157 işyeri ile İstanbul ili yer almıştır. Ardından 156.175 işyeri ile Ankara ve 144.150 işyeri ile İzmir illeri sıralanmaktadır. Türkiye toplam işyeri sayısı içinde Adana ilinin payı yüzde 2,2'dir.

Tablo II.11 İllere Göre Çalışan Sayısı (ilk 10 İl) (2020-2021)

SIRA	İLLER	2020 YILI Toplam	Türkiye Payı %	İLLER	2021 YILI Toplam	Türkiye Payı %
1	İstanbul	4.248.775	27,9	İstanbul	4.485.393	27,7
2	Ankara	1.165.944	7,7	Ankara	1.239.615	7,7
3	İzmir	945.234	6,2	İzmir	1.010.798	6,3
4	Bursa	717.664	4,7	Bursa	766.768	4,7
5	Kocaeli	560.363	3,7	Kocaeli	590.822	3,7
6	Antalya	506.778	3,3	Antalya	558.226	3,5
7	Gaziantep	334.977	2,2	Gaziantep	363.227	2,2
8	Konya	331.091	2,2	Konya	351.328	2,2
9	Adana	320.564	2,1	Adana	340.305	2,1
10	Tekirdağ	296.119	1,9	Tekirdağ	316.797	2,0
TÜRKİYE		14 314 313	100,0	TÜRKİYE	15 203 423	100,0

Kaynak: www.sgk.gov.tr

Çalışan sayısına göre iller bazında sıralamada Adana ili 2021 yılında 340.305 kişi ile 9. Sıradadır. Bir önceki yılda 320.564 kişi ile yine 9. sıradaydı. Sigortalı sayısında bir önceki yıla göre değişim oranında Adana ilinde yüzde 6,2, Türkiye genelinde ise yüzde 6,4 artış gerçekleşmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre 2021 yılında Adana ilinde toplam 45.796 işyerinde 340.305 zorunlu sigortalı çalışanın ortalama günlük kazançlarının 178,10 TL olduğu tespit edilmiştir. 2020 yılında Adana ilinde toplam 43.283 işyerinde 320.564 zorunlu sigortalı çalışanın ortalama günlük kazançlarının 147,69 TL idi.

Türkiye geneli günlük ortalama kazanç ise 204,39 TL'dir. Türkiye'deki toplam iş yeri sayısının yüzde 2,2'si ile zorunlu sigortalı sayısının yüzde 2,1'i Adana ilindedir.

Tablo II.12 Adana İli İş Yeri ve Zorunlu Sigortalı Sayısı İle Ortalama Günlük Kazanç (2020-2021)

Yıllar		ADANA 2020	ADANA 2021	% Değişim	TÜRKİYE 2020	TÜRKİYE 2021	ADANA PAYI % 2020	ADANA PAYI % 2021
İşyeri Sayısı	Daimi	40.298	42.783		1.801.666	1.913.884		
	Mevsimlik	2.985	3.013		159.245	173.808		
	Kamu	842	885		45173	47645		
	Özel	42.441	44.911		1.915.738	2.040.047		
	Toplam	**43.283**	**45.796**	**5,81**	**1.960.911**	**2.087.692**	**2,21**	**2,19**
Zorunlu Sigortalı Sayısı	Daimi	280.603	300.184		13.251.143	14.146.281		
	Mevsimlik	39.961	40.121		1.952.280	2.023.398		
	Kamu	43.628	45.882		1.842.162	1.940.790		
	Özel	276.936	294.423		13.361.261	14.228.889		
	Erkek	230.710	240.480		10.574.303	11.046.133		
	Kadın	89.854	99.825		4.629.120	5.123.546		
	Toplam	**320.564**	**340.305**	**6,16**	**15.203.423**	**16.169.679**	**2,11**	**2,10**
Ortalama Günlük Kazanç	Daimi	149,68	181,01		169,06	208,59		
	Mevsimlik	133,32	153,12		136,24	170,50		
	Kamu	178,37	229,10		188,14	254,39		
	Özel	142,03	169,98		161,38	197,38		
	Erkek	151,63	184,81		168,89	211,42		
	Kadın	135,79	161,06		155,36	188,81		
	Toplam	**147,69**	**178,10**	**20,59**	**165,06**	**204,39**		

Kaynak: www.sgk.gov.tr

III. EĞİTİM

III.1 Okullaşma Oranı

Tablo III.1' de net okullaşma oranları yer almaktadır. Türkiye ortalaması ile karşılaştırıldığında Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Adana ortalamasının Türkiye ortalamasının altında kaldığı, Genel ortaöğretimin ise Türkiye ortalamasının üstünde kaldığı görülmektedir. Bir önceki yıla bakıldığında Ortaöğretim Lise net okullaşma oranı 2020 yılında yüzde 83,57 iken 2021 yılında yüzde 120,24 olmuştur.

Tablo III.1 Eğitim Seviyesine Göre Net Okullaşma Oranı (2020-2021)

	Adana		Türkiye	
	2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021
İlköğretim	97,8	96,63	97,69	96,74
İlkokul	93,91	97,5	93,62	96,62
Ortaokul	95,89	95,75	95,9	96,86
Ortaöğretim Lise	83,57	120,24	85,01	124,1
Genel Ortaöğretim	53,74	79,7	48,73	76,08
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	29,83	40,47	36,28	48,03

www.meb.gov.tr

III.2 Okul, Şube, Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı

Tablo III.2' de Okul, şube, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Türkiye ortalaması ile bir önceki döneme göre değişim oranları karşılaştırılmıştır. Okul başına düşen öğrenci sayılarında Adana'nın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

Diğer yandan bir önceki döneme göre değerlendirildiğinde en fazla artışın yüzde 23,7 ile Genel Ortaöğretimde okul başına düşen öğrenci sayısında olduğu görülmüştür.

Tablo III.2 Eğitim Seviyesine Göre Okul, Şube, Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2020-2021)

		Adana		Türkiye		Adana	Türkiye
		2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021	%	%
Okul	İlkokul	325	333	213	217	2,5	1,9
	Ortaokul	442	410	284	267	-7,2	-6,0
Şube	İlkokul	25	25	22	22	0,0	0,0
	Ortaokul	27	26	23	22	-3,7	-4,3
Öğretmen	İlkokul	19	19	17	17	0,0	0,0
	Ortaokul	17	16	15	14	-5,9	-6,7
İlkokul-Ortaokul	Derslik	29	27	24	23	-6,9	-4,2
Ortaöğretim Toplamı	Okul	386	453	327	375	17,4	14,7
	Şube	24	27	22	25	12,5	13,6
	Öğretmen	13	14	11	13	7,7	18,2
	Derslik	21	23	19	22	9,5	15,8
Genel Ortaöğretim	Okul	372	460	334	388	23,7	16,2
	Şube	27	29	26	27	7,4	3,8
	Öğretmen	14	15	12	14	7,1	16,7
	Derslik	23	25	21	24	8,7	14,3
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	Okul	410	441	319	361	7,6	13,2
	Şube	22	25	19	24	13,6	26,3
	Öğretmen	11	12	10	11	9,1	10,0
	Derslik	20	20	18	20	0,0	11,1

Açık ilköğretim ve açıköğretim lisesi öğrencisi kapsanmamıştır. Toplam öğretmen, kadrolu ve sözleşmeli öğretmenleri kapsar.
Kaynak: www.meb.gov.tr

III.3 Yüksek Öğretim

III.3.1 Çukurova Üniversitesi

Çukurova Üniversitesi, Balcalı Yerleşkesi, Adana İli, Sarıçam İlçesi sınırları içerisinde yer alan Seyhan Baraj Gölünün doğu yakasında yaklaşık 18.000 dekar alanı kaplamaktadır. Üniversitenin toplam arazisi, yerleşke dışındaki 2 000 dekara yakın arazi ile birlikte yaklaşık 20.000 dekara ulaşmaktadır. Balcalı adı; Üniversitenin inşasından önce yerleşkenin içinde bulunan ve aynı adı taşıyan köyden gelmektedir.

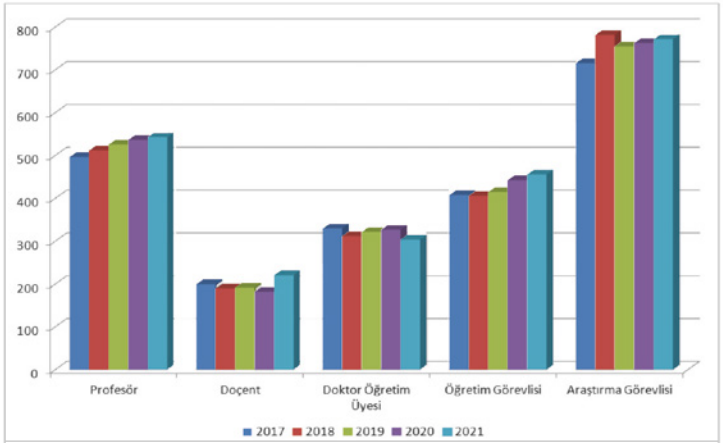
Tablo III.3 Çukurova Üniversitesi Akademik Personel Dağılımı (2017-2021)

Ünvanı	2017	2018	2019	2020	2021	2021 Yılı % Dağılım
Profesör	497	512	526	537	543	23,6
Doçent	200	190	192	182	221	9,6
Doktor Öğretim Üyesi	330	312	322	327	304	13,2
Öğretim Görevlisi	408	406	415	443	456	19,9
Araştırma Görevlisi	716	782	755	763	772	33,6
TOPLAM	**2.151**	**2.202**	**2.210**	**2.252**	**2.296**	**100,0**

Çukurova Üniversitesi, 17 Fakülte, 12 Meslek Yüksek Okulu, 4 Yüksek Okul, 3 Enstitü, 1 Devlet Konservatuarı ve 35 Araştırma Uygulama Merkezi ile eğitim-öğretim ve araştırma çalışmalarını sürdürmektedir.

Üniversite bünyesinde öğretim kadrosunda toplam 2.296 akademik personel bulunmaktadır. Akademik personelin yüzde 33,6'sı Araştırma Görevlisinden oluşmakta olup; 23,6'sı ise Profesör kadrosundan oluşmaktadır.

Grafik III.1 Akademik Personel Sayısının Yıllara Göre Dağılımı (2017-2021)

Tablo III.4 Çukurova Üniversitesi Birimlere Göre Öğrenci Sayısı (2021)

Birimler	I Öğretim	II Öğretim	Uzaktan Öğretim	Toplam
Önlisans	8.486	2.861	600	13.502
Lisans	26.783	5.711	-	33.622
Yüksek Lisans	2.607	478	152	4.709
Doktora	1.615	0	-	1.821
Toplam	**39.491**	**9.050**	**752**	**49.293**

Kaynak: www.yok.gov.tr

Üniversitede 2021 yılı öğretim döneminde 49.293 öğrenci eğitim görmüştür. Öğrencilerin yüzde 80,1'i I. Öğretime kayıtlı öğrenciler olup; yüzde 18,4'ü II. Öğretime kayıtlı öğrencilerden ve yüzde 1,5'i uzaktan öğretim öğrencilerinden oluşmaktadır. Bir önceki yıl öğrenci sayısı 53.654 idi.

III.3.2 Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, 6 Fakülte, 1 Yüksek Okul, 3 Enstitü ve 6 Araştırma Uygulama Merkezi ile eğitim-öğretim ve araştırma çalışmalarını sürdürmektedir.

Üniversite bünyesinde öğretim kadrosunda toplam 398 akademik personel bulunmaktadır. Akademik personelin yüzde 39,7'si Araştırma Görevlisi, yüzde 28,6'sı Doktor Öğretim Üyesi, yüzde 19,3'ü Öğretim Görevlisi, yüzde 7,3'ü Doçent ve yüzde 5'i Profesör öğretim kadrosundan oluşmaktadır.

Tablo III.5 Akademik Personel Dağılımı (2021)

Akademik Personel	2021	% Dağılım
Profesör	20	5,0
Doçent	29	7,3
Doktor Öğretim Üyesi	114	28,6
Öğretim Görevlisi	77	19,3
Araştırma Görevlisi	158	39,7
Genel Toplam	**398**	**100,0**

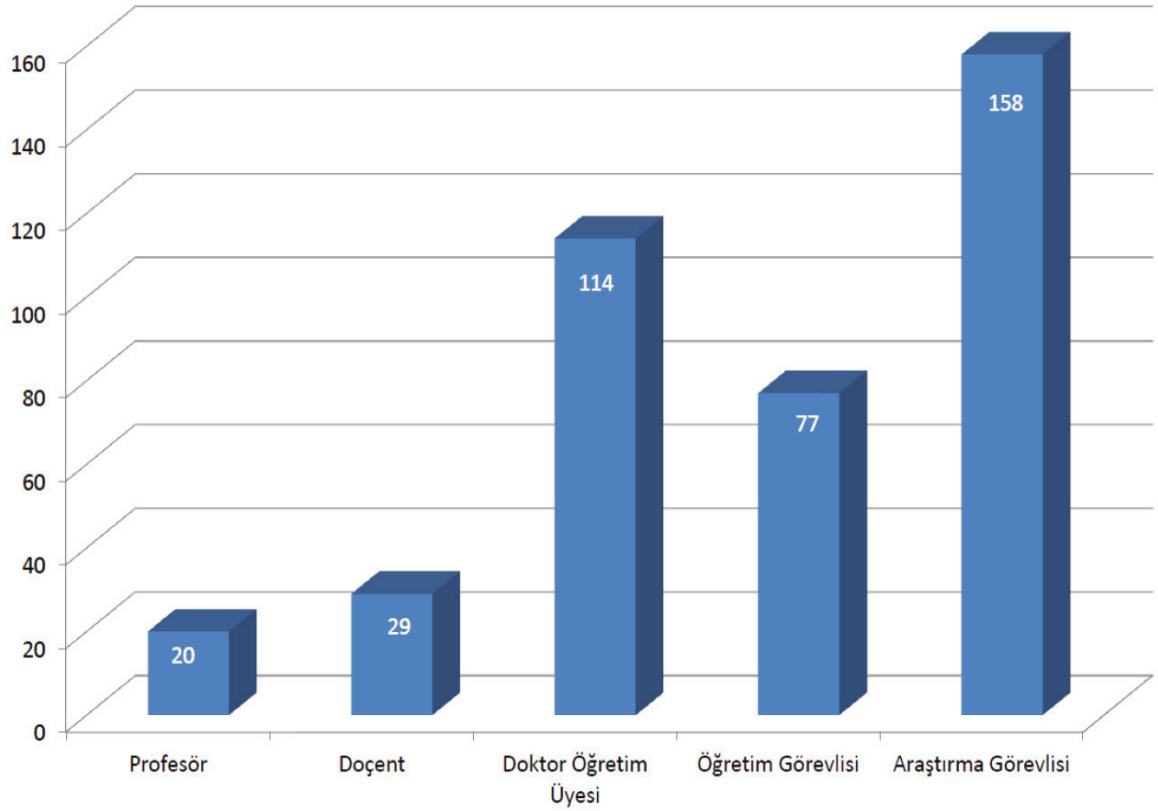
Kaynak: www.yok.gov.tr

Tablo III.6 Birimlere Göre Öğrenci Sayısı Dağılımı (2021)

Bölümler	I Öğretim	II Öğretim	Toplam
Lisans	2.719	-	2.719
Yüksek Lisans	529	725	1.254
Doktora	92	-	92
Toplam	**3.340**	**725**	**4.065**

Kaynak: www.atu.edu.tr

Grafik III.2 Akademik Personel Sayısının Dağılımı (2021)

Üniversitede 2020-2021 öğretim döneminde 4.065 öğrenci eğitim görmüştür. Öğrencilerin yüzde 82,2'si I. öğretim, yüzde 17,8'i II. Öğretim öğrencisidir. Bir önceki yıl toplam öğrenci sayısı 3.170 idi.

IV. SAĞLIK

Adana ilinde 2019 yılı verilerine göre toplam 4.455 hekim bulunmaktadır. Bir önceki yıla göre yüzde 3,2 artış gerçekleşmiş olup; son 10 yıla bakıldığında toplam hekim sayısında yüzde 32,7; hemşire sayısında yüzde 78,8, diş hekimi sayısında yüzde 47,4 ve eczacı sayısında ise yüzde 43,1 artış gerçekleşmiştir.

Tablo IV.1 Adana İli Yıllara Göre Sağlık Personeli Sayısı (2010-2019)

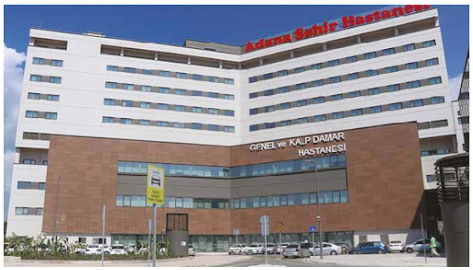
Yıllar	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi	Eczacı	Sağlık Memuru	Hemşire	Ebe
2010	1.872	1.021	463	**3.356**	540	664	2.811	2.983	1.259
2011	1.938	1.110	433	**3.481**	620	700	3.090	3.207	1.310
2012	1.944	1.109	510	**3.563**	600	719	3.373	3.440	1.363
2013	2.145	1.158	521	**3.824**	581	724	3.610	3.631	1.404
2014	2.119	1.180	519	**3.818**	594	722	3.753	3.665	1.363
2015	2.287	1.269	542	**4.098**	605	731	3.807	4059	1.398
2016	2.230	1.148	599	**3.977**	625	741	3.892	4176	1.455
2017	2.270	1.344	645	**4.259**	633	875	4.407	4406	1.452
2018	2.330	1.238	747	**4.315**	755	876	5.083	5041	1.476
2019	2.369	1.269	817	**4.455**	796	950	5.163	5334	1.485

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

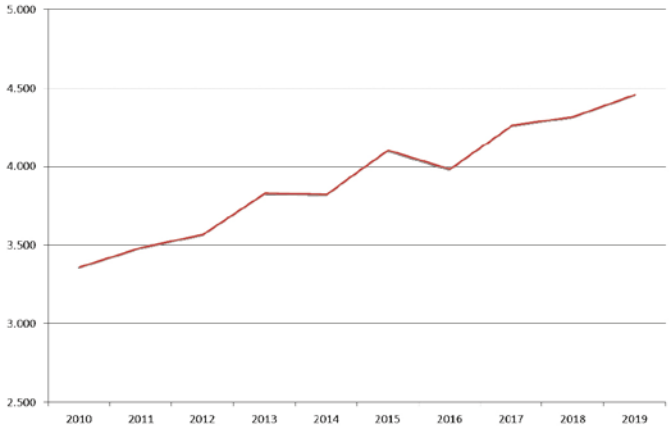
Hekimlerin alanlarına göre yüzdesel dağılımı Tablo IV.2 incelendiğinde ise; 2019 yılında uzman hekim oranı yüzde 53,2 olup; pratisyen yüzde 28,5 ve asistan hekim oranı yüzde 18,3'tür.

Tablo IV.2 Yıllara Göre Hekimlerin Toplam Hekim Sayısına Oranı (%)

Yıllar	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim
2015	55,8	31,0	13,2
2016	56,1	28,9	15,1
2017	53,3	31,6	15,1
2018	54,0	28,7	17,3
2019	53,2	28,5	18,3

Grafik IV.1 Adana İli Yıllara Göre Toplam Hekim Sayısı Grafiği (2010-2019)

Sağlık personelinin illere göre dağılımına bakıldığında Adana ili toplam 4.455 hekim sayısına göre 6. sırada olup bir önceki yıl 4.315 hekim ile yine 6. sıradaydı.

Tablo IV.3 Türkiye Sağlık Personelinin İllere Göre Dağılımı Toplam Hekim Sayısına Göre Sıralı (2019)

İller	Toplam hekim	Uzman hekim	Pratisyen hekim	Asistan hekim	Diş Hekimi	Eczacı	Sağlık memuru	Hemşire	Ebe
Istanbul	34.888	21.054	7.083	6.751	8.340	6.596	28.936	35.067	5.945
Ankara	17.525	9.556	2.710	5.259	3.253	2.836	14.636	17.201	3.300
Izmir	11.183	6.299	2.366	2.518	2.309	2.144	9.189	10.219	2.684
Antalya	5.410	3.070	1.403	937	1.420	1.378	6.022	5.770	1.841
Bursa	5.201	2.800	1.501	900	1.180	1.173	5.655	6.802	1.786
Adana	4.455	2.369	1.269	817	796	950	5.163	5.334	1.485
Konya	4.389	2.012	1.259	1.118	828	977	5.176	5.546	1.437
Kocaeli	3.117	1.785	906	426	702	592	3.951	4.160	1.189
Gaziantep	2.970	1.581	992	397	613	765	3.390	4.406	1.184
Samsun	2.929	1.476	842	611	522	560	3.742	3.973	1.099
Türkiye	**160.810**	**85.199**	**46.843**	**28.768**	**32.925**	**33.841**	**182.456**	**198.103**	**55.972**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Adana ilinde 2019 yılında toplam 32 hastane (özel-kamu-üniversite) olup; toplam hastane yatak sayısı 7.137'dir. 2018 yılında toplam hastane sayısı 32, toplam yatak sayısı 7.033 idi. 2019 yılı iller sıralamasında Adana ili toplam 32 hastane ile 7. sırada, toplam 7.137 yatak sayısı ile yine 7. sıradadır. Bir önceki yıl 32 hastane ile 7. ve 7 033 yatak sayısı ile 7. sıradaydı.

Yüzbin kişiye düşen toplam hastane yatak sayısına göre iller sıralamasında Adana ili 319 yatak ile 22. sırada yer almış olup; bir önceki 317 yatak ile yine 22. sıradaydı. Türkiye genelinde yüzbin kişiye düşen yatak sayısı ise 286'dır.

Tablo IV.4 Hastane ve Yatakların İllere Göre Dağılımı (2018-2019)

(Yüzbin Kişiye Düşen Toplam Hastane Yatak Sayısına Göre Sıralı)

Sıra	İller	2018 YILI				2019 YILI		
		Hastane sayısı	Yatak sayısı	Yüzbin kişi başına toplam hastane yatak sayısı		Hastane sayısı	Yatak sayısı	Yüzbin kişi başına toplam hastane yatak sayısı
1	Elazığ	11	2.991	502	Elazig	11	2.991	506
2	Erzurum	23	3.623	472	Erzurum	23	3.623	475
3	Edirne	11	1.936	470	Edirne	11	1.936	468
4	Bolu	11	1.448	464	Bolu	11	1.460	462
5	Isparta	15	2.022	458	Isparta	15	2.022	454

20	Manisa	28	4.580	320	Kütahya	13	1.886	326
21	Rize	11	1.109	318	Kayseri	27	4.573	325
22	Adana	32	7.033	317	Adana	32	7.137	319
23	Denizli	24	3.229	314	Denizli	23	3.249	313
24	Çorum	16	1.662	310	Çorum	16	1.658	312

77	Ağrı	10	878	163	Agri	10	878	164
78	Iğdır	4	313	159	Igdir	4	313	157
79	Bilecik	8	335	150	Bilecik	8	335	153
80	Hakkari	4	393	137	Hakkari	4	410	146
81	Şırnak	7	631	120	Sirnak	7	631	119
	TÜRKİYE	**1.534**	**231.913**	**283**	**TÜRKİYE**	**1.538**	**237.504**	**286**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo IV.5 Hastane Ve Yatak Sayılarına Göre İlk 10 İller Sıralaması (2018-2019)

Sıra	HASTANE SAYISI				YATAK SAYISI			
	İl	2018	İl	2019	İl	2018	İl	2018
1	İstanbul	236	Istanbul	235	İstanbul	39.328	Istanbul	40.697
2	Ankara	88	Ankara	83	Ankara	18.291	Ankara	19.326
3	İzmir	58	Izmir	60	İzmir	11.982	Izmir	12.248
4	Antalya	47	Antalya	47	Konya	7.527	Bursa	8.079
5	Konya	45	Konya	45	Bursa	7.361	Konya	7.597
6	Bursa	41	Bursa	42	Antalya	7.172	Antalya	7.390
7	Adana	32	Adana	32	Adana	7.033	Adana	7.137
8	Gaziantep	30	Gaziantep	31	Gaziantep	6.015	Gaziantep	6.265
9	Manisa	28	Manisa	29	Mersin	4.760	Samsun	4.935

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo IV.6 Yıllara Göre Adana İli Hastane ve Yatak Sayısı

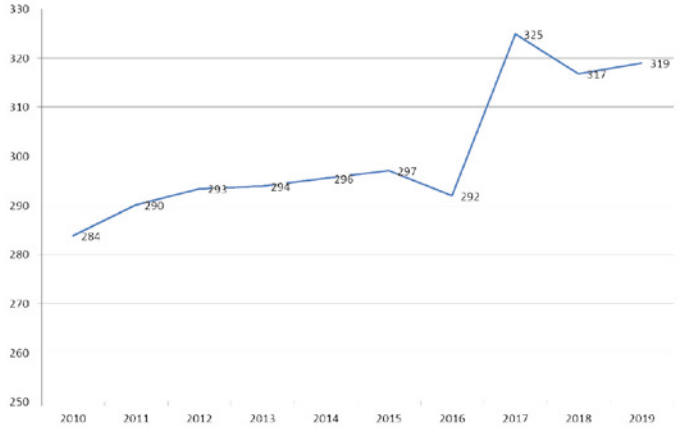
Yıllar	Kurum	Yatak
2010	25	5.918
2011	25	6.118
2012	28	6.236
2013	29	6.317
2014	30	6.400
2015	29	6.486
2016	27	6.428
2017	31	7.201
2018	32	7.033
2019	32	7.137

Kaynak: TÜİK

Yıllara göre Adana ili hastane ve yatak sayılarının dağılımı, Tablo IV.6 yer almaktadır. Buna göre son 10 yılda kurum sayısında yüzde 28, yatak sayısında yüzde 21 ve yüzbin kişiye düşen yatak sayısında ise yüzde 12 artış gerçekleşmiştir.

Grafik IV.2 Adana İli Yıllara Göre Yüzbin Kişiye Düşen Yatak Sayısı Grafiği (2010-2019)

Grafik IV.2'de son 10 yılda yüzbin kişiye düşen yatak sayısı dağılımı yer almaktadır.

V. TURİZM

V.1 Otel-Yatak ve Konaklayan-Giren-Çıkan Turist Sayısı

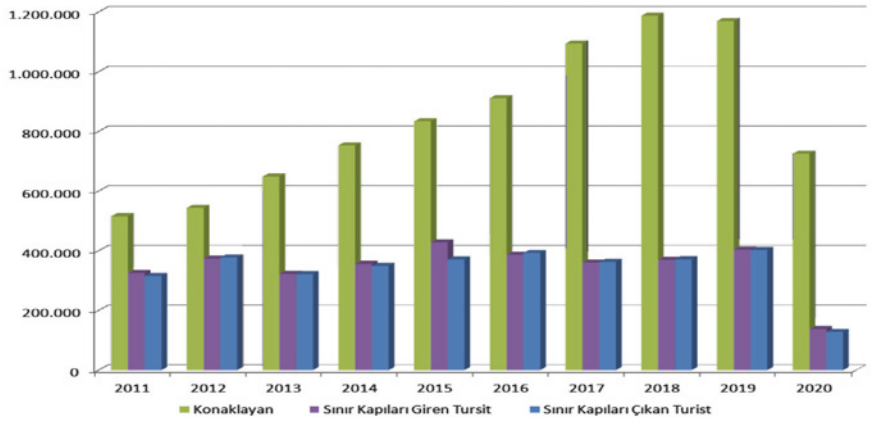
Adana ili 2020 yılı konaklayan turist sayısı incelendiğinde; bir önceki yıla göre yüzde 38 azalış gerçekleşmiş olup; bir önceki yıl yüzde 1,5 azalış gerçekleşmişti. Konaklayan turistlerin yüzde 85'i yerli olup 15'i yabancı turistlerden oluşmaktadır.

Tablo V.1 Yıllara Göre Konaklayan-Giren-Çıkan Turist Sayısı (2011-2020)

YILLAR	Konaklayan Turist Sayısı		Toplam	Giren Turist Sayısı		Toplam	Çıkan Turist Sayısı		Toplam
	Yerli	Yabancı		Yerli	Yabancı		Yerli	Yabancı	
2011	431 882	83 561	515 443	222 420	103 194	325 614	215 558	99 940	315 498
2012	429 799	114 266	544 065	252 873	120 647	373 520	256 617	120 956	377 573
2013	547 922	100 678	648 600	217 110	105 369	322 479	214 773	107 240	322 013
2014	627 759	125 706	753 465	223 242	132 931	356 173	224 995	124 321	349 316
2015	705 645	127 723	833 368	232 874	195 543	428 417	213 655	137 456	371 111
2016	804 788	106 218	911 006	253 235	133 670	386 905	254 892	137 756	392 648
2017	970 002	124 303	1 094 305	236 368	124 147	360 515	237 315	125 626	362 941
2018	1 036 642	151 066	1 187 708	233 023	136 897	369 920	237 606	133 920	371 526
2019	994 597	175 116	1 169 713	245 070	159 510	404 580	245 816	157 286	403 102
2020	647 814	77 136	724 950	56 814	81 117	137 931	57 030	70 531	127 561

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Grafik V.I Yıllara Göre Konaklayan-Giren-Çıkan Turist Sayısı (2011-2020)

Grafik V.I'de 2011-2020 yıllarında Adana ilinde toplam konaklayan, giren ve çıkan turist sayıları yer almaktadır.

2020 yılına Adana ilinde Turizm İşletme Belgeli otel sayısı 45 ve 3 yatırım işletme belgeli otel olmak üzere toplam 48 otel bulunmaktadır. Otellerin yüzde 17'si 5 yıldızlı, yüzde 38'i 4 yıldızlı, yüzde 31'i 3 yıldızlı ve yüzde 6'sı 2 yıldızlı olup; yüzde 8'i de diğer (motel, butik, müstakil, özel belgeli) otellerdir.

Tablo V.2 Turizm İşletme ve Yatırım Belgeli Tesisler, Tesis ve Yatak Sayısı ile Seyahat Acenteleri Sayısı (2020)

OTELLER	Turizm İşletme Belgeli		Yatırım Belgeli		Toplam Otel Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
	Otel Sayıları	Yatak Sayıları	Otel Sayıları	Yatak Sayıları		
5 Yıldızlı	7	2 548	1	556	8	**3 104**
4 Yıldızlı	17	2 667	1	180	**18**	**2 847**
3 Yıldızlı	14	1 559	1	180	**15**	**1 739**
2 Yıldızlı	3	265			**3**	**265**
Motel	1	150			**1**	**150**
Butik Otel	1	60			**1**	**60**
Müst Apart Otel	1	56			**1**	**56**
Özel Belgeli Otel	1	24			1	**24**
TOPLAM :	**45**	**7329**	**3**	**916**	**48**	**8 245**

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Tablo V.3 Yerel Yönetimlerce Belirlenen Konaklama Tesisleri

İlçeler	Tesis Sayısı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
Seyhan	29	741	1 271
Ceyhan	4	99	172
Kozan	3	114	162
Karataş	14	234	417
Pozantı	2	32	52
Yumurtalık	19	327	804
Yüreğir	2	401	731
Aladağ	2	28	64
Tufanbeyli	3	70	130
Toplam	**78**	**2 046**	**3 803**

VI. ULAŞTIRMA

VI.1 Kara Ulaştırma

Karayolları Genel Müdürlüğü verilerine göre Adana ili Devlet ve İl yollarının toplam asfalt yol uzunluğu 925 km, bölünmüş yol uzunluğu 233 km'dir.

Tablo VI.1 Adana İli Devlet ve İl Yollarının Satıh Cinslerine Göre Uzunlukları (km) (2019-2020)

Yıllar	ASFALT YOLLAR			PARKE	STABİLİZE	TOPRAK	GEÇİT VERMEZ	TOPLAM UZUNLUK	BÖLÜNMÜŞ YOL
	ASFALT BETONU	SATHİ KAPLAMA	TOPLAM						
2019	170	689	859	7	11	17	29	923	231
2020	171	693	864	7	6	17	31	925	233

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü (www.kgm.gov.tr)

Adana ilinde 2021 yılında 713.432 adet motorlu kara taşıtı bulunmaktadır. 2020 yılında ise toplam 684.135 idi Bu kapsamda bir önceki yıla göre motorlu kara taşıtları sayısında yüzde 4 artış gerçekleşmiştir.

Tablo VI.2 Otomobil Sayılarına Göre İlk 10 İl Sıralaması (2021)

Sıra	BÖLGE ADI	Toplam	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Özel amaçlı taşıtlar	Traktör	Bin kişi başına otomobil sayısı
1	İstanbul	4.644.743	3.162.884	96.504	37.623	739.138	139.067	431.325	10.906	27.296	200
2	Ankara	2.275.927	1.667.331	26.174	18.321	341.079	86.143	65.888	9.067	61.924	290
3	İzmir	1.573.213	863.140	17.478	14.905	259.232	44.893	296.737	4.700	72.128	195
4	Antalya	1.219.939	583.107	16.491	11.081	206.286	26.139	318.671	3.415	54.749	223
5	Bursa	1.000.851	565.707	15.622	7.856	186.426	29.845	122.475	2.774	70.146	180
6	Konya	774.825	378.119	11.632	5.645	133.534	39.219	110.082	2.498	94.096	166
7	Adana	713.432	363.586	11.157	4.602	109.845	20.821	145.611	1.590	56.220	161
8	Mersin	675.559	307.777	9.249	5.501	116.605	35.969	161.127	1.617	37.714	163
9	Manisa	633.846	231.013	7.327	6.969	77.370	16.201	195.895	1.265	97.806	159
10	Gaziantep	570.035	256.128	13.306	4.656	101.056	20.916	131.835	1.308	40.830	120
TÜRKİYE		**25.249.119**	13.706.065	484.806	208.882	4.115.205	886.303	3.744.370	78.482	2.025.006	162

Tablo VI.2'de yer alan iller bazında taşıt sayına göre iller sıralaması incelendiğinde ise, ilk sıralarda İstanbul, Ankara ve İzmir illerinin yer aldığı görülmektedir. Adana ise 713.432 taşıt sayısı ile Antalya, Bursa ve Konya illerinin ardından 7. sırada yer almıştır.

Tablo VI.3 Bin Kişi Başına Düşen Otomobil Sayısına Göre İller Sıralaması (2021)

Sıra	İller	Bin kişi başına otomobil sayısı
1	Ankara	290
2	Antalya	223
3	Muğla	223
4	Burdur	210
5	Denizli	205
-----	-----	-----
28	Mersin	163
29	Çorum	162
30	Adana	161
31	Osmaniye	161
32	Manisa	159
-----	-----	-----
77	Bitlis	23
78	Siirt	21
79	Ağrı	17

Tablo VI.3'te bin kişi başına düşen otomobil sayıları yer almakta olup; Adana ili 161 otomobil ile 30'uncu sıradadır. Bir önceki yıl 154 otomobil ile 32'inci sıradaydı. İlk sırada 190 otomobil ile Ankara, 223 otomobil ile Antalya ve 223 otomobil ile Muğla illeri yer almıştır.

VI.2 Demiryolu

Adana'ya ilk demiryolu hattı 1886 yılında kurulmuştur Günümüzde Adana-Mersin arasındaki bu hatta hızlı trenler çalışmakta olup; Adana Tren Garı Türkiye'de uluslararası taşımacılık yapılabilen garlar arasında yer almaktadır.

Diğer yandan bölgemiz ticareti açısından için önemli bir gelişme ise TCDD tarafından Türkiye'de 12 noktada kurulacak olan Lojistik Merkezlerden bir tanesinin Yenice'de kurulacak olmasıdır. Kurulacak lojistik merkezi, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun en büyük lojistik merkezi olması yönüyle öne çıkmaktadır. 640 dekar alan üzerine kurulma çalışmaları devam eden Lojistik köyün faaliyete girmesiyle, Adana ve Mersin dahil olmak üzere tüm indirme-bindirme, makine, teçhizat, bakım ve onarımları bu merkezde yapılacaktır. Bunun yanında, İstanbul, Ankara ve Konya'dan Karaman-Mersin-Adana-Osmaniye ve Gaziantep illerine hızlı trenle ulaşım sağlamak amacıyla; Adana-İncirlik-Osmaniye-Gaziantep Hızlı Tren Hattının yapımı planlanmıştır. Proje Mersin-Adana 3 ve 4 hat, Adana-İncirlik-Toprakkale, Toprakkale-Bahçe, Bahçe-Nurdağ (Fevzipaşa Varyantı), Nurdağ-Başpınar, Başpınar-Mustafayavuz (Gaziray) kesimlerinden oluşmaktadır.

Tablo VI.4 Adana Demiryolları Gelen-Giden Yolcu Bilgileri (2019-2020)

	2019		2020		% Değişim	
	Gelen	Giden	Gelen	Giden	Gelen	Giden
Toplam	2.094.918	1.994.252	440.239	415.235	-79,0	-79,2

Kaynak: TCDD Adana Bölge Müdürlüğü

Tablo VI.5 Adana Demiryolları Gelen-Geden Yük Bilgileri (2019-2020)

Yük Taşımacılığı			Yurtiçi Taşıma	Yurtdışı Taşıma	Toplam
2019	Gelen	Netton	94.662	1.328	95.990
		Vagon sayısı	3.529	111	3.640
	Giden	Netton	104.975	24.348	129.324
		Vagon sayısı	4.271	618	4.889
2020	Gelen	Netton	91.872	5.264	97.136
		Vagon sayısı	4.567	163	4.730
	Giden	Netton	148.798	12.677	161.475
		Vagon sayısı	4.643	364	5.007
2020/2019 % Değişim	Gelen	Netton	-2,9	296,2	1,2
		Vagon sayısı	29,4	46,8	29,9
	Giden	Netton	41,7	-47,9	24,9
		Vagon sayısı	8,7	-41,1	2,4

VI.3 Havalimanı

Adana Havalimanı sivil ve askeri hava ulaşımına 1937 yılında açılmış olup; 1956 yılından itibaren uluslararası seferlere açık bulunmaktadır. Adana Havalimanı 30 Ekim 1993 tarihinden itibaren 24 saat kesintisiz iç ve dış hat yolcu ve kargo trafiğine hizmet vermekte olup, 29 Kasım 1995 tarihi itibari ile Havalimanı statüsünde hizmet vermektedir.

Adana Havalimanı Teknik Bilgiler

İntifa				DHMİ		
Şehre Uzaklık				3,5 kilometre		
Ulaşım				Otobüs, Servis, Taksi		
Yükseklik (AMSL)				65 FT (19 74M)		
Aydınlatma Kategorisi				CAT I		
İtfaiye Kategorisi				CAT IX		
VIP				VAR		
Cafe Restaurant				VAR		
Banka Hizmetleri				VAR		
Sağlık Hizmetleri				VAR		
PTT				VAR		
Otopark				569 Araç		
PİSTLER				TAKSİ RUTLAR		
Doğrultu	Uzunluk(m)	Mukavemet	Yüzey	Uzunluk(m)	Kaplama	Mukavemet
05/23	2750x45	115 PCN	Asvalt	3250x23	Asfalt	PCN 100
APRONLAR						
Boyut	Kaplama	Mukavemet		Uçak Kapasitesi		
269x100	Beton	PCN 100		21+1 (Nato Apronu)		
104x98	Beton	PCN 100				

Adana Havalimanı iç hatlar, dış hatlar ve kargo terminali mevcuttur. İç Hatlar Terminali 1984 yılında hizmete girmiştir. İç hat terminal toplam alanı: 4.729 m², kullanım alanı: 2.995 m² olup; toplam yolcu kapasitesi 3.000.000 kişidir. Dış hatlar terminali 1997 yılında hizmete girmiştir. Terminal toplam alanı: 6.020 m², kullanım alanı: 3.558 m² olup; yolcu kapasitesi 3.000.000 kişidir. Kargo Terminali ise 1993 yılında hizmete girmiştir. Kargo terminali toplam kapalı alanı 10.500 m²'dir. Gümrük geçici depolama alanı 1.167 m², export ambarı 3.500 m²'dir.

VI.3.1 Adana Havalimanı Uçak-Yolcu-Yük Trafiği

Devlet Hava Meydanları Verilerine göre uçak, yolcu, yük ve kargo trafiği Tablo VI 7'de yer almaktadır.

Tüm uçak trafiğinde; 2021 yılında iç hatta yüzde 30,9, dış hatta ise yüzde 70,6 artış gerçekleşmiş olup; genel toplamda yüzde 34,2 artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında iç hatta yüzde 26, dış hatta ise yüzde 65,2 azalış gerçekleşmiş olup; genel toplamda yüzde 32,3 azalış gerçekleşmişti.

Ticari Uçak Trafiğinde; 2021 yılında iç hatta yüzde 28,4, dış hatta ise yüzde 83 artış gerçekleşmiş olup; genel toplamda yüzde 34,4 artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında iç hatta yüzde 26, dış hatta ise yüzde 65,2 azalış gerçekleşmiş olup; genel toplamda yüzde 32,3 azalış gerçekleşmişti.

Gelen-Giden Yolcu Trafiğinde; 2021 yılında iç hatta yüzde 30,6 dış hatta ise yüzde 74,3 artış gerçekleşmiş olup, genel toplamda yüzde 34,5 artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında iç hatta yüzde 38,4 dış hatta ise yüzde 67,9 azalış gerçekleşmiş olup, genel toplamda yüzde 44,2 azalış gerçekleşmişti.

Yük trafiğinde; 2021 yılında iç hatta yüzde 36, dış hatta ise yüzde 113,6 artış gerçekleşmiş olup; toplam yolcu trafiğinde ise yüzde 34,5 artış gerçekleşmiştir.

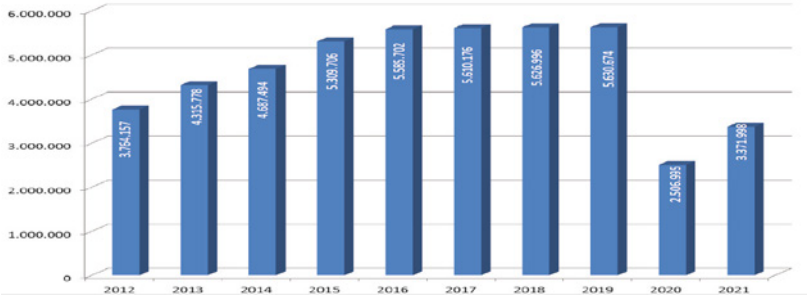
2020 yılında iç hatta yüzde 47, dış hatta ise yüzde 70,3 azalış gerçekleşmiş olup; toplam yolcu trafiğinde ise yüzde 50,4 azalış gerçekleşmişti.

Tablo VI.5 Uçak, Yolcu, Yük ve Kargo Trafiği (2020-2021)

Havaalanları	2020 YILI ARALIK SONU			2021 YILI ARALIK SONU			2021 /2020 (%)		
	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam	İç Hat	Dış Hat	Toplam
Tüm Uçak Trafiği	25.268	2.271	27.539	33.084	3.874	36.958	30,9	70,6	34,2
Ticari Uçak Trafiği	15.684	1.949	17.633	20.141	3.566	23.707	28,4	83,0	34,4
Yolcu Trafiği (Gelen-Giden)	2.283.292	224.052	2.507.344	2.981.530	390.468	3.371.998	30,6	74,3	34,5
Yük Trafiği (Bagaj+Kargo+Posta) (TON)	22.544	4.931	27.475	30.660	10.533	41.193	36,0	113,6	49,9

Kaynak: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

Grafik VI.I Adana Havalimanı Yıllara Göre Yolcu Trafiği (2012-2021)

2021 yılı gelen-giden yolcu sayısı toplamına göre havalimanı sıralamasında toplam 54 havalimanı arasında Adana Havalimanı 3.371.998 yolcu ile 6. sırada yer almıştır.

Tablo VI.6 Gelen-Giden Yolcu Sayısına göre İlk 10 Havalimanı (2021)

Sıra	Havalimanı	Gelen-Giden Yolcu sayısı
1	İstanbul(*)	37.176.509
2	İstanbul Sabiha Gökçen(*)	24.968.761
3	Antalya	22.007.108
4	İzmir Adnan Menderes	7.669.552
5	Ankara Esenboğa	7.026.175
6	Adana	3.371.998
7	Muğla Milas-Bodrum	2.935.236
8	Trabzon	2.614.385
9	Muğla Dalaman	2.449.858
10	Gaziantep	1.872.236

VII. TARIM ve HAYVANCILIK

VII.1 Hayvancılık ve Arıcılık

VII.1.1 Arıcılık

Tablo VII.1'de 2017-2021 yıllarında ait arı kovanı sayıları ile bal ve bal mumu kg miktarları yer almaktadır. Türkiye bal üretimini yüzde 12,8'i Adana ilinde üretilmekte olup; iller sıralamasında ilk sıradadır.

2021 yılında bir önceki yıla göre eski usul kovan sayısında yüzde 1,5 azalış, yeni usul kovan sayısında da yüzde 0,1 artış gerçekleşmiştir. Bal üretiminde ise 2021 yılında yüzde 1,4 artış, balmumu üretiminde ise yüzde 7 azalış gerçekleşmiştir. Arıcılık yapan işletme sayısında ise 2021 yılında yüzde 2 artış gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 4 artış gerçekleşmişti.

Tablo VII.1 Arıcılık (2017-2021)

Yıl	Arıcılık yapan işletme sayısı (adet)	Yeni kovan sayısı	Eski kovan	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
2017	2.290	453.471	1.297	454.768	10.729	358
2018	2.236	460.527	1.460	461.987	10.941	531
2019	2.279	466.382	3.556	469.938	11.077	508
2020	2.371	478.806	2.751	481.557	12.172	493
2021	2.419	479.169	2.709	481.878	12.336	459

Bir Önceki Yıla Göre % Değişim

Yıl	Arıcılık yapan işletme sayısı (adet)	Yeni kovan sayısı	Eski kovan	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
2017	-1,1	-1,5	5,0	-1,5	-2,9	-1,3
2018	-2,4	1,6	12,6	1,6	2,0	48,1
2019	1,9	1,3	143,6	1,7	1,2	-4,3
2020	4,0	2,7	-22,6	2,5	9,9	-2,9
2021	2,0	0,1	-1,5	0,1	1,4	-7,0

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

VII.1.2 Kümes Hayvancılığı

Tablo VII.2'de 2017-2021 yılları kümes hayvanları sayısı yer almaktadır. Tabloda görüldüğü üzere bölgemizde kümes hayvancılığında en fazla et tavuğu yetiştiriciliği ile uğraşılmaktadır. Tabloda yer alan bir önceki döneme göre değişim oranları incelendiğinde, et tavuğunda 2021 yılında yüzde 9,7 artış gerçekleşmişken, 2020 yılında yüzde 5,5 azalış gerçekleşmişti.

Toplam kümes hayvanı sayısında ise 2021 yılında yüzde 8,4 artış gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 1,2 artış gerçekleşmişti.

Tablo VII.2 Kümes Hayvanları Sayısı (2017-2021)

Hayvan Adı	Kümes Hayvanları Sayısı					Bir Önceki Yıla Göre % Değişim			
	2017	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Et Tavuğu	6.039.740	6.315.554	6.006.135	5.675.279	6.223.395	4,6	-4,9	-5,5	9,7
Yumurta Tavuğu	860.515	920.694	550.485	968.219	980.728	7,0	-40,2	75,9	1,3
Hindi	2.310	2.592	2.519	2.040	2.041	12,2	-2,8	-19,0	0,0
Kaz	3.029	8.921	17.629	9.138	8.863	194,5	97,6	-48,2	-3,0
Ördek	2.065	2.220	2.072	2.045	2.419	7,5	-6,7	-1,3	18,3
Toplam	**6.907.659**	**7.249.981**	**6.578.840**	**6.656.721**	**7.217.446**	**5,0**	**-9,3**	**1,2**	**8,4**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

VII.1.3 Canlı Hayvan Varlığı

Adana ilinde 2021 yılı itibariyle hayvan sayısının yüzde 80,7'si küçükbaş, yüzde 19,3'ü de büyükbaş hayvan varlığından oluşmaktadır. Bir önceki yıl hayvan varlığının yüzde 77,9'u küçükbaş, yüzde 22,1'i ise büyükbaş hayvanlardan oluşmaktaydı.

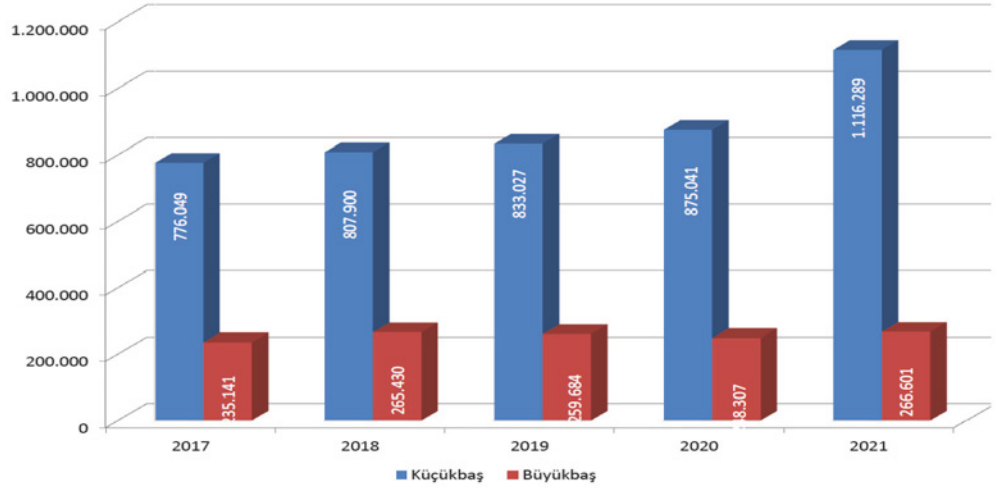
2021 yılında küçükbaş hayvan sayısında yüzde 27,6 artış, büyükbaş hayvan sayısında yüzde 7,4 artış gerçekleşmiş olup, toplam canlı hayvan sayısında yüzde 23,1 artış olmuştur.

Tablo VII.3 Adana ili Yıllara Göre Canlı Hayvan Varlığı (2017-2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Küçükbaş	776.049	807.900	833.027	875.041	1.116.289
Büyükbaş	235.141	265.430	259.684	248.307	266.601
Toplam	**1.011.190**	**1.073.330**	**1.092.711**	**1.123.348**	**1.382.890**
Bir Önceki Yıla Göre % Değişim (Küçükbaş)	21,6	4,1	3,1	5,0	27,6
Bir Önceki Yıla Göre % Değişim (Büyükbaş)	8,7	12,9	-2,2	-4,4	7,4
Bir Önceki Yıla Göre % Değişim (Toplam)	**18,3**	**6,1**	**1,8**	**2,8**	**23,1**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VII.1 Canlı Hayvan Varlığının Dağılımı (2017-2021)

VII.2 Tarım

VII.2.1 Arazi Varlığı

Adana ili iklim yapısı itibariyle sebze ve meyvecilik için elverişlidir. Son yıllarda meyvecilikten elde edilen gelirin artması, yöre çiftçisini bu sektörde yatırım yapmaya teşvik etmiş; bunun yanında zeytincilikte de gelişme kaydetmiştir.

İlimizin toplam arazi varlığı 1 milyon 403 bin hektar olup; 2021 yılı itibariyle bu arazinin yüzde 34,7'si tarım arazisinden oluşmaktadır. Bir önceki yıl yüzde 34,6 idi.

Tablo VII.4 Arazi Varlığı (Dekar) (2020-2021)

Tarım Alanı	2020	2021	% Değişim
Tahıllar Ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	3.556.299	3.576.151	0,6
Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkileri Alanı	844.349	900.310	6,6
Sebze Alanı	329.783	313.213	-5,0
Nadas Alanı	90.539	78.930	-12,8
Süs Bitkileri Alanı	1.390	1.390	0,0
Toplam Tarım Alanı (Dekar)	**4.822.360**	**4.869.994**	**1,0**
Toplam Arazi Varlığı (Hektar)	**1.403.000**		

Tablo VII.5'te iller bazında ekilen alan sıralamasında Adana ili 2021 yılında toplam 4.869.874 dekar ile 12'inci sırada yer almaktadır 2020 yılında 4.822.360 dekar yine ile 11'inci sıradaydı.

Tablo VII.5 İller Bazında Ekilen Alan Sıralaması (Dekar) (2021)

İller	Toplam alan	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı		Sebze bahçeleri	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri	Süs Bitkileri
		Ekilen alan	Nadas			
Konya	18 586 920	14 704 600	3 118 856	328 792	433 868	804
Ankara	11 636 402	8 327 982	2 642 779	415 975	249 323	343
Şanlıurfa	10 444 362	7 258 000	1 389 027	116 192	1 681 118	25
Sivas	7 826 245	5 043 023	2 714 879	20 128	48 215	-
Yozgat	6 130 324	4 793 582	1 252 338	31 075	53 329	-
Diyarbakır	5 736 142	5 307 776	82 425	126 419	219 522	-
Eskişehir	5 560 255	3 970 177	1 425 901	122 494	41 652	31
Kayseri	5 553 358	3 695 116	1 307 071	397 158	154 013	-
Çorum	5 412 332	3 923 768	1 222 354	170 025	96 185	-
Manisa	5 056 139	2 275 726	123 983	320 356	2 335 171	903
Afyonkarahisar	5 010 132	3 925 204	827 171	79 984	177 773	-
Adana	4 869 874	3 576 151	78 930	313 213	900 310	1 270
Türkiye	**234 456 798**	**160 310 275**	**30 591 619**	**7 553 346**	**35 946 916**	**54 642**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Adana ilinin önemli tarım ürünleri olarak narenciye, mısır, buğday, karpuz, pamuk, yerfıstığı, soya ve bal olarak sıralayabiliriz. Tablo VII .6'da önemli tarım ürünlerinin 2020 ve 2021 yılları Türkiye üretimindeki payları görülmektedir. Buna göre 2021 yılında Türkiye'deki soya üretiminin yüzde 62,8'i ilimizde üretilmekte olup; 2019 yılı üretim payı yüzde 63,5 idi. Ardından yerfıstığı üretimi gelmekte olup; 2021 yılı ülkemiz üretimi içindeki payı 49,9 iken; 2020 yılı üretim payı yüzde 52,5 idi. Bunun yanında ilimizin önemli tarım ürünleri arasında olan narenciyenin 2021 yılında Türkiye narenciye üretimi içindeki payı yüzde 29,4 olup; bir önceki yıl üretim payı yüzde 29 idi. Diğer yandan Türkiye karpuz üretiminin yüzde 19,9'u, mısır üretiminin yüzde 12'si, pamuk üretiminin yüzde 5,1'i ve buğday üretiminin ise yüzde 4'ü ilimizde yapılmaktadır. Tarımsal ürünlerin yanı sıra, Adana ili arıcılıkta da önemli merkez konumunda olup; ülkemiz bal üretiminin yüzde 12,8'i ilimizde gerçekleşmektedir.

Tablo VII.6 Türkiye-Adana Tarım Arazilerinin Dağılımı (2020-2021)

ÜRÜNLER	TÜRKİYE Üretim Ton		ADANA Üretim Ton		2020 Yılı Adana'nın Üretim Payı %	2021 Yılı Adana'nın Üretim Payı %
	2020	2021	2020	2021		
BUĞDAY	20.500.000	17.650.000	621.724	707.343	3,0	4,0
MISIR	6.500.000	6.750.000	819.978	810.145	12,6	12,0
PAMUK	2.429.897	3.082.500	168.504	155.755	6,9	5,1
SOYA	155.225	182.000	98.596	114.285	63,5	62,8
YER FISTIĞI	215.927	234.167	113.460	116.917	52,5	49,9
KARPUZ	3.491.554	3.468.717	789.889	689.212	22,6	19,9
NARENCİYE	4.348.742	5.362.615	1.259.992	1.578.512	29,0	29,4
BAL	104.077	96.344	12.172	12.336	11,7	12,8

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

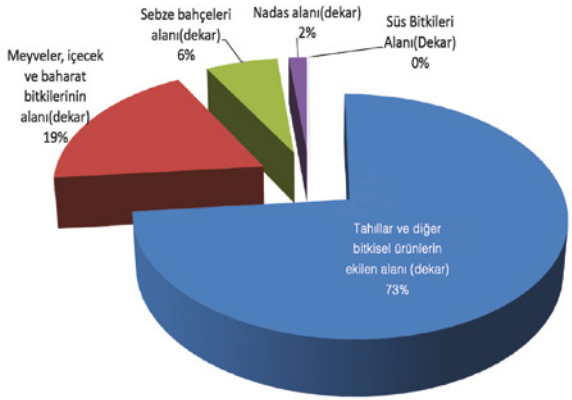
Adana ili toplam tarım arazisi, 2021 yılı itibariyle 4.869.994,00 dekar olup; bu arazinin yüzde 73,4' ü tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanına aittir. Yüzde 18,5'i meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanını oluşturmaktadır. 2020 yılına göre toplam ekilen alanda yüzde 1 artış gerçekleşmiştir.

Tablo VII.7 Türkiye-Adana Tarım Arazilerinin Dağılımı (2020-2021)

TARIM ALANLARI	Türkiye	Adana	TÜRKİYE			ADANA		
			2020 Yılı % Dağılım	2021Yılı % Dağılım	% Değişim	2020 Yılı % Dağılım	2021 Yılı % Dağılım	% Değişim
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)	160.310.000	3.576.151	67,5	68,4	2,7	73,7	73,4	0,56
Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)	35.950.000	900.310	13,7	15,3	13,3	17,5	18,5	6,6
Sebze bahçeleri alanı(dekar)	30.590.000	313.213	3,4	13,0	292,6	6,8	6,4	-5,0
Nadas alanı(dekar)	7.550.000	78.930	15,4	3,2	-78,8	1,9	1,6	-12,8
Süs Bitkileri Alanı(Dekar)	50.000	1.390	0,0	0,0	-7,5	0,0	0,0	0,0
Toplam Alan(dekar)	**234.450.000**	**4.869.994,00**	**100,0**	**100,0**	**1,3**	**100,0**	**100,0**	**1,0**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VII.2 Tarım Alanının Dağılımı (2021)

VII.2.2 Adana İli Sebze Ekim Alanı ve Üretim Miktarı

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Tablo VII.8 ve 9'da Adana ili sebze yetiştiriciliği verileri yer almakta olup; 2021 yılında bir önceki yıla göre toplam sebze ekilen alanda yüzde 4,5, üretimde de yüzde 5,5 azalış gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise bir önceki yıla göre sebze ekilen alanda yüzde 2, üretimde de yüzde 5 azalış gerçekleşmişti. 2020 yılında Diğer Sebzelerde ekilen alanda yüzde 20, üretimde ise yüzde 10 artış gerçekleşmişti.

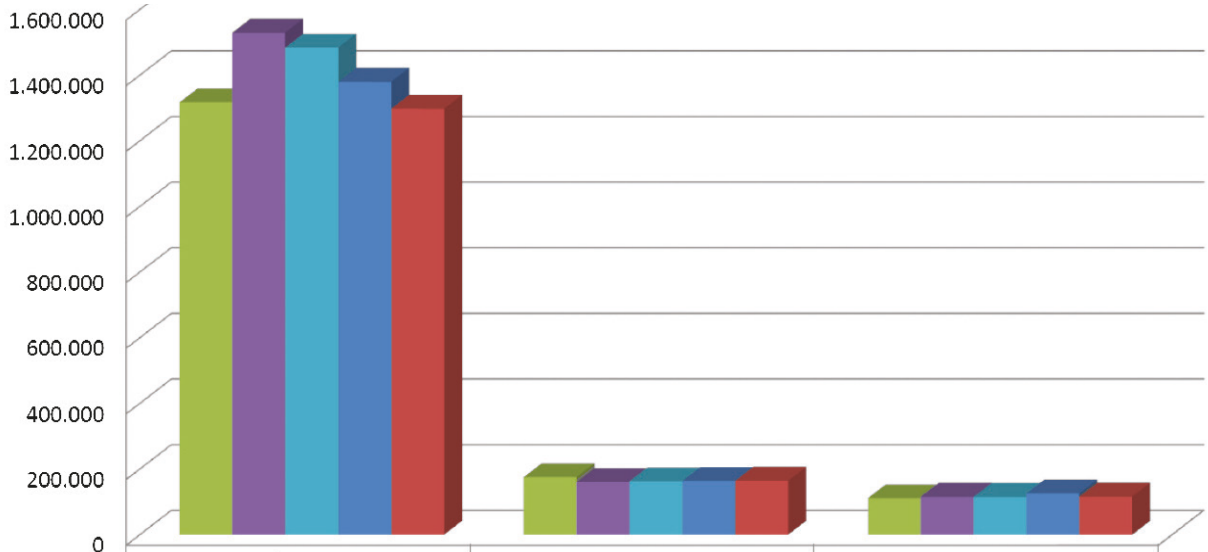
Üretim çeşidine göre üretimlerin genel toplamdaki payları incelendiğinde, 2021 yılında en fazla pay ekilen alanda yüzde 72,3 ve üretimde de yüzde 82,2 pay ile "Meyvesi için Yetiştirilen Sebzeler" grubuna aittir. Bu grubun bir önceki yıl üretim payı yüzde 82,6, ekilen alan payı yüzde 71,9 idi.

Tablo VII.8 Adana İli Sebze Ekim Alanı ve Üretim Miktarı (2020-2021)

Grup Adı	2020		2021		2021/2020 % Değişim	
	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)
Kök Ve Yumru Sebzeler	40.866	163.882	40.789	164.405	-0,2	0,3
Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	238.866	1.379.823	229.277	1.297.796	-4,0	-5,9
Diğer Sebzeler Başka Yerde Sınıflandırılmamış	52.531	126.117	47.192	116.318	-10,2	-7,8
Toplam	**332.263**	**1.669.822**	**317.258**	**1.578.519**	**-4,5**	**-5,5**
% Dağılım						
Grup Adı	**2020**		**2021**			
	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)		
Kök Ve Yumru Sebzeler	12,3	9,8	12,9	10,4		
Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	71,9	82,6	72,3	82,2		
Diğer Sebzeler (Başka Yerde Sınıflandırılmamış)	15,8	7,6	14,9	7,4		
Toplam Sebze	100,0	100,0	100,0	100,0		

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (örtüaltı dahildir)

Grafik VII.3 Sebze Ürünleri Üretiminin Dağılımı (2017-2021) (ton)

	Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	Kök Ve Yumru Sebzeler	Diğer Sebzeler (Başka Yerde Sınıflandırılmamış)
2017	1.317.584	175.458	111.319
2018	1.530.028	160.556	115.719
2019	1.484.394	162.798	115.142
2020	1.379.823	163.882	126.117
2021	1.297.796	164.405	116.318

Sebze çeşitlerine göre üretim payları Tablo VII.9'da incelendiğinde, en önemli sebze ekiminin karpuzda gerçekleştiği, ardından, kavun, kuru soğan ve salçalık biber üretimlerinin sıralandığı görülmektedir. Karpuzun 2021 yılı Türkiye üretimi içindeki payı yüzde 20'dir.

Adana ilinde önemli bir paya sahip karpuzun 2021 yılında ilin toplam sebze üretimi içindeki payı 43,7 olarak gerçekleşmiş olup; 2020 yılı payı 47,3 idi. Diğer önemli paya sahip kavun da ise 2021yılında üretim payı yüzde 12,4 olarak gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 12 idi.

Tablo VII.9 Adana İli Çeşitlerine Göre Sebze Ekim Alanı ve Üretim Miktarı (2020-2021)

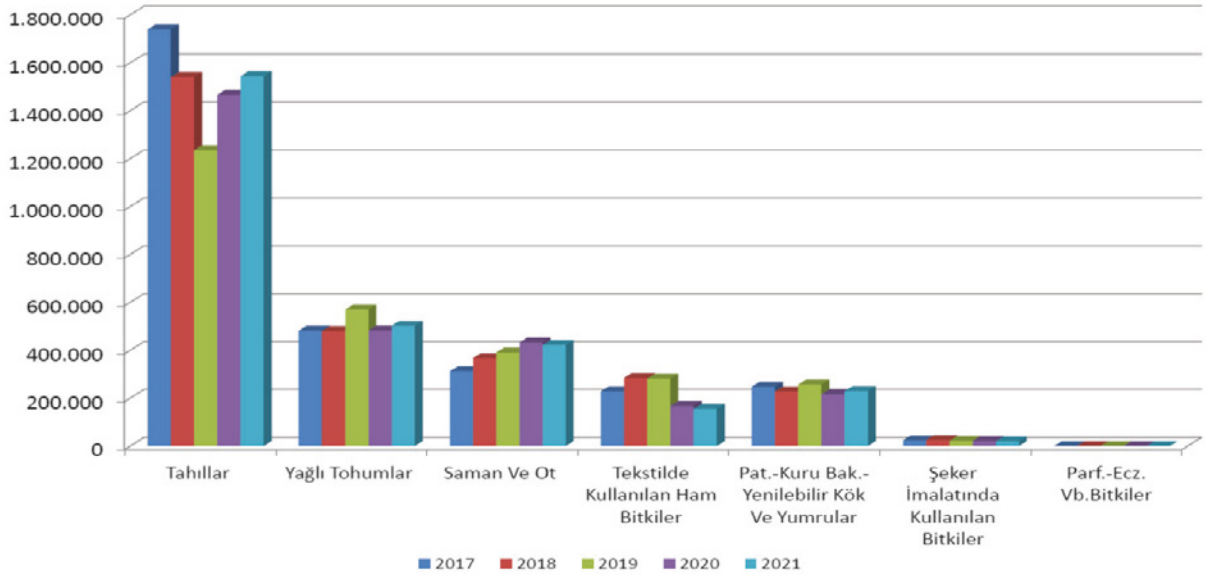
Grup Adı	Ürün adı	2020		2021		2021/2020%		2020 Yılı Pay %		2021 Yılı Pay %	
		Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)
Kök Ve Yumru Sebzeler	Soğan Taze	1.515	2.848	1.430	2.749	-5,6	-3,5	0,5	0,2	0,5	0,2
	Soğan Kuru	35.486	150.312	34.858	149.288	-	-	-	-	11,0	9,5
	Sarımsak Taze	15	12	15	11	0,0	-8,3	0,0	0,0	0,0	0,0
	Sarımsak Kuru	420	540	510	585	21,4	8,3	0,1	0,0	0,2	0,0
	Pırasa	80	120	100	150	-	-	-	-	0,0	0,0
	Kereviz Kök	-	-	30	66	-	-	-		0,0	0,0
	Turp Kırmızı	3.350	10.050	3.846	11.556	14,8	15,0	1,0	0,6	1,2	0,7
Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	Domates Sofralık	28.911	160.220	23.435	129.040	-18,9	-19,5	8,7	9,6	7,4	8,2
	Hıyar Sofralık	7.032	34.392	6.627	34.590	-5,8	0,6	2,1	2,1	2,1	2,2
	Hıyar Turşuluk	-	-	200	240	-	-	-	-	0,1	0,0
	Biber Salçalık, Kapya	21.976	129.146	24.405	172.938	11,1	33,9	6,6	7,7	7,7	11,0
	Biber Dolmalık	50	75	50	75	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Biber Sivri	2.996	10.572	3.274	10.812	9,3	2,3	0,9	0,6	1,0	0,7
	Bamya	1.040	1.216	862	935	-17,1	-23,1	0,3	0,1	0,3	0,1
	Patlıcan	5.953	33.705	7.838	43.270	31,7	28,4	1,8	2,0	2,5	2,7
	Kabak Sakız	2.790	10.000	3.025	11.057	8,4	10,6	0,8	0,6	1,0	0,7
	Bal Kabağı	20	130	20	130			0,0	0,0	0,0	0,0
	Bezelye, Taze	2.330	2.369	2.555	2.632	9,7	11,1	0,7	0,1	0,8	0,2
	Fasulye, Taze	4.500	3.199	3.890	2.639	-13,6	-17,5	1,4	0,2	1,2	0,2
	Bakla, Taze	4.050	4.789	3.227	4.019	-20,3	-16,1	1,2	0,3	1,0	0,3
	Börülce, Taze	100	60	100	60	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Kavun	44.281	200.061	44.637	196.147	0,8	-2,0	13,3	12,0	14,1	12,4
	Karpuz	112.837	789.889	105.132	689.212	-6,8	-12,7	34,0	47,3	33,1	43,7
Diğer Sebzeler (Başka Yerde Sınıflandırılmamış)	Karnabahar	1.000	2.680	1.040	2.790	4,0	4,1	0,3	0,2	0,3	0,2
	Brokoli	930	1.990	825	1.638	-11,3	-17,7	0,3	0,1	0,3	0,1
	Lahana Beyaz	5.280	19.565	4.780	16.880	-9,5	-13,7	1,6	1,2	1,5	1,1
	Lahana Kırmızı	2.090	5.765	2.080	5.660	-0,5	-1,8	0,6	0,3	0,7	0,4
	Marul Kıvırcık	1.433	4.236	1.350	4.050	-5,8	-4,4	0,4	0,3	0,4	0,3
	Marul Göbekli	24.057	65.454	20.837	58.232	-13,4	-11,0	7,2	3,9	6,6	3,7
	Marul İceberg	1.970	7.880	2.150	8.600	9,1	9,1	0,6	0,5	0,7	0,5
	Enginar	660	1.645	615	1.511	-6,8	-8,1	0,2	0,1	0,2	0,1
	Ispanak	9.325	11.878	9.185	11.835	-1,5	-0,4	2,8	0,7	2,9	0,7
	Maydanoz	1.050	960	990	943	-5,7	-1,8	0,3	0,1	0,3	0,1
	Roka	2.000	1.800	1.000	900	-50,0	-50,0	0,6	0,1	0,3	0,1
	Tere	2.235	1.788	1.500	1.200	-32,9	-32,9	0,7	0,1	0,5	0,1
	Nane	501	476	600	570	19,8	19,7	0,2	0,0	0,2	0,0
	Semizotu	-	-	15	45	-	-	-	-	0,0	0,0
	Dereotu	-	-	200	200	-	-	-	-	0,1	0,0
	Mantar Kültür	-	-	25	1.264	-	-	-	-	0,0	0,1
	Genel Toplam	**332.263**	**1.669.822**	**317.258**	**1.578.519**	**-4,5**	**-5,5**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (örtüaltı dahildir)

VII.2.3 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler Ekim Alanı ve Üretim Miktarı

Adana ili Türkiye tarımında tahıl ürünlerinde önemli yer teşkil etmektedir. Ülkemizin 2021 yılında mısır üretiminin yüzde 12,6'sı, buğday üretiminin yüzde 4'ü Adana ilinden karşılanmaktadır. Diğer yandan ülke üretimimizin, endüstriyel bitkiler arasında yer alan pamuğun yüzde 5,1'i, yağlı tohumlar grubunda olan soyanın yüzde 62,8'i ve yer fıstığının da yüzde 49,9'u Adana ilinde üretilmektedir. Tablo VII.10'da Adana ili tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerinin 2020-2021 yılları ekilen alan, üretim miktarları ve verim değerleri yer almaktadır. Ürün gruplarına bakıldığında en fazla ekilen ürün grubunun tahıllar olduğu görülmektedir. 2021 yılında tahılların toplam içindeki üretim payı yüzde 52,34 ekilen alan payı ise yüzde 53,71'tir. 2020 yılında tahılların toplam içindeki üretim payı yüzde 52,6 ekilen alan payı ise yüzde 53,3 idi. Tahıl grubunda da en önemli üretim payına sahip mısırın, 2021 yılında Tahıllar üretiminin içindeki payı yüzde 28,18 olup; buğday üretiminin payı ise yüzde 24,60'dır.

Grafik VII.4 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerinin Üretiminin Dağılımı (2017-2021) (ton)

Tablo VII.10 Adana İli Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı, Üretimi ve Verimi (2020-2021)

Ürün adı	2020			2021			20210/2020 %		2020 Yılı Pay %		2021 Yılı Pay %	
	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (dekar)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)
Parfümeri-Eczacılık Vb.Bitkiler-Sekerpancarı Ve Yem Bitkileri Tohumları	**171**	**29**	**954**	**292**	**27**	**721**	**70,76**	**-6,90**	**0,00**	**0,00**	**0,01**	**0,00**
Oğul Otu Melisa	28	13	464	11	2	333	-60,71	-84,62	0,00	0,00	0,00	0,00
Adaçayı	10	4	400	24	7	318	140,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lavanta	133	12	90	257	18	70	93,23	50,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Patates-Kuru Baklagiller-Yenilebilir Kök Ve Yumrular	**108.350**	**216.637**	**3.698**	**107.062**	**230.223**	**4.394**	**-1,19**	**6,27**	**2,43**	**7,77**	**2,38**	**8,01**
Patates Tatlı Patates Hariç	60.905	211.265	3.469	60.950	224.794	3.688	0,07	6,40	1,36	7,58	1,36	7,82
Nohut, Kuru	37.620	4220	112	36.086	4.165	115	-4,08	-1,30	0,84	0,15	0,80	0,14
Mercimek, Kuru Kırmızı				27	6	222	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00
Mercimek, Kuru Yeşil				10	1	100	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00
Bezelye, Kuru				14	2	143	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00
Fasulye Kuru	9.825	1152	117	9.975	1.255	126	1,53	8,94	0,22	0,04	0,22	0,04
Saman Ve Ot	**177.219**	**432.528**	**17.226**	**178.943**	**422.448**	**18.778**	**0,97**	**-2,33**	**3,97**	**15,51**	**3,99**	**14,69**
Yonca Yeşilot	12.215	22293	1.825	12.645	22.911	1.812	3,52	2,77	0,27	0,80	0,28	0,80
Korunga Yeşilot	2.500	1.950	780	2.500	1.950	780	0,00	0,00	0,06	0,07	0,06	0,07
Yulaf Yeşilot	430	430	1.000	3.430	3.550	1.035	697,67	725,58	0,01	0,02	0,08	0,12
Sorgum Yeşilot	2.172	9.988	4.599	3.512	9.848	2.804	61,69	-1,40	0,05	0,36	0,08	0,34
Triticale Yeşilot	2.670	935	350	2.700	950	352	1,12	1,60	0,06	0,03	0,06	0,03
Mısır Slaj	66.625	306.707	4.603	62.794	286.612	4.564	-5,75	-6,55	1,49	11,00	1,40	9,97
Bezelye Yemlik	100	40	400	210	271	1.290			0,00	0,00	0,00	0,01
Arpa Yeşilot	10.000	3.000	300	5.000	1.500	300			0,22	0,11	0,11	0,05
Fiğ Adi Yeşil Ot	78.607	82.785	1.053	81.077	84.360	1.040	3,14	1,90	1,76	2,97	1,81	2,93
Fiğ Macar Yeşil Ot				1.300	390	300			0,00	0,00	0,03	0,01
Çayır Otu Yeşilot				100	180	1.800			0,00	0,00	0,00	0,01
İtalyan Çimi Yemlik	1.900	4.400	2.316	3.675	9.926	2.701	93,42	125,59	0,04	0,16	0,08	0,35
Şeker İmalatında Kullanılan Bitkiler	**4.309**	**21.065**	**4.889**	**4.309**	**19.961**	**4.632**	**0,00**	**-5,24**	**0,10**	**0,76**	**0,10**	**0,69**
Şeker Pancarı	4.309	21.065	4.889	4.309	19.961	4.632	0,00	-5,24	0,10	0,76	0,10	0,69
Tahıllar	**2.381.965**	**1.466.506**	**2.708**	**2.349.907**	**1.544.166**	**2.822**	**-1,35**	**5,30**	**53,34**	**52,60**	**52,34**	**53,71**
Durum Buğdayı	1.013	125	123	1.013	178	176	0,00	42,40	0,02	0,00	0,02	0,01
Buğday, Durum Buğdayı Hariç	1.586.016	621724	392	1.586.010	707.343	446	0,00	13,77	35,52	22,30	35,32	24,60
Mısır	701.550	819978	1.169	664.187	810.145	1.220	-5,33	-1,20	15,71	29,41	14,79	28,18
Arpa Diğer	91.491	24226	272	96.902	26.082	275	5,91	7,66	2,05	0,87	2,16	0,91
Çavdar	1.000	220	220	1.000	241	241	0,00	9,55	0,02	0,01	0,02	0,01
Yulaf	195	38	253	195	49	251	0,00	28,95	0,00	0,00	0,00	0,00
Triticale	700	195	279	600	128	213	-14,29	-34,36	0,02	0,01	0,01	0,00
Tekstilde Kullanılan Ham Bitkiler	**459.822**	**168.504**	**733**	**437.802**	**155.755**	**711**	**-4,79**	**-7,57**	**10,30**	**6,04**	**9,75**	**5,42**
Pamuk, Çırçırlanmamış Kütlü	229.911	122994	535	218.901	113.689	519	-4,79	-7,57	5,15	4,41	4,88	3,95
Pamuk, Çırçırlanmış Lifli	229.911	45510	198	218.901	42.066	192	-4,79	-7,57	5,15	1,63	4,88	1,46
Yağlı Tohumlar	**1.333.655**	**482.917**	**2.174**	**1.411.464**	**502.422**	**1.965**	**5,83**	**4,04**	**29,87**	**17,32**	**31,44**	**17,48**
Soya Fasulyesi	210.400	98596	469	245.296	114.285	466	16,59	15,91	4,71	3,54	5,46	3,98
Yerfıstığı, Kabuklu	270.169	113460	420	274.914	116.917	425	1,76	3,05	6,05	4,07	6,12	4,07
Ayçiçeği Tohumu Yağlık	603.723	195429	324	652.083	201.366	309	8,01	3,04	13,52	7,01	14,52	7,00
Susam Tohumu	19.392	1618	90	20.240	1.629	86	4,37	0,68	0,43	0,06	0,45	0,06
Aspir	20	4	200	-	-	-	-	-	0,00	0,00	-	-
Kanola Veya Kolza Tohumu	40	14	350	30	11	367	-25,00	-21,43	0,00	0,00	0,00	0,00
Pamuk Çekirdeği Çiğit	229.911	73796	321	218.901	68.214	312	-4,79	-7,56	5,15	2,65	4,88	2,37
GENEL TOPLAM	**4.465.491**	**2.788.186**	**32.382**	**4.489.779**	**2.875.002**	**34.023**	**0,54**	**3,11**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

VII.2.4 Meyve Ağaçları Sayısı ve Meyve Üretimi

2021 yılında toplu meyvelik ekim alanında yüzde 7,1, üretimde ise yüzde 25,2 artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl ise toplu meyve ekim alanında 7,5 artış, üretimde ise yüzde 7,5 azalış gerçekleşmişti.

Üretim payları incelendiğinde ise meyve üretiminde en önemli paya turunçgillerin sahip olduğu görülmektedir. Ülke tarımına tahıl ürünlerinin yanında turunçgil üretimi de büyük katkı sağlamaktadır. Ülkemizin narenciye üretiminin yüzde 29'u Adana ilinden karşılanmaktadır.

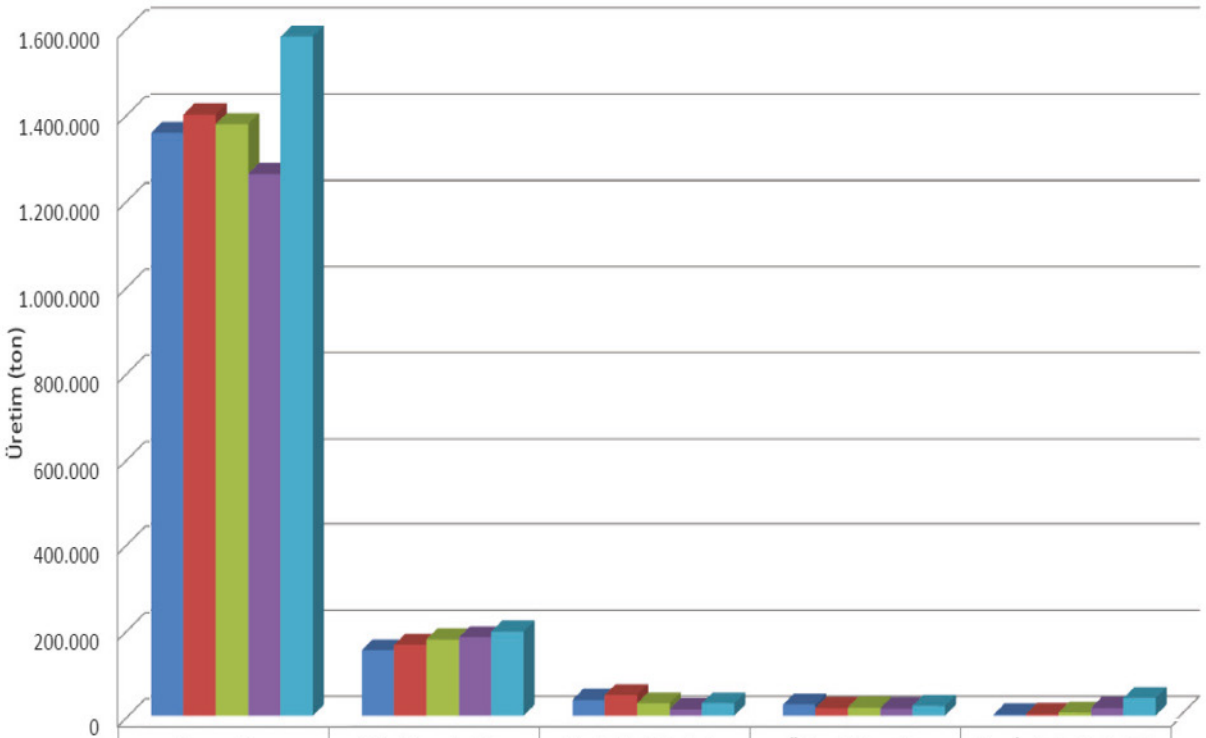
2021 yılında toplam toplu meyvelik üretimin yüzde 84,6'sı turunçgil meyvelerinden oluşmaktadır. 2020 yılında bu oran yine yüzde 84,5 idi. Diğer önemli ürün grubu olan Diğer Meyvelerin (taş Çekirdekli ve Yumuşak Çekirdekli) üretim payı ise yüzde 10,5'dir.

Ürün bazında meyve üretimlerine bakıldığında da portakal, mandalin, altıntop, limon ve zeytin üretimi meyvecilikte önemli paya sahiptir. Toplam meyvelik üretiminde; mandalinin payı yüzde 35, portakalın payı yüzde 17,1, limonun payı yüzde 25,7, altıntopun payı yüzde 10,7 ve zeytinin payı yüzde 1,6'dır.

Grafik VII.5 Meyve Ürünleri Üretiminin Dağılımı (2017-2021) (ton)

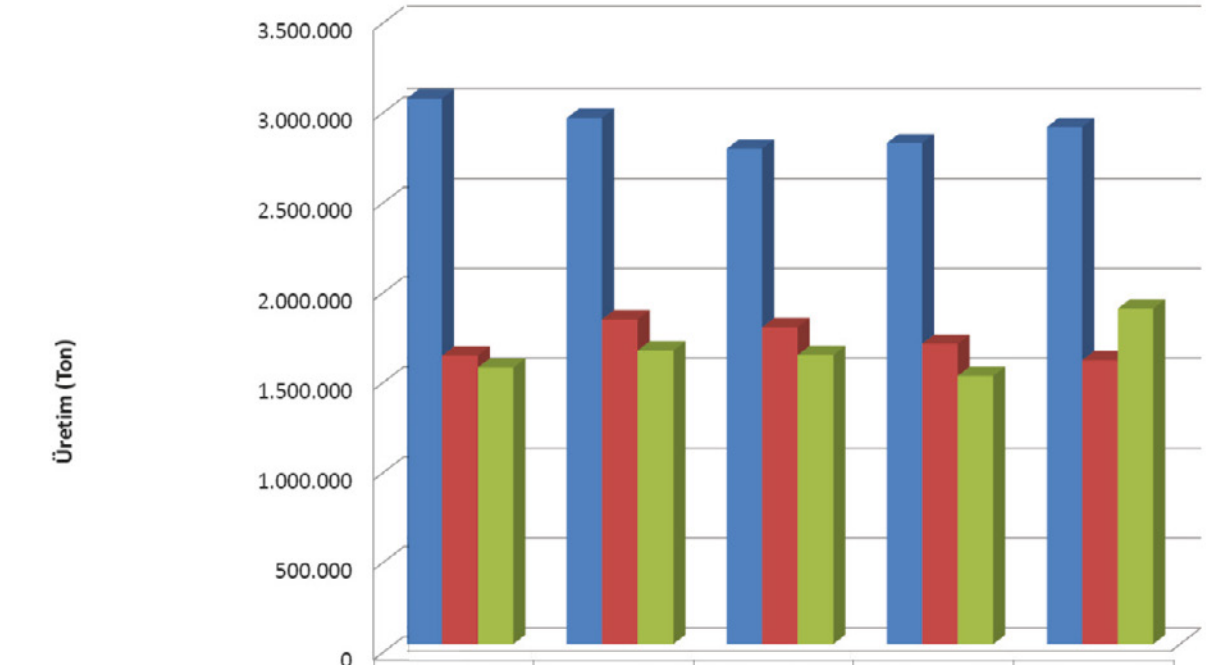
	Turunçgiller	Diğer Meyveler-Taş Çekirdekliler Ve Yumuşak Çekirdekliler	Zeytin Ve Diğer Sert Kabuklular	Üzümsü Meyveler	Muz-İncir-Avokado-Kivi
2017	1.355.249	152.204	37.012	25.906	3.366
2018	1.398.219	164.506	48.164	17.803	4.219
2019	1.375.521	177.312	28.662	19.013	7.142
2020	1.259.992	181.892	14.728	16.549	18.186
2021	1.578.512	195.599	28.963	22.939	40.829

Tablo VII.11 Adana İli Meyve Ağaçları Sayısı ve Meyve Üretimi (2020-2021)

Ürün Grupları	2020 Yılı		2021 Yılı		2021/2020 %		2020 Yılı Pay %	2021 Yılı Pay %
	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim (ton)	Üretim (ton)	Üretim (ton)	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim (ton)	Üretim (ton)	Üretim (ton)
Üzümsü Meyveler	**30.508**	**16.549**	**29.570**	**22.939**	**-3,1**	**38,6**	**1,1**	**1,2**
Üzüm (Sofralık-Çekirdekli)	29.784	15.999	28.846	22.447	-3,1	40,3	1,1	1,2
Üzüm (Sofralık-Çekirdeksiz)	159	154	159	137	0,0	-11,0	0,0	0,0
Üzüm (Kurutmalık-Çekirdekli)	550	385	550	345	0,0	-10,4	0,0	0,0
Üzüm (Şaraplık)	15	11	15	10	0,0	-9,1	0,0	0,0
Muz-İncir-Avokado-Kivi	**6.134**	**18.186**	**9.998**	**40.829**	**63,0**	**124,5**	**1,2**	**2,2**
Avokado	528	-	766	6	45,1	0,0	-	-
Muz	2807	16192	6211	38800	121,3	139,6	1,1	2,1
Kivi	60	20	150	101	150,0	405,0	0,0	0,0
İncir	2.739	1.974	2.871	1.922	4,8	-2,6	0,1	0,1
Turunçgiller	**571.111**	**1.259.992**	**618.895**	**1.578.512**	**8,4**	**25,3**	**84,5**	**84,6**
Portakal (Washington)	38.874	119.782	39.278	138.870	1,0	15,9	8,0	7,4
Portakal (Yafa)	910	1.525	910	1.939	0,0	27,1	0,1	0,1
Portakal (Diğer)	62.159	150.678	64.621	178.181	4,0	18,3	10,1	9,5
Mandalina (Satsuma)	32.311	99.784	33.046	109.954	2,3	10,2	6,7	5,9
Mandalina (Clementin)	15.087	55.744	15.037	57.149	-0,3	2,5	3,7	3,1
Mandalina (Diğer)	194.204	353.751	217.394	485.708	11,9	37,3	23,7	26,0
Limon	187.590	288.450	208.648	405.773	11,2	40,7	19,3	21,7
Greyfurt (Altıntop)	39.976	188.766	39.961	199.414	0,0	5,6	12,7	10,7
Turunç	-	1.512	0	1524	-	0,8	0,1	0,1
Diğer Meyveler-Taş Çekirdekliler Ve Yumuşak Çekirdekliler	**87.044**	**181.892**	**94.146**	**195.599**	**8,2**	**7,5**	**12,2**	**10,5**
Elma (Golden)	2.361	2.701	2.361	2.932	0,0	8,6	0,2	0,2
Elma (Starking)	4.721	6.832	4.721	7.047	0,0	3,1	0,5	0,4
Elma (Amasya)	1.302	650	1.302	751	0,0	15,5	0,0	0,0
Elma (Grannysmith)	335	865	355	901	6,0	4,2	0,1	0,0
Elma (Diğer)	3.529	8.932	3.350	9.029	-5,1	1,1	0,6	0,5
Armut	1.488	1.790	1.575	1.877	5,8	4,9	0,1	0,1
Ayva	190	152	180	145	-5,3	-4,6	0,0	0,0
Yenidünya	58	174	58	174	0,0	0,0	0,0	0,0
Şeftali (Nektarin)	8.570	19.846	9.320	20.600	8,8	3,8	1,3	1,1
Şeftali (Diğer)	6.543	12.509	7.877	12.688	20,4	1,4	0,8	0,7
Erik	7.899	17.409	7.777	17.017	-1,5	-2,3	1,2	0,9
Kayısı	3.996	4.888	4.340	6.172	8,6	26,3	0,3	0,3
Kiraz	12.791	7.841	12.797	7.499	0,0	-4,4	0,5	0,4
Vişne	57	196	57	196	0,0	0,0	0,0	0,0
Kızılcık	-	125	0	78	-	-37,6	0,0	0,0
Çilek	824	2.019	1111	2693	34,8	33,4	0,1	0,1
Böğürtlen	67	89	67	89	0,0	0,0	0,0	0,0
Ahududu	1	2	2	4	-	-	0,0	0,0
Dut	40	462	40	461	0,0	-0,2	0,0	0,0
Nar	21.391	78.483	21.892	83.889	2,3	6,9	5,3	4,5
Trabzon Hurması	10.871	13.802	11.203	19.452	3,1	40,9	0,9	1,0
Hünnap	10	-	10	3	0,0	-	-	0,0
Maviyemiş			4	8	-	-	0,0	0,0
Keçi Boynuzu	-	2.125	3.717	1.890	-	-11,1	0,1	0,1
Kekik	5	1	30	4	500,0	300,0	0,0	0,0
Zeytin Ve Diğer Sert Kabuklular	**146.130**	**14.728**	**147.701**	**28.963**	**1,1**	**96,7**	**1,0**	**1,6**
Zeytin (Sofralık)	49.320	2.492	49.420	3.970	0,2	59,3	0,2	0,2
Zeytin (Yağlık)	71.771	4.718	72.116	17.030	0,5	261,0	0,3	0,9
Badem	13.477	4.213	13.491	4.244	0,1	0,7	0,3	0,2
Ceviz	11.562	3.305	12.674	3.719	9,6	12,5	0,2	0,2
GENEL TOPLAM	**840.927**	**1.491.347**	**900.310**	**1.866.842**	**7,1**	**25,2**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VII.6 Ürün Gruplarına Göre Bitkisel Üretim Miktarı (2017-2021) (ton)

	2017	2018	2019	2020	2021
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	3.034.651	2.925.905	2.756.597	2.788.186	2.875.002
Sebzeler	1.604.361	1.806.303	1.762.334	1.669.822	1.578.519
Meyveler İçecek ve Baharat Bitkiler	1.537.737	1.632.911	1.607.650	1.491.347	1.866.842

VII.2.5 Nitelikli Örtüaltı Tarım Alanları

İlimizde örtüaltı üretimde ağırlıklı olarak alçak tünel uygulaması yapılmaktadır. 2021 yılında toplam örtüaltı üretiminin yüzde 92,3'ü alçak tünel olarak yapılmıştır. Örtüaltı tarımda toplam ekilen alanda bir önceki yıla göre değişimde yüzde 3,4 azalış gerçekleşmiş olup; bir önceki yıl yüzde 4 azalış göstermişti.

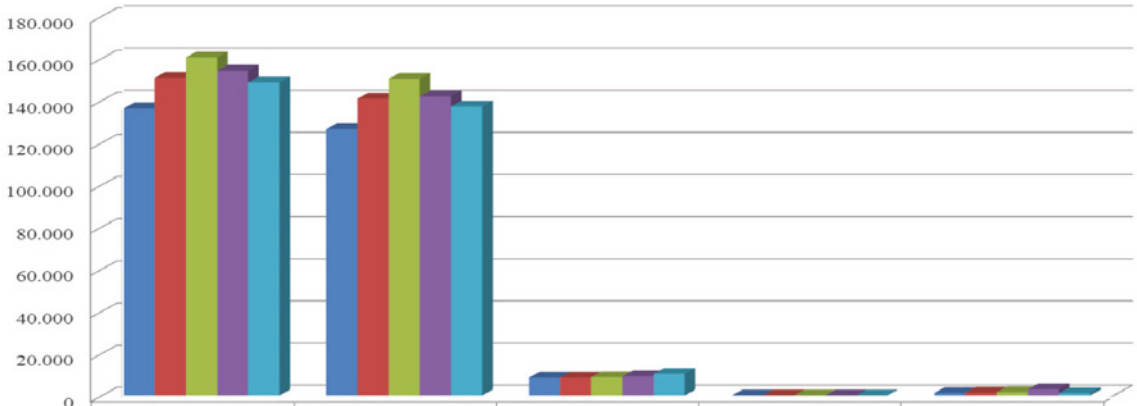
Tablo VII.12 Nitelikli Örtüaltı Tarım Alanları (2020-2021) (Dekar)

Yıl	Alçak tünel (dekar)	Yüksek tünel (dekar)	Cam sera (dekar)	Plastik sera (dekar)	Toplam alan (dekar)
2021	137.098	10321	6	1101	148.526
2020	141.959	9215	6	2954	154.134
2021 (% Dağılım)	92,3	6,9	0,00	0,7	100,0
2020 (% Dağılım)	92,1	6,0	0,00	1,9	100,0
% Değişim (2021/2020)	-3,4	12,0	0,00	-62,7	-3,6

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VII.7 yıllara göre nitelikli örtüaltı tarım alanları 2017-2021 yılları dağılımı yer almaktadır. 2021 yılında örtüaltı ekilen alanda yüzde 3,5 azalış gerçekleşse de son 5 yılda örtüaltı ekilen alanda yüzde 9 artış gerçekleşmiştir.

Grafik VII.7 Yıllara Göre Nitelikli Örtü Altı Tarım Alanları Dağılımı (2017-2021) (ton)

	Toplam alan(dekar)	Alçak tünel(dekar)	Yüksek tünel(dekar)	Cam sera(dekar)	Plastik sera(dekar)
2017	136.248	126.490	8.503	6	1249
2018	150.729	140.815	8.506	6	1402
2019	160.493	150.218	8.692	6	1577
2020	154.134	141.959	9.215	6	2954
2021	148.526	137.098	10.321	6	1.101

VII.2.6 Örtüaltı Üretim

Tablo VII.13'de örtüaltı türü ve ürün çeşitlerine göre ekilen alan ve üretim miktarları yer almaktadır. İlimizde örtüaltı tarımda sebzecilik yaygındır.

Örtüaltı üretimde ürün bazında karpuz, kavun, kavun, biber ve patlıcan ağırlıktadır. Karpuzun toplam örtüaltı ekilen alan içinde 2021 yılı ekilen alan payı yüzde 52,8, üretim payı yüzde 57,9'dur. Ardından kavunun toplam örtüaltı ekilen alan içindeki payı 19,5, üretim içindeki payı yüzde 14,4, biberin (Sivri, Salçalık, Kapya) toplam örtüaltı ekilen alan içindeki payı yüzde 6,8, üretim içindeki payı yüzde 10,4'tür. 2021 yılında bir önceki yıla göre değişim oranına bakıldığında, toplam örtüaltı üretiminde yüzde 2 ve ekilen alanda 1 azalış gerçekleşmiştir. 2020 yılında toplam örtüaltı üretiminde yüzde 5, ekilen alanda yüzde 6 azalış gerçekleşmişti.

Tablo VII.13 Ürün Çeşidine Göre Örtüaltı Üretim (2020-2021)

Grup adı	Ürün adı	2020		2021		2021/2020 %		2020		2021	
		Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %
Örtü Altı (Alçak Tünel)	Biber (Salçalık,Kapya)	6.015	64.105	8.700	99.400	45	55	4,0	6,6	5,9	10,4
	Biber (Sivri)	1.115	5.006	1.015	4.541	-9	-9	0,7	0,5	0,7	0,5
	Domates	6.850	47.950	3.860	30.450	-44	-36	4,6	4,9	2,6	3,2
	Fasulye (Taze)	40	80	40	80	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Hıyar	4.250	24.050	4.225	25.900	-1	8	2,8	2,5	2,8	2,7
	Kabak (Sakız)	1.850	6.643	1.750	5.985	-5	-10	1,2	0,7	1,2	0,6
	Karpuz	80.502	605.210	78.352	550.510	-3	-9	53,5	62,0	52,8	57,9
	Kavun	28.350	135.600	28.956	137.249	2	1	18,8	13,9	19,5	14,4
	Marul Kıvırcık	1.000	3.000	1.000	3.000	0	0	0,7	0,3	0,7	0,3
	Marul Göbekli	5.050	17.675	4.000	14.000	-21	-21	3,4	1,8	2,7	1,5
	Marul Iceberg	1.500	6.000	1.500	6.000	0	0	1,0	0,6	1,0	0,6
	Maydanoz	700	630	600	540	-14	-14	0,5	0,1	0,4	0,1
	Roka	2.000	1.800	1.000	900	-50	-50	1,3	0,2	0,7	0,1
	Tere	2.235	1.788	1.500	1.200	-33	-33	1,5	0,2	1,0	0,1
	Nane	500	475	600	570	20	20	0,3	0,0	0,4	0,1
Örtü Altı (Cam Sera)	Domates	6	82	6	84	0	2	0,0	0,0	0,0	0,0
Örtü Altı (Plastik Sera)	Biber (Sivri)	316	2.519	356	2.699	13	7	0,2	0,3	0,2	0,3
	Domates	423	6.162	477	7.579	13	23	0,3	0,6	0,3	0,8
	Kabak (Sakız)	-	-	250	1.750	0	-	-	-	0,2	0,2
	Hıyar	13	108	-	-	-	-	0,0	0,0	-	-
	Domates	2	8	2	8	-	-	0,0	0,0	-	-
	Hıyar	114	791	114	796	0	1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Karpuz	2.530	15.095	3.530	18.195	40	21	1,7	1,5	2,4	1,9
	Kavun	675	2.813	675	2.775	0	-1	0,4	0,3	0,5	0,3
	Patlıcan	4.500	27.900	6.000	37.200	33	33	3,0	2,9	4,0	3,9
TOPLAM		**150.536**	**975.490**	**148.508**	**951.411**	**-1**	**-2**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo VII.14 ise örtüaltı kesme çiçek üretimi yer almakta olup; 2021 yılında toplam 1 milyon 95 bin m² alanda 58 milyon 710 bin adet kesme çiçek üretilmiştir. Bir önceki yılda da ekilen alan ve üretim miktarı aynı idi.

Tablo VII.14 Örtüaltı Kesme Çiçek Üretimi (2020-2021)

Grup adı	Ürün adı	2020		2021		2020		2021	
		Ekilen Alan (m2)	Üretim (Adet)	Ekilen Alan (m2)	Üretim (Adet)	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %
Örtü Altı (Plastik Sera)	Gül (Kesme)	271.000	16.260.000	271.000	16.260.000	24,75	27,70	24,75	27,70
	İç Mekan Süs Bitkileri	25.000	1.250.000	25.000	1.250.000	2,28	2,13	2,28	2,13
	Dış Mekan Süs Bitkileri	15.000	750.000	15.000	750.000	1,37	1,28	1,37	1,28
Örtü Altı (Yüksek Tünel)	İç Mekan Süs Bitkileri	285.000	14.250.000	285.000	14.250.000	26,03	24,27	26,03	24,27
	Gül (Kesme)	125.000	7.500.000	125.000	7.500.000	11,42	12,77	11,42	12,77
	Dış Mekan Süs Bitkileri	374.000	18.700.000	374.000	18.700.000	34,16	31,85	34,16	31,85
TOPLAM		**1.095.000**	**58.710.000**	**1.095.000**	**58.710.000**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Tablo VII.15'te örtüaltı meyvecilikte çilek ve muz üretimi yer almakta olup; toplam ekilen alan 2021 yılında 5.753 dekar ve üretim 35.888 tondur. Sera meyveciliğinde ekilen alan ve üretimde en önemli artış muzda gerçekleşmiştir.

Tablo VII.15 Örtüaltı Meyve Üretimi (2020-2021)

Örtü Altı Türü	Ürün Adı	2020		2021		2021/2020 %		2020		2021	
		Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %	Ekilen Alan Payı %	Üretim Payı %
Alçak Tünel	Çilek	2	8	102	128	5.000,0	1.500,0	0,1	0,1	1,8	0,4
Plastik Sera	Muz	1.827	11.334	3.914	25.720	114,2	126,9	73,0	76,1	68,0	71,7
	Çilek	50	225	50	225	0,0	0,0	2,0	1,5	0,9	0,6
	Erik	14	0	0	0	-	-	0,6	0,0	0,0	0,0
Yüksek Tünel	Muz	608	3.321	1.677	9.735	175,8	193,1	24,3	22,3	29,2	27,1
	Çilek	2	8	10	80	400,0	900,0	0,1	0,1	0,2	0,2
TOPLAM		**2.503**	**14.896**	**5.753**	**35.888**	**129,8**	**140,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

VIII. SANAYİ VE TİCARET

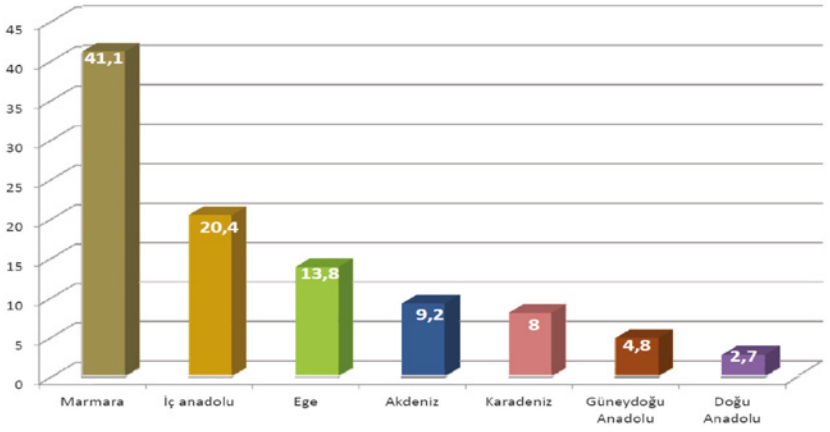
VIII.1 Sanayi

Bölge gelişmiş bir kara ve demir yolu ağı ile şehir merkezinde olan havayolu sayesinde yolcu taşımacılığının yanı sıra özellikle dış pazarlar açısından yük taşımacılığında önemli bir üs konumundadır. Bunun yanında Yumurtalık Serbest Bölgesi ile ülkemizin en geniş arazi yapısına sahip ve her türlü altyapısı tamamlanmış olan Organize Sanayi Bölgesindeki yatırımlar da son yıllarda sektörel çeşitlilik açısından geniş dağılım göstermiştir. Ortadoğu ülkelerine yakınlığı açısından cazibe merkezi konumunda olmasıyla da, yeni yerli ve yabancı yatırımcılar için fırsatlar kentidir. Adana sanayisi büyük ölçekli tekstil firmalarının yanında, hazır giyim, makine alet ve yedek parça sanayisi, otomotiv ve yedek parça, bitkisel yağ, plastik, gıda, çimento ve mobilya sanayi ağırlıktadır. İmalat sanayinde; gıda, hazır giyim, kimya ve orman ürünleri sanayi gelişmiştir. Ayrıca narenciye alanları genişletilmiş, seracılık yaygınlaşmaya başlamıştır. Sanayi üretimi için uygun koşulların olması, ham maddenin kaynağında bulunması, yatırım ve ihracat için çok çeşitli imkân ve altyapının mevcut olması önem arz etmektedir. Diğer yandan Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı ile Ceyhan-Yumurtalık arasında önemli yatırım fırsatları yakalanmıştır. Özellikle Petrokimya ve buna bağlı sanayi yatırımları ile enerji yatırımlarının bu bölgede yapılabileceği düşünülmektedir.

*Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2018 yılı 81 İl Sanayi Durum Raporuna göre, sanayi işletmelerinin %41,1'i Marmara, %20,4'ü İç Anadolu, %13,8'i Ege, %9,2'si Akdeniz, %8'i Karadeniz, %4,8'i Güneydoğu Anadolu, %2,7'si Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

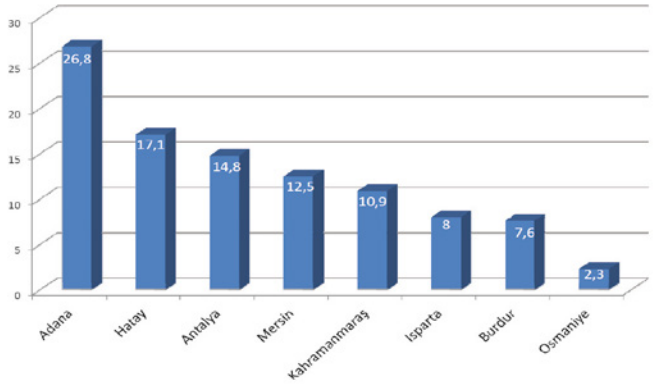
*(*Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 İl Sanayi Durum Raporu 2018)*

Grafik VIII.1 Bölgelere Göre Sanayi İşletmeleri Dağılımı (%)

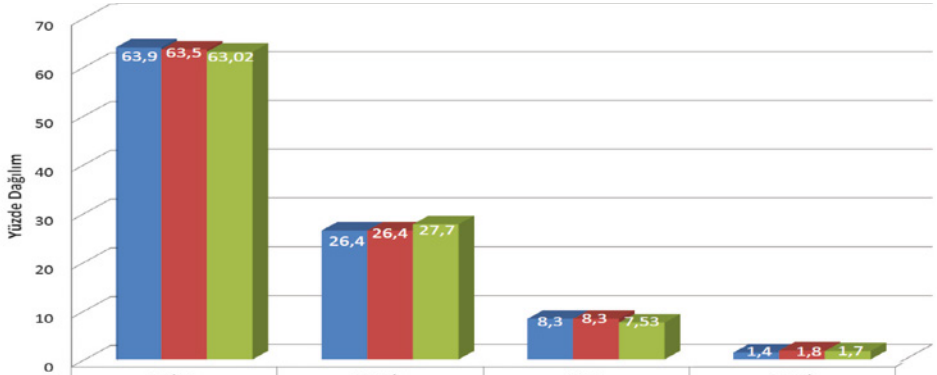
Akdeniz Bölgesinde yer alan işletme sayısına göre iller sıralandığında, Adana ili sanayi işletmesi sayısı bakımından %26,8'lik oran ile bölgede birinci sırada yer almaktadır.

Grafik VIII.2 Akdeniz Bölgesinde Sanayi İşletmelerinin İllere Göre Dağılımı (%)

Adana ilinde bulunan sanayi işletmelerin ölçek bazında yıllara göre yüzdesel dağılımı grafik VIII.3'te yer almaktadır. Buna göre 2017-2019 yılları bazında işletme ölçeklerine göre dağılımda çok önemli farklılıklar görülmemektedir. Adana sanayi işletmelerinin yüzde 63,02'si mikro ölçekli işletme, yüzde 27,7'si küçük ölçekli işletme, yüzde 7,53'ü orta ölçekli işletme ve yüzde 1,7'si büyük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır.

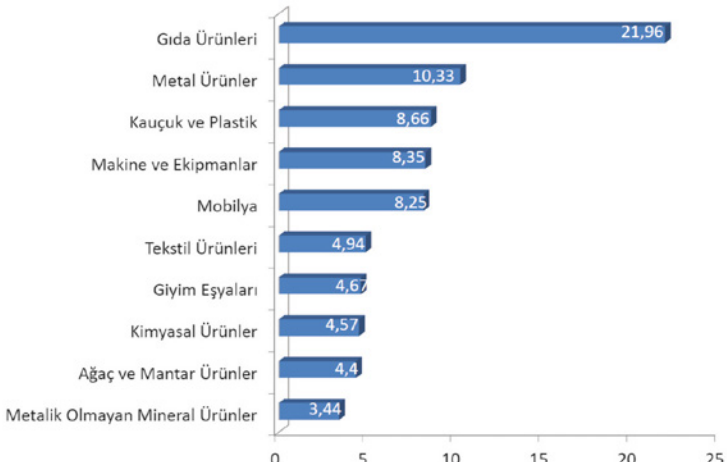
Grafik VIII.3 Adana-Türkiye Sanayi İşletmelerinin Ölçeklerine Göre Dağılımı (%)

	Mikro	Küçük	Orta	Büyük
2017	63,9	26,4	8,3	1,4
2018	63,5	26,4	8,3	1,8
2019	63,02	27,7	7,53	1,7

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2018 yılı 81 İl Sanayi Durum Raporu

Grafik VIII.4 Adana İlinde Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı (%) (İlk 10 Sektör)

Tablo VIII.1 Adana İlinde Sanayi Sektöründe İstihdamın Dağılımı (2018)

Sektörler	Çalışan Sayısı	İlin Payı %
Diğer Sektörler	13.896	18,4
Tekstil Ürünleri	13.619	18,1
Gıda Ürünleri	11.450	15,2
Giyim Eşyaları	7.701	10,2
Metal Ürünleri	7.683	10,2
Kimyasal Ürünler	5.727	7,6
Kauçuk ve Plastik	4.822	6,4
Makine ve Ekipmanlar	3.019	4,0
Metalik Olmayan Mineral Ürünler	2.737	3,6
Otomotiv, Treyler	2.097	2,8
Elektrik, Su, Buhar	2.632	3,5
Toplam	**75.383**	**100,0**

Kaynak: Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2018 yılı 81 İl Sanayi Durum Raporu

VIII.1.1 Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı

81 İl Sanayi Durum Raporu(*)'nda Adana ilinde sanayi işletmelerinin sektörel dağılımı incelendiğinde, ilk sırada yüzde 21,96 ile gıda ürünleri, ikinci sırada 10,33 ile metal ürünleri ve üçüncü sırada ise yüzde 8,66 ile kauçuk ve plastik sektörleri yer almaktadır. Ardından yüzde 8,35 ile makine ekipmanları ve yüzde 8,25 ile mobilya sektörleri sıralanmaktadır.

*(*Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 İl Sanayi Durum Raporu 2018)*

VIII.1.2 Sanayi İşletmelerinde Çalışan Sayısı

Adana ilinde sanayi sektörünün istihdamında %18,07 ile tekstil ürünleri, %15,19 ile gıda ürünleri, %10,22 ile giyim eşyaları sektörleri ilk üç sırada yer almaktadır.

*(*Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 81 İl Sanayi Durum Raporu 2018)*

VIII.2 Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının başvurusu üzerine Bakanlık tarafından gerekli çalışmalar yapılarak kuruluş süreci başlatılan 1341 hektar büyüklüğündeki Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi 17/10/2007 tarihli ve 26673 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 19/07/2007 tarihli ve 2007/12632 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilmiştir.

Bölgenin, Ortadoğu petrol ve doğalgaz rezervleri, uluslararası enerji boru hatları ve İskenderun limanına olan yakınlığı ile enerji sektörü için önemli bir yatırım alanı olacağı düşünülmektedir. Bölgede özellikle rafineri, petrokimya tesisi, termik santral gibi entegre ve büyük ölçekli tesisler yer alacaktır.

Bölgenin halihazır haritasının hazırlanması işi tamamlanmış olup; jeolojik-jeoteknik etüt raporunun hazırlanması ve takip eden diğer işler devam etmektedir.

VIII.3 İstanbul Sanayi Odası İlk 500 Sanayi Kuruluşu Anketi

İstanbul Sanayi Odası'nın 2021 yılı ilk 500 Sanayici Anketi araştırmasında Adana ilinden 12 firma ilk 500 arasına girebilmiştir. Sektörel bazda bakıldığında Kimya, gıda-tarım, tekstil, demir-çelik sektörleri sıralamada yer almıştır. 12 firmanın üretimden satışları toplandığında, toplam 32 milyar 868 milyon TL satış gerçekleşmiş olup; bir önceki yıl sıralamaya giren toplam 10 firmanın satışı 12 milyar 770 milyon TL idi. Odalara göre yapılan sıralamada Adana ili ilk 500 firma arasına giren 12 firma ile 9. sırada yer almış olup; ilk sırada 158 firma ile İstanbul Sanayi Odası, 41 firma ile Kocaeli Sanayi Odası ve 40 firma ile Ege Bölgesi Sanayi Odası sıralanmaktadır. Çevre iller ile kıyaslama yapıldığında; Gaziantep 33 firma ile 4'üncü, Kayseri ise 18 firma ile 6'ncı ve Mersin 7 firma ile 14'üncü sırada yer almıştır.

Tablo VIII.2 Yıllara Göre İSO İlk 500 Sanayici Firma Arasındaki Adana Firmaları

Yıl	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
İlk 500	12	10	13	11	12	13	14	14	12	12	12	12

Tablo VIII.3 2021 Yılı İSO İlk 500 Sanayici Firma Arasındaki Adana Firmaları

2021 Sıra	2020 Sıra	KURULUŞLAR	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET) (TL)
20	38	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	15.147.767.420,00
193	246	Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	2.396.094.204,00
238	272	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	2.027.053.466,00
264	297	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	1.840.662.828,00
271	-	Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.	1.807.341.787,00
298	426	Güney Çelik Hasır ve Demir Mamülleri San. Tic. A.Ş.	1.676.935.296,00
322	354	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	1.528.814.236,00
323	315	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	1.525.559.108,00
359	562	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	1.376.403.577,00
366	404	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	1.360.026.784,00
427	455	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	1.145.996.538,00
473	542	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	1.035.397.352,00

Renk	Adet	Açıklama
Yeşil	8	Bir önceki yıla göre sıralamada yükselen firmalar
Kırmızı	1	Bir önceki yıla göre sıralamada düşen firma
Sarı	1	2021 yılında ilk kez listeye giren firma (Dioki Petrokimya Sanayi A.Ş.)
Mavi	2	2020 yılında İkinci 500 Büyük Firma arasında olup; 2021'de İlk 500'e girmeyi başaran firmalar (Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş. ile Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.)
TOPLAM	12	

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası

VIII.4 Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

Adana ilinde tamamlanmış olan 7 adet 1 882 işyerine sahip KSS bulunmaktadır. Toplam doluluk oranı yüzde 96'dır.

Tablo VIII.4 Adana İli Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

SIRA NO	SANAYİ SİTESİ ADI	İŞYERİ SAYISI	DOLULUK ORANI (%)
1	Adana Doğu (Yüreğir) SS	198	10
2	Adana Ceyhan SS	170	88
3	Adana Kozan SS	294	100
4	Adana Merkez (Ağaç İşleri) SS	391	100
5	Adana Merkez (Metal İşler) SS	634	95
6	Adana İmamoğlu SS	122	95
7	Adana Seyhan SS	73	98
TOPLAM		1 882	96

VIII.5 Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi

Adana-Ceyhan D-400 Karayolu üzerinde, Yakapınar (Misis)'in kuzeyinde tarıma elverişli olmayan 1590 hektar alan üzerine 1984 yılında temeli atılarak kurulmuş, Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgelerinden biridir. Bölgeye ulaşım karayolu, demiryolu ve havayolu ile sağlanmaktadır. AOSB Adana havalimanına 28 km, Mersin Limanına 98 km, İskenderun Limanına 80 km, Yumurtalık Limanına 40 km uzaklıktadır. Bölgenin güneyinden D-400 Devlet Karayolu ve TCDD demiryolu, kuzeyinden TEM Otoyolu geçmektedir.

Tablo VIII.5 Adana Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Firmaların Sektörel Dağılımı

Sıra	SEKTÖR	Firma Sayısı	% Dağılım
1	FABRİKASYON METAL ÜRÜNLERİ İMALATI	71	18,5
2	TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN İMALATI	55	14,3
3	KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	47	12,2
4	KİMYASALLARIN VE KİMYASAL ÜRÜNLERİN İMALATI	39	10,2
5	GIDA ÜRÜNLERİ İMALATI	34	8,9
6	DİĞER METALİK OLMAYAN MİNAREL ÜRÜNLERİN İMALATI	29	7,6
7	DİĞER İMALATLAR	21	5,5
8	KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİNİN İMALATI	16	4,2
9	KOK KÖMÜRÜ VE RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ İMALATI	13	3,4
10	ELEKTRİKLİ TEÇHİZAT İMALATI	12	3,1
11	BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MAKİNA VE EKİPMAN İMALATI	11	2,9
12	İÇECEKLERİN İMALATI	9	2,3
13	TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	9	2,3
14	MOBİLYA İMALATI	5	1,3
15	AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜRÜNLERİ İMALATI	5	1,3
16	TEMEL ECZACILIK ÜRÜNLERİNİN VE ECZACILIĞA İLİŞKİN	2	0,5
17	BİLGİSAYARLARIN, ELEKTRONİK VE OPTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	2	0,5
18	MOTORLU KARA TAŞITI, TREYLER (RÖMORK) VE YARI TREYLERİN İMALATI	2	0,5
19	GİYİM EŞYALARININ İMALATI	1	0,3
20	DİĞER ULAŞIM ARAÇLARININ İMALATI	1	0,3
TOPLAM		384	100,0

Organize sanayi bölgesinde 384 firma faaliyettedir. Faaliyette bulunan firma dağılımlarında da Fabrikasyon Metal Ürünleri imalatı yüzde 18,5 pay ile ilk sırada yer almakta olup; bu sektörü yüzde 14,3 ile Tekstil Ürünlerinin imalatı ve yüzde 12,2 ile Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı sektörleri takip etmektedir.

Kaynak: Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü

VIII.5.1 Organize Sanayi Bölgesi Doğalgaz Kullanımı

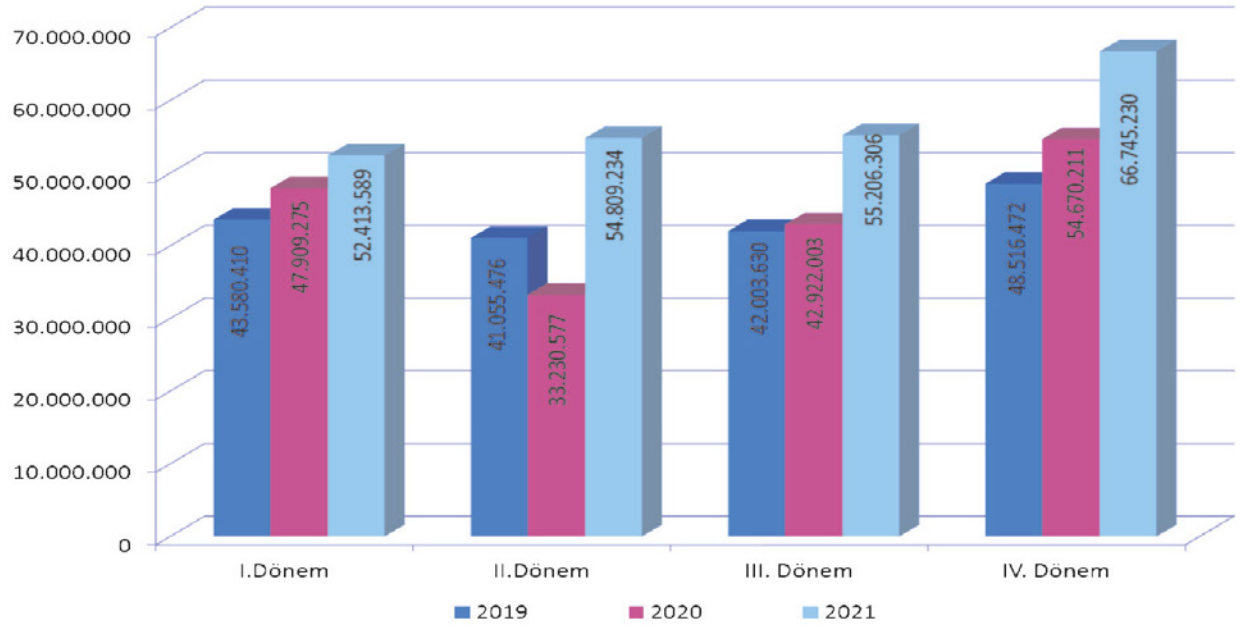
Organize sanayi bölgesi doğalgaz kullanımında 2021 yılında, bir önceki yıla göre yüzde 28,2 artış gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 2 artış gerçekleşmişti. Çeyrek dönemler itibariyle bakıldığında doğalgaz kullanımında en fazla artış, 64,9 ile II. dönemde gerçekleşmiştir.

Tablo VIII.6 Doğalgaz Kullanımının Dönemlere Göre Dağılımı (mt³) (2019-2021)

	I.Dönem	II.Dönem	III. Dönem	IV. Dönem	Toplam	% Değişim
2019	43.580.410	41.055.476	42.003.630	48.516.472	175.155.988	**11,1**
2020	47.909.275	33.230.577	42.922.003	54.670.211	178.732.066	**2,0**
2021	52.413.589	54.809.234	55.206.306	66.745.230	229.174.359	**28,2**
2020/2019 %	**9,9**	**-19,1**	**2,2**	**12,7**	**2,0**	
2021/2020 %	**9,4**	**64,9**	**28,6**	**22,1**	**28,2**	

Kaynak: Organize Sanayi Bölgesi Üst Kuruluşu

Grafik VIII.5 Doğalgaz Kullanımının Dönemlere Göre Dağılımı (mt³)

Tablo VIII.7 Elektrik Kullanımının Dönemlere Göre Dağılımı (kWh) (2019-2021)

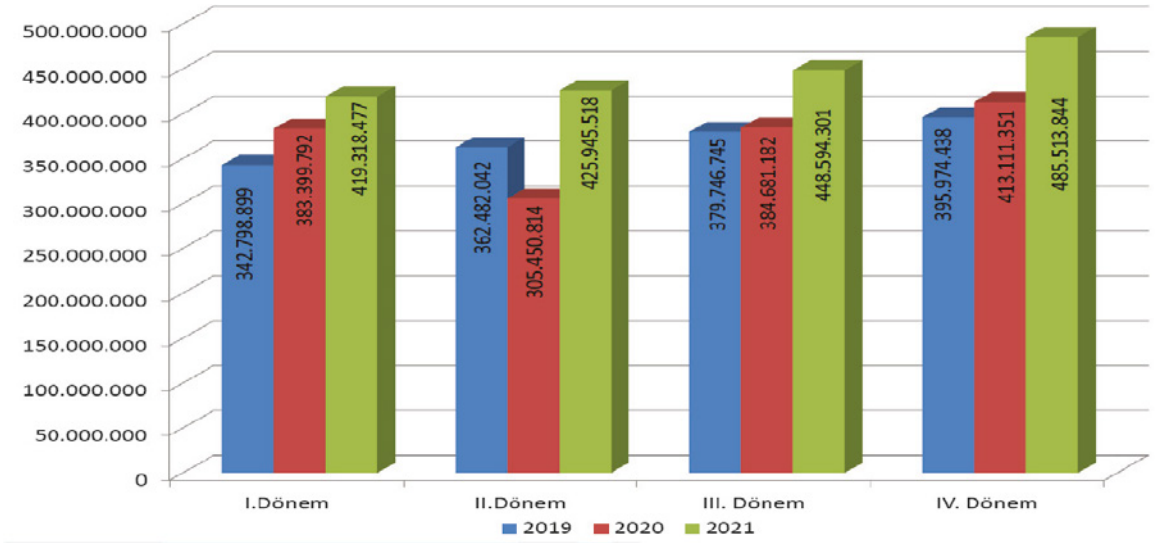
Yıllar	I.Dönem	II.Dönem	III. Dönem	IV. Dönem	Toplam	% Değişim
2019	342.798.899	362.482.042	379.746.745	395.974.438	1.481.002.124	14,6
2020	383.399.792	305.450.814	384.681.182	413.111.351	1.486.643.139	0,4
2021	419.318.477	425.945.518	448.594.301	485.513.844	1.779.372.140	19,7
2020/2019 %	11,8	-15,7	1,3	4,3	0,4	
2021/2020 %	9,4	39,4	16,6	17,5	19,7	

Kaynak: Organize Sanayi Bölgesi Üst Kuruluşu

VIII.5.2 Organize Sanayi Bölgesi Elektrik Enerjisi Tüketimi

Organize sanayi bölgesi elektrik kullanımında 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 19,7 artış gerçekleşmiş olup; 2020 yılında yüzde 0,4 artış gerçekleşmişti. Çeyrek dönemler itibariyle bakıldığında elektrik kullanımda en fazla artışın yüzde 11,8 ile I. dönemde gerçekleştiği görülmüştür.

Grafik VIII.6 Elektrik Kullanımının Dönemlere Göre Dağılımı (kWh)

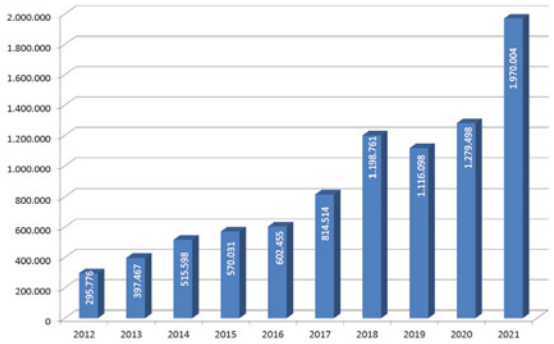
VIII.6 Adana-Yumurtalık Serbest Bölgesi

İskenderun Körfezi'nde 5 km uzunluğundaki sahil şeridi, tamamlanmış alt yapısı, 4 milyon 500 bin m²'lik alanıyla Türkiye'nin ve dünyanın en büyük serbest bölgelerinden biri olan Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi, ülkemizin kimya, petro-kimya, demir-çelik, enerji santralleri, tersane ve çimento gibi ağır sanayi yatırımlarına yönelik ilk ve tek serbest bölgesidir. Bölgede 844 işçi, 100 büro personeli ve 90 diğer personeller olmak üzere toplam 1.034 kişi istihdam edilmektedir.

VIII.6.1 Yumurtalık Serbest Bölgesi Ticaret Hacmi

Grafikte görüldüğü üzere, Yumurtalık Serbest Bölgesi ticaret hacminde son 5 yılda önemli artışlar yaşanmış olup, son beş yılda da toplam ticaret hacminde 3 kat artış gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre toplam ticaret hacminde ise yüzde 53,9 artış gerçeklemiş olup; bir önceki yıl yüzde 14,6 artış gerçekleşmişti. Serbest bölgeler ticaret hacimlerine göre sıralamada Yumurtalık Serbest Bölgesi toplam 1 milyar 970 milyon dolar ile 6'ncı sırada yer almıştır.

Grafik VIII.7 Adana-Yumurtalık Serbest Bölgesi Toplam Ticaret Hacminin Dağılımı (Bin TL)

Tablo VIII.8 Ticaret Hacimlerine Göre Serbest Bölgeler

SERBEST BÖLGELER	2016	PAY/ %	2017	PAY/ %	2018	PAY/ %	2019	PAY /%	2020	PAY/ %	2021	PAY/ %
Ege	4.075.581	21,4	4.327.519	21,2	4.403.877	21	4.151.220	21,1	3.849.145	17,5	4.671.790	19
Mersin	2.856.284	15	2.935.266	14,4	2.962.452	14,2	2.801.862	14,3	2.520.963	11,4	3.352.779	13,6
Avrupa	1.972.380	10,4	2.030.141	10	2.309.868	11	2.124.837	10,8	2.016.312	9,1	2.911.817	11,8
İstanbul Endüstri ve tic.	2.768.535	14,5	3.096.670	15,2	2.534.746	12,1	2.077.808	10,6	2.019.244	9,2	2.343.981	9,5
Bursa	1.835.456	9,6	1.766.078	8,7	1.918.151	9,2	1.901.484	9,7	1.709.448	7,7	2.113.111	8,6
Adana Yumurtalık	602.455	3,2	814.514	4	1.198.761	5,7	1.166.498	5,9	1.279.498	5,8	1.970.004	8
İstanbul Trakya	1.121.674	5,9	1.264.534	6,2	1.306.325	6,2	1.292.615	6,6	1.343.521	6,1	1.540.414	6,3
Kayseri	752.559	4	853.353	4,2	948.783	4,5	968.692	4,9	1.063.568	4,8	1.468.751	6
Kocaeli	482.237	2,5	586.335	2,9	577.214	2,8	755.039	3,8	739.066	3,4	1.097.378	4,5
Antalya	661.597	3,5	722.791	3,5	668.585	3,2	777.655	4	840.024	3,8	995.672	4
İzmir	208.802	1,1	351.495	1,7	491.637	2,3	719.350	3,7	675.711	3,1	892.570	3,6
İstanbul İhtisas (AHL)	1.096.455	5,8	1.135.613	5,6	1.077.543	5,1	602.503	3,1	3.639.047	16,5	794.056	3,2
Samsun	80.897	0,4	81.829	0,4	141.205	0,7	108.245	0,6	159.316	0,7	173.039	0,7
Gaziantep	69.575	0,4	33.245	0,2	39.388	0,2	84.749	0,4	61.617	0,3	107.026	0,4
Tübitak-mam teknoloji	63.774	0,3	65.638	0,3	69.843	0,3	67.803	0,3	82.220	0,4	89.898	0,4
Denizli	17.821	0,1	27.025	0,1	31.662	0,2	37.873	0,2	58.126	0,3	68.640	0,3
Trabzon	365.860	1,9	285.619	1,4	248.822	1,2	17.677	0,1	1.233	0	27.175	0,1
Rize	1.136	0	918	0	202	0	0	0	8	0	0	0
TOPLAM	19.033.079	100	20.378.584	100	20.929.063	100	19.655.910	100	22.058.066	100	24.618.099	100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

VIII.7 Adana Ticaret Odası

Adana Ticaret Odası'nda, 46 meslek grubunda 265 komite üyesi ve komite üyelerinden seçilmiş 110 meclis üyesi bulunmaktadır.

2021 yılı sonu itibariyle toplam üye sayısı 32.649 olup; bir önceki yıla göre üye sayısında yüzde 7,5 artış gerçekleşmiştir. 2020 yılındaki üye sayısı ise 30.375 olup; bir önceki yıla göre üye sayısında yüzde 6,5 artış gerçekleşmişti.

NACE Ana Faaliyet Grubuna göre üye sayısında en fazla üye, Toptan ve Perakende Ticaret grubundadır. Toplam üyelerin yüzde 39,3'ü bu gruptadır. Ardından yüzde 13,5 ile İmalat ve yüzde 12,5 ile İnşaat ana faaliyetleri sıralanmaktadır.

Tablo VIII.9 NACE Ana Faaliyetlere Göre Üye Dağılımları (2020-2021)

Ana Faaliyet Konusu	2020	2021	2021/2020 % Değişim	2020 % Pay	2021 % Pay
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11.802	12.840	8,8	38,9	39,3
İmalat	3.963	4.420	11,5	13,0	13,5
İnşaat	3.905	4.093	4,8	12,9	12,5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.318	1.441	9,3	4,3	4,4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.272	1.324	4,1	4,2	4,1
Ulaştırma ve depolama	1.160	1.221	5,3	3,8	3,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	959	992	3,4	3,2	3,0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	861	892	3,6	2,8	2,7
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	575	659	14,6	1,9	2,0
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	508	568	11,8	1,7	1,7
Eğitim	490	513	4,7	1,6	1,6
Bilgi ve iletişim	349	410	17,5	1,1	1,3
Gayrimenkul faaliyetleri	364	402	10,4	1,2	1,2
Diğer hizmet faaliyetleri	258	270	4,7	0,8	0,8
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	217	225	3,7	0,7	0,7
Madencilik ve taş ocakçılığı	151	170	12,6	0,5	0,5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	189	159	-15,9	0,6	0,5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	97	124	27,8	0,3	0,4
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	27	28	3,7	0,1	0,1
Tanımsız	1.910	1898	-0,6	6,3	5,8
Genel Toplam	**30.375**	**32.649**	**7,5**	**100**	**100**

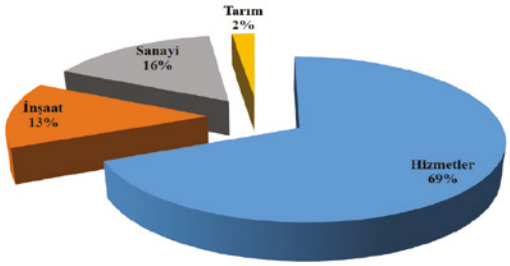
Kaynak:Adana Ticaret Odası

Tablo VIII.9.1'de iktisadi faaliyet kollarına göre üyelerin dağılımı görülmektedir. Buna göre en fazla üye yüzde 68,7 ile hizmetler grubunda faaliyet göstermektedir. (nace kodu olmayan askıdaki üyeler dahil edilmemiştir.)

Tablo VIII.9.1 NACE İktisadi Faaliyetlere Göre Üye Sayısı (2020-2021)

İktisadi Faaliyet	Üye Sayısı		% Dağılım	
	2020	2021	2020	2021
Hizmetler	19.585	21.126	68,8	68,7
İnşaat	3.905	4.093	13,7	13,3
Sanayi	4.400	4.873	15,5	15,8
Tarım	575	659	2,0	2,1
Genel Toplam	**28.465**	**30.751**	**100,0**	**100,0**

Grafik VIII.8 İktisadi Faaliyetlere Göre Üye Dağılımları

Adana Ticaret Odası Kuruluş Türlerine göre üyelerin dağılımında ise 2021 yılında üyelerin %63,4'ü Limited Şirketler ile şubelerinden, 23,6'sı Şahıs Firmalarından ve yüzde 11,7'si de Anonim Şirket ile Şubelerinden oluşmakta olup; kalan yüzde 1,2'si ise diğer kuruluşlardan oluşmaktadır. 2020 yılında üyelerin %61,8'i Limited Şirketler ile şubelerinden, 25,5'i Şahıs Firmalarından ve yüzde 11,5'i de Anonim Şirket ile Şubelerinden oluşmakta olup; kalan yüzde 1,2'si ise diğer kuruluşlardan oluşmakta idi.

Tablo VIII.10 Kuruluş Türlerine Göre Üye Dağılımları (2020-2021)

Kuruluş Türü	2020	2021	% Değişim	2020 Dağılım %	2021 Dağılım %
Anonim Şirket	3.494	3.826	9,5	11,5	11,7
Limited Şirket	18771	20708	10,3	61,8	63,4
Gerçek Kişi Ticari İşletmesi	7730	7717	-0,2	25,4	23,6
Kooperatif	277	291	5,1	0,9	0,9
Diğer	25	107	328,0	0,1	0,3
TOPLAM	**30.375**	**32.649**	**7,5**	**100,0**	**100,0**

Kaynak: Adana Ticaret Odası Oda Sicil kayıtları

2021 yılında sermayelerine göre üye dağılımlarında en fazla üye 19.221 üye ile 50.000 ve yukarısı sermaye grubunda bulunmaktadır. Ardından 6.024 üye ile 5.000 ila 24.999 TL sermayeye sahip üye grubu sıralanmıştır. Diğer yandan toplam üyelerin yüzde 58,9'u 50.000 ve yukarısı sermaye grubu üyelerinden oluşmakta olup; bir önceki yıl bu oran yüzde 56,2 idi.

Tablo VIII.11 Sermayelerine Göre Üye Dağılımları

Sermaye Dağılımları	2020	2020	2021 Yılı Payı%	2021/2020 %
1-499	4.104	4.357	13,3	6,2
500-4999	1.426	1.419	4,3	-0,5
5000-24.999	6.120	6.024	18,5	-1,6
25.000-49.999	1.649	1.628	5,0	-1,3
50.000 ve Yukarısı	17.076	19.221	58,9	12,6
Toplam	**30.375**	**32.649**	**100,0**	**7,5**

Kaynak: Adana Ticaret Odası Oda Sicil kayıtları

VIII.7.1 Açılan-Kapanan Firmalar

Tablo VIII.12'de TOBB Türkiye Ticaret Sicili verilerine göre açılan ve kapanan firma sayıları yer almaktadır. 2021 yılında Adana'da açılan firma sayısında bir önceki yıla göre yüzde 0,7 azalış, kapanan firma sayılarında ise yüzde 13,6 artış gerçekleşmiştir. Türkiye geneli ise TOBB kayıtlarına göre açılan firma sayılarında 3,6; kapanan firma sayılarında ise yüzde 3,3 artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında açılan firma sayısında yüzde 34,9, kapanan firma sayılarında ise yüzde 6,8 artış gerçekleşmiş olup; Türkiye geneli TOBB kayıtlarına göre ise açılan firma sayılarında yüzde 22, kapanan firma sayılarında ise yüzde 16,7 artış gerçekleşmişti.

Tablo VIII.12 Adana-Türkiye Açılan Kapanan Firma Sayıları (2020-2021)

	TÜRKİYE			ADANA		
	2020	2021	% Değişim	2020	2021	% Değişim
Açılan Şirket Sayısı	133.830	138.678	3,6	2.533	2.516	-0,7
Kapanan şirket Sayısı	54.786	56.621	3,3	943	1.071	13,6

*Kapanan firmalara tasfiyeler dahildir.

Kaynak: Adana Ticaret Odası Oda Sicil kayıtları

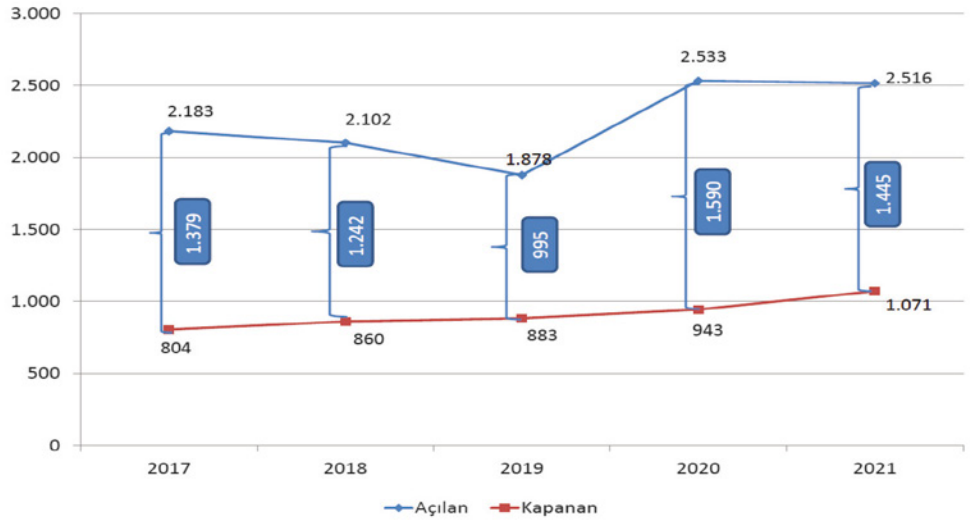
Son beş yıla ait açılan-kapanan firma sayıları Tablo VIII.13'te incelendiğinde; 2017 yılında açılan-kapanan firma sayısı farkı 1.379 iken; 2021 yılında bu fark 1.445'e yükselmiştir. 2020 yılında açılan-kapanan firma farkı 1.590 iken bu fark 2021 yılında 1.445'e gerilemiştir.

Tablo VIII.13 TOBB Sicil Verilerine Göre Açılan Kapanan Firma Sayıları (2017-2021)

	AÇILAN		KAPANAN		FARK
YILLAR	Firma Sayısı	% Değişim	Firma Sayısı	% Değişim	(Açılan-Kapanan)
2017	2.183	14,1	804	4,7	1.379
2018	2.102	-3,7	860	7,0	1.242
2019	1.878	-10,7	883	2,7	995
2020	2.533	34,9	943	6,8	1.590
2021	2.516	-0,7	1.071	13,6	1.445

Kaynak:TOBB Ticaret Sicil kayıtları

Grafik VIII.9 Yıllar İtibariyle Açılan Kapanan Firmaların Sütun Grafiği (2017-2021)

VIII.8 Adana Ticaret Borsası

Adana Ticaret Borsası, İşlem hacmine göre 2019 yılında yüzde 2,6 işlem hacmi payı ile en fazla işlem gören Ticaret Borsaları sıralamasında 8'inci sırada yer almıştır. 2019 yılında yüzde 3,1 işlem hacmi payı ile en fazla işlem gören Ticaret Borsaları sıralamasında yine 8. sırada yer almıştı. İşlem hacmine göre ilk sırada yüzde 12,2 işlem hacmi payı İstanbul, ardından yüzde 5,2 işlem hacmi payı ile İzmir ve yüzde 4,5 işlem hacmi payı ile Konya ilk üç Borsa olarak sıralanmıştır.

Tablo VIII.14 Toplam İşlem Hacmine Göre İlk 10 Borsa (2018-2019)

Sıra	Borsa	İşlem Hacmi (TL) 2018	Türkiye İşlem Hacmi Payı (%)	Borsa	İşlem Hacmi (TL) 2019	Türkiye İşlem Hacmi Payı (%)
1	ISTANBUL TICARET BORSASI	35 395 848 292,00	12,0	ISTANBUL TICARET BORSASI	42 138 443 084,17	12,2
2	IZMIR TICARET BORSASI	16 435 937 917,00	5,6	IZMIR TICARET BORSASI	17 874 107 019,62	5,2
3	SANLIURFA TICARET BORSASI	14 617 800 226,00	4,9	KONYA TİCARET BORSASI	15 589 763 280,20	4,5
4	KONYA TİCARET BORSASI	13 353 804 335,00	4,5	SANLIURFA TICARET BORSASI	14 629 986 570,77	4,2
5	ANKARA TICARET BORSASI	12 448 423 128,00	4,2	ANKARA TICARET BORSASI	12 855 739 239,32	3,7
6	SAKARYA TICARET BORSASI	9 491 897 519,80	3,2	SAKARYA TICARET BORSASI	11 190 698 836,25	3,2
7	GAZIANTEP TICARET BORSASI	9 349 859 310,00	3,2	GAZIANTEP TICARET BORSASI	10 664 642 535,11	3,1
8	ADANA TİCARET BORSASI	9 312 946 011,40	3,1	ADANA TİCARET BORSASI	8 862 213 114,05	2,6
9	MERSIN TICARET BORSASI	7 415 641 697,20	2,5	MERSIN TICARET BORSASI	7 810 569 023,13	2,3
10	DIYARBAKIR TICARET BORSASI	5 443 560 134,80	1,8	KIZILTEPE TİCARET BORSASI	6 613 152 149,66	1,9

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Tablo VIII.15 Adana Ticaret Borsası 2012-2021 Yılları Toplam İşlem Bedeli

Yıl	İşlem Hacmi (Bin TL)	% Değişim
2012	4.337.318	14
2013	5.036.686	16
2014	5.770.480	15
2015	5.079.540	-12
2016	6.008.320	18
2017	9.351.997	56
2018	9.312.994	0
2019	8.862.213	-5
2020	11.076.148	25,0
2021	16.875.499	52,4

Kaynak: Adana Ticaret Borsası

Tablo VIII.15'te Adana Ticaret Borsası işlem hacimleri yer almaktadır. 2021 yılında işlem hacminde yüzde 52,4 oranda artış gerçekleşmiş olup; bir önceki yıl yüzde 25 artış gerçekleşmişti.

Grafik VIII.10 Ticaret Borsası İşlem Hacimleri Yıllara Göre Dağılımı (Bin TL) (2017-2021)

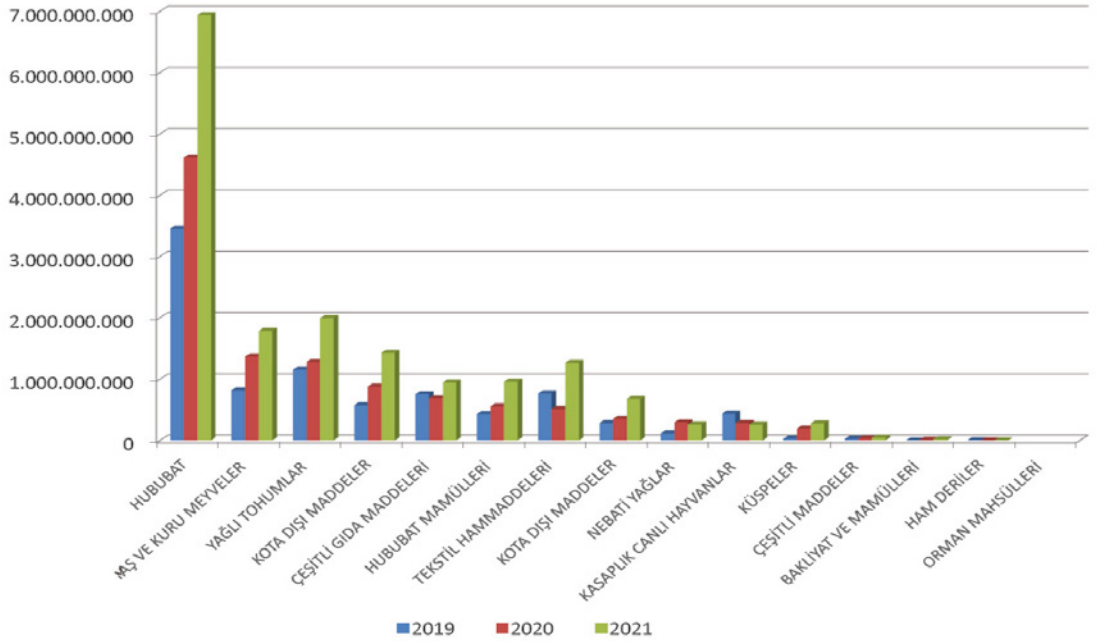
Adana Ticaret Borsasında işlem gören maddeler ve işlem hacimleri ise Tablo VIII.16'da yer almakta olup; en fazla işlem miktar bakımından; hububat, yağlı tohumlar yaş ve kuru meyveler ile Tekstil Hammaddeleri gruplarında gerçekleşmiştir.

Tablo VIII.16 Adana Ticaret Borsası'nda İşlem Gören Başlıca Maddeler (2017-2021)

ÜRÜN ÇEŞİTLERİ	2017	2018	2019	2020	2021
HUBUBAT	2.808.357.392	3.027.717.149	3.456.878.055	4.614.672.496	6.940.980.576
YAĞLI TOHUMLAR	691.232.031	823.915.898	1.155.243.420	1.280.335.919	1.995.946.249
YAŞ VE KURU MEYVELER	721.881.345	807.160.679	818.575.757	1.371.609.472	1.788.996.252
KOTA DIŞI MADDELER	398.096.587	527.426.674	573.831.739	878.898.615	1.431.455.256
TEKSTİL HAMMADDELERİ	606.482.110	972.132.911	768.423.622	513.490.240	1.268.041.539
HUBUBAT MAMÜLLERİ	291.403.036	367.285.896	430.001.911	554.351.508	961.144.571
ÇEŞİTLİ GIDA MADDELERİ	458.973.134	556.469.677	756.862.348	688.902.080	946.165.886
KOTA DIŞI MADDELER	93.304.536	197.624.365	283.530.310	354.744.818	677.241.353
KÜSPELER	2.903.053	21.788.831	30.315.069	192.574.512	276.988.246
NEBATİ YAĞLAR	307.942.043	99.532.469	117.283.543	293.023.656	259.760.787
KASAPLIK CANLI HAYVANLAR	2.930.055.790	1.866.048.097	437.632.632	283.883.507	257.538.717
ÇEŞİTLİ MADDELER	22.725.678	35.967.541	26.674.942	33.402.692	47.427.543
BAKLİYAT VE MAMÜLLERİ	15.314.458	4.538.283	2.011.091	13.110.049	20.211.417
HAM DERİLER	3.278.230	5.337.541	4.948.675	3.148.119	3.600.429
ORMAN MAHSÜLLERİ	47.515	47.515			
BEDEL TOPLAMI (TL)	**9.351.996.938**	**9.312.993.527**	**8.862.213.114**	**11.076.147.682**	**16.875.498.822**

Kaynak:Adana Ticaret Borsası

Grafik VIII.11 Ürün Gruplarına Göre İşlem Hacimlerinin Dağılımı (2019-2021)

VIII.9 İller ve Sektörler Arası Ticaret

2014 yılında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Girişimci Bilgi Sistemi (GBS) oluşturulmuştur.

Bu kapsamda kurumlar arası veri entegrasyonu sayesinde, ekonomide ticari kazanç üreten yaklaşık 3 Milyon girişimin finansal tablosu, sektörler ve iller arası ticareti, mal ve hizmet üretiminin yapıldığı il verileri gibi yeni veri setlerine ulaşılabilmektedir.

VIII.9.1 İller Arası Ticaret (Alış-Satış)

Tablo VIII 17'de Adana ilinin 2020 yılı için alış-satış yaptığı ilk 20 il yer almaktadır. Buna göre Adana ilinden 116 milyar 487 milyon TL değerinde alış, 114 milyar 266 milyon TL değerinde satış yapılmıştır.

Bir önceki yıl satış değeri 85 milyar 251 milyon TL, alış değeri 87 milyar 670 milyon TL idi. Toplam 116 milyar 487 milyon TL tutarındaki satışın yüzde 33'ü Adana ili içine yapılmış olup; ,yüzde 67'si il dışına yapılmıştır. Bir önceki yıl il dışı satışların oranı yüzde 65,3 idi. İl dışı satışlarda en fazla pay İstanbul ilinde olup; toplam satışların yüzde 29,15'i bu ile yapılmıştır. Ardından yüzde 6,3 ile Ankara ve yüzde 4,25 ile Mersin illeri sıralanmıştır.

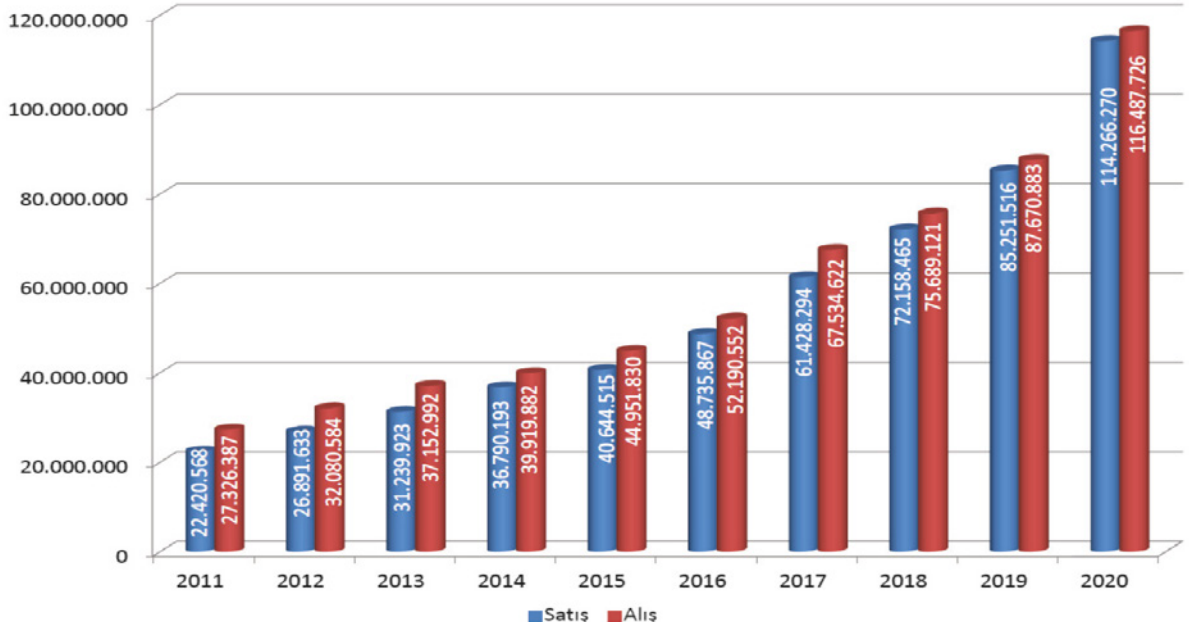
Adana ilinin alış yaptığı illere bakıldığında; 116 milyar 487 milyon TL alış değerinin yüzde 33,64'ü Adana ili içerisinden yapılmış olup; yüzde 66,36'sı il dışından yapılmıştır. Toplam il dışı alış değeri üzerinden en fazla alım yapılan il yüzde 23,67 ile İstanbul ilidir. Ardından yüzde 5,52 ile Ankara ve yüzde 5,52 ile Mersin illeri sıralanmaktadır.

Tablo VIII.17 Adana İli Alış-Satış Yaptığı İlk 20 İl (2020)

İller	Satış	Dağılım %	İller	Alış	Dağılım %
ADANA	38.441.618.035	33,64	ADANA	38.441.618.035	33,00
İSTANBUL	27.042.063.417	23,67	İSTANBUL	33.952.405.594	29,15
ANKARA	6.309.064.328	5,52	ANKARA	7.341.101.135	6,30
MERSİN	5.945.245.168	5,20	MERSİN	4.952.200.690	4,25
GAZİANTEP	4.635.611.402	4,06	İZMİR	4.304.110.745	3,69
İZMİR	3.583.944.851	3,14	HATAY	3.412.594.611	2,93
HATAY	3.374.670.315	2,95	GAZİANTEP	3.140.403.962	2,70
KONYA	3.334.434.751	2,92	KONYA	2.759.926.042	2,37
OSMANİYE	2.086.262.503	1,83	KOCAELİ	1.869.549.948	1,60
BURSA	1.846.880.737	1,62	ŞANLIURFA	1.795.353.003	1,54
KAHRAMANMARAŞ	1.680.116.831	1,47	OSMANİYE	1.715.681.525	1,47
KOCAELİ	1.095.276.033	0,96	BURSA	1.328.761.099	1,14
ANTALYA	1.090.013.163	0,95	KAYSERİ	1.203.956.472	1,03
KAYSERİ	1.081.349.637	0,95	TEKİRDAĞ	1.181.893.799	1,01
DİYARBAKIR	900.207.843	0,79	MARDİN	1.035.155.198	0,89
ŞANLIURFA	844.185.451	0,74	DİYARBAKIR	891.229.488	0,77
DENİZLİ	758.655.038	0,66	KAHRAMANMARAŞ	856.257.357	0,74
NİĞDE	598.122.017	0,52	ANTALYA	839.258.028	0,72
SAKARYA	583.789.424	0,51	NİĞDE	513.615.649	0,44
MARDİN	550.273.910	0,48	MANİSA	460.077.902	0,39
DİĞER İLLER	8.484.484.648	7,43	DİĞER İLLER	4.492.575.491	3,86
Toplam	**114.266.269.502**	100,00	**Toplam**	**116.487.725.773**	100,00

Kaynak: http://gbs.sanayi.gov.tr

Grafik VIII.12 Yıllara Göre Adana İli Ticari Alış-Satış Değeri (Bin TL) (2011-2020)

VIII.9.2 Adana İli Sektörlere Göre Alış-Satışlar

Tablo VII.18' de imalat sanayinin sektörel bazda ülke içindeki payına göre sıralaması yer almaktadır. Buna göre iller arasındaki aldığı paya göre en fazla pay alan sektör yüzde 3,6 Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı sektörüdür. Bu oran ile iller sıralamasında 2'inci sırada yer almıştır. Ardından yüzde 2,4 oran ile Tekstil Ürünleri İmalatı gelmekte olup; iller sıralamasında bu oran ile 8'inci sırada yer almıştır.

Diğer önemli sektör olan Kauçuk Ürünleri sektörü payı yüzde 1,5 oran ile iller sıralamasında 11'inci sırada, gıda ürünlerinin imalatı sektörü payı ise yüzde 1,3 oran ile iller sıralamasında 47'nci sırada, diğer önemli sektör olan giyim eşyalarının imalatı sektörü de yüzde 0,9 pay ile iller sıralamasında 24'üncü sırada yer almıştır.

Tablo VIII.18 Adana İli İmalat Sanayi Sektörlerinin Ülke İçindeki Payı (%)

SEKTÖRLER	Ülke İçindeki Payı %
20 - KİMYASALLARIN VE KİMYASAL ÜRÜNLERİN İMALATI	3,6
13 - TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN İMALATI	2,4
22 - KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	1,5
10 - GIDA ÜRÜNLERİNİN İMALATI	1,3
32 - DİĞER İMALATLAR	1,2
14 - GİYİM EŞYALARININ İMALATI	0,9
25 - FABRİKASYON METAL ÜRÜNLERİ İMALATI (MAKİNE VE TEÇHİZAT HARİÇ)	0,9
15 - DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLERİN İMALATI	0,8
16 - AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜRÜNLERİ İMALATI (MOBİLYA HARİÇ)	0,8
31 - MOBİLYA İMALATI	0,8
17 - KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİNİN İMALATI	0,7
33 - MAKİNE VE EKİPMANLARIN KURULUMU VE ONARIMI	0,7
23 - DİĞER METALİK OLMAYAN MİNERAL ÜRÜNLERİN İMALATI	0,6
28 - BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	0,5
24 - ANA METAL SANAYİİ	0,4
18 - KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇOĞALTILMASI	0,3
19 - KOK KÖMÜRÜ VE RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ İMALATI	0,3
30 - DİĞER ULAŞIM ARAÇLARININ İMALATI	0,3
11 - İÇECEKLERİN İMALATI	0,2
27 - ELEKTRİKLİ TEÇHİZAT İMALATI	0,2
29 - MOTORLU KARA TAŞITI, TREYLER (RÖMORK) VE YARI TREYLER (YARI RÖMORK) İMALATI	0,2
12 - TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	0,1
21 - TEMEL ECZACILIK ÜRÜNLERİNİN VE ECZACILIĞA İLİŞKİN MALZEMELERİN İMALATI	0,1

VIII.9.3 Adana İli İmalat Sanayi Alt Sektörleri Net Satışları

Adana ili imalat sanayi net satışlara göre sektörel dağılımda en önemli pay yüzde 20,4 ile Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı sektörüne aittir. Ardından yüzde 19,6 ile Tekstil Ürünlerinin İmalatı ve yüzde 19,4 oran ile Gıda Ürünleri İmalatı sektörleri sıralanmaktadır.

Tablo VIII.19 Adana İli İmalat Sanayi Sektörlerin Sektör İçindeki Payı (%)

SEKTÖRLER	Sektör Payı %
20 - KİMYASALLARIN VE KİMYASAL ÜRÜNLERİN İMALATI	20,4
13 - TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN İMALATI	19,6
10 - GIDA ÜRÜNLERİNİN İMALATI	19,4
22 - KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	8,2
25 - FABRİKASYON METAL ÜRÜNLERİ İMALATI (MAKİNE VE TEÇHİZAT HARİÇ)	5,6
14 - GİYİM EŞYALARININ İMALATI	4,6
24 - ANA METAL SANAYİİ	3,8
28 - BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	2,8
23 - DİĞER METALİK OLMAYAN MİNERAL ÜRÜNLERİN İMALATI	2,5
17 - KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİNİN İMALATI	2,1
29 - MOTORLU KARA TAŞITI, TREYLER (RÖMORK) VE YARI TREYLER (YARI RÖMORK) İMALATI	1,8
32 - DİĞER İMALATLAR	1,8
31 - MOBİLYA İMALATI	1,5
27 - ELEKTRİKLİ TEÇHİZAT İMALATI	1,3
33 - MAKİNE VE EKİPMANLARIN KURULUMU VE ONARIMI	1,1
16 - AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜRÜNLERİ İMALATI (MOBİLYA HARİÇ)	1,0
19 - KOK KÖMÜRÜ VE RAFİNE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ İMALATI	0,9
15 - DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLERİN İMALATI	0,5
30 - DİĞER ULAŞIM ARAÇLARININ İMALATI	0,4
11 - İÇECEKLERİN İMALATI	0,2
18 - KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇOĞALTILMASI	0,2
21 - TEMEL ECZACILIK ÜRÜNLERİNİN VE ECZACILIĞA İLİŞKİN MALZEMELERİN İMALATI	0,1
26 - BİLGİSAYARLARIN, ELEKTRONİK VE OPTİK ÜRÜNLERİN İMALATI	0,1
12 - TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	0,0

Kaynak: http://gbs.sanayi.gov.tr

VIII.10 Konut Satışları

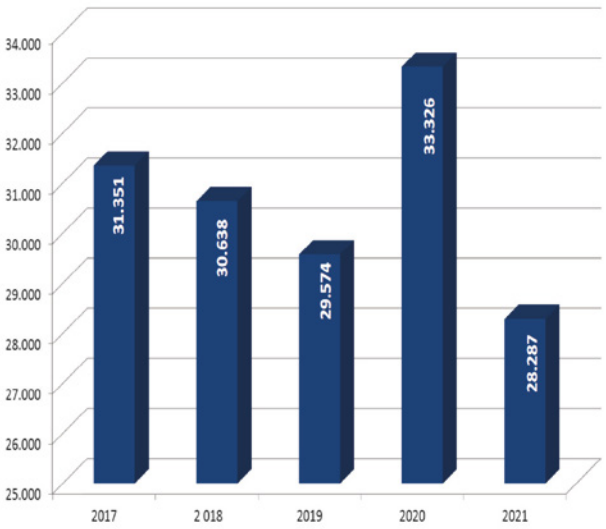
Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan veriler kapsamında iller bazında konut satışlarında Adana ili 2021 yılında toplam 28.287 adet konut satışı ile 14'üncü sırada yer almıştır. Bir önceki yıl 33.326 konut satışı ile 12'inci sıradaydı. Buna göre 2021 yılında satılan konut sayısında yüzde 15,1 azalış gerçekleşmiş olup, bir önceki yılda yüzde 12,7 artış gerçekleşmişti. 2021 yılında Türkiye genelinde yüzde 0,5 azalış gerçekleşmiştir.

Tablo VIII.20 İller Bazında Satılan Konut Sayısına Göre İlk 20 İl (2020-2021)

Sıra	İller	2020	İller	2021
1	İstanbul	265.098	İstanbul	276.223
2	Ankara	157.095	Ankara	144.104
3	İzmir	93.457	İzmir	86.722
4	Antalya	63.898	Antalya	66.691
5	Bursa	55.222	Bursa	53.820
6	Mersin	43.496	Mersin	41.533
7	Aydın	33.778	Konya	38.114
8	Balıkesir	32.264	Kocaeli	36.520
9	Konya	37.196	Tekirdağ	35.694
10	Kocaeli	36.770	Gaziantep	35.610
11	Gaziantep	35.358	Balıkesir	34.341
12	Adana	33.326	Aydın	34.040
13	Kayseri	30.033	Kayseri	31.989
14	Tekirdağ	34.618	Adana	28.287
15	Manisa	25.635	Şanlıurfa	27.737
16	Hatay	25.175	Samsun	25.268
17	Eskişehir	22.181	Sakarya	23.924
18	Samsun	25.956	Manisa	23.479
19	Muğla	22.243	Muğla	23.099
20	Şanlıurfa	26.271	Hatay	22.875
Türkiye		**1.499.316**		**1.491.856**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VIII.14 Adana İli Yıllara Göre Konut Satışları (2017-2021)

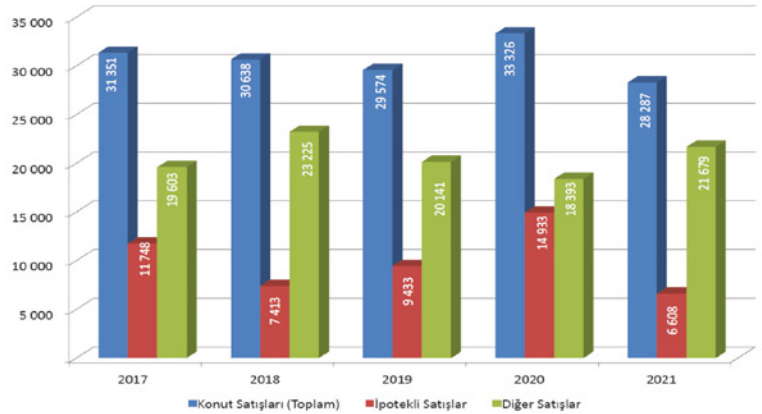
Tablo VIII.21'de konut satışlarında ipotek ve diğer ayrıntısına göre satılan konutların 23,4'ü ipotekli satışlardan, yüzde 76,6'sı diğer satışlardan oluşmuştur. Bir önceki yılda satılan 33.326 adet konutun yüzde 44,8 i ipotekli satışlardan yüzde 55,2'si diğer satışlardan oluşmuştu. Türkiye genelinde 2021 yılında ipotekli satışların oranı 19,7, diğer satışların oranı ise 80,3'tür. Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında, ipotekli satışlarda yüzde 55,7 azalış, diğer satışlarda ise 17,9 artış gerçekleşmiştir.

Tablo VIII.21 İpotekli Ve Diğer Ayrıntısında Yıllara Göre Konut Satış Sayıları (2017-2021)

Yıllar	Adana			Türkiye		
	Toplam	İpotekli satışlar	Diğer satışlar	Toplam	İpotekli satışlar	Diğer satışlar
2017	31.351	11.748	19.603	**1 409.314**	**473.099**	**936.215**
2018	30.638	7.413	23.225	**1 375.398**	**276.820**	**1.098.578**
2019	29.574	9.433	20.141	**1 348.729**	**332.508**	**1.016.221**
2020	33.326	14.933	18.393	**1 499.316**	**573.337**	**.925.979**
2021	28.287	6.608	21.679	**1 491.856**	**294.530**	**1.197.326**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VIII.15 Adana İli İpotekli Ve Diğer Ayrıntısına Göre Konut Satış Sayıları (2017-2021)

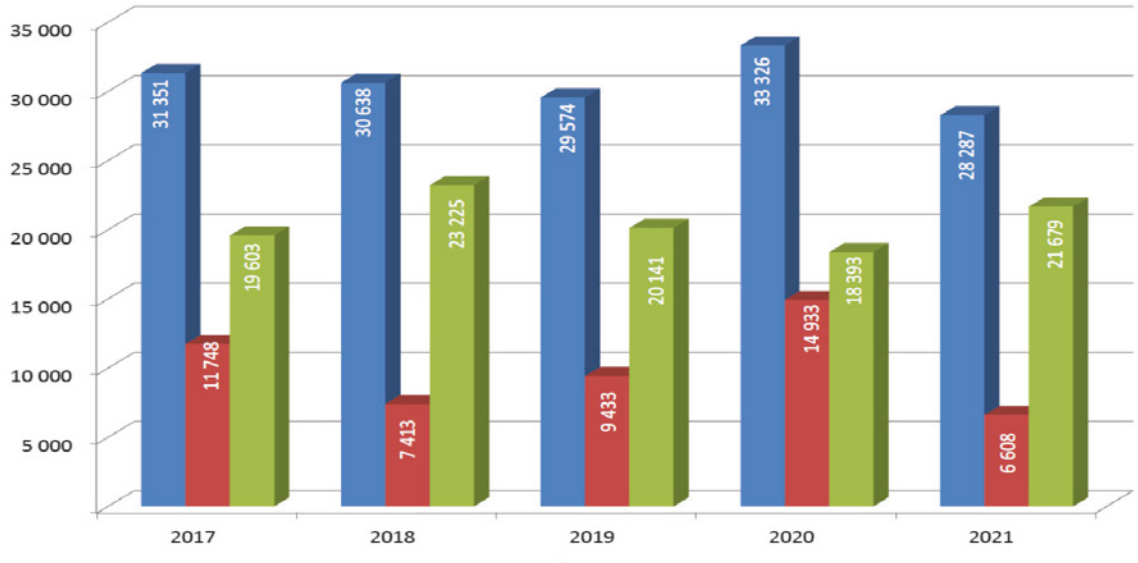
Adana ilinde 2020 yılında satılan konutların yüzde 25,9'u ilk satışlardan, yüzde 63,4'ü ikinci el satışlardan oluşmaktadır. Bir önceki yıl yüzde 30'u ilk satışlardan, yüzde 70'i ikinci el satışlardan oluşmaktaydı. Bir önceki yıla göre değişimlere bakıldığında ilk satışlarda yüzde 26,6, ikinci el satışlarda yüzde 10,2 azalış gerçekleşmiştir.

Tablo VIII.22 İlk Satış Ve İkinci El Satış Ayrıntısında Yıllara Göre İpotekli Konut Satış Sayıları (2017-2021)

Yıllar	Adana			Türkiye		
	Toplam	İlk satış	İkinci el satış	Toplam	İlk satış	İkinci el satış
2017	31 351	15 783	15 568	**1 341 453**	**631 686**	**709 767**
2018	30 638	15 201	15 437	**1 409 314**	**659 698**	**749 616**
2019	29 574	10 822	18 752	**1 375 398**	**651 572**	**723 826**
2020	33 326	9 987	23 339	**1 348 729**	**511 682**	**837 047**
2021	28 287	7 329	20 958	**1 491 856**	**461 523**	**1 030 333**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik VIII.16 İlk Satış ve İkinci El Satış Ayrıntısına Göre Konut Satış Sayıları (2017-2021)

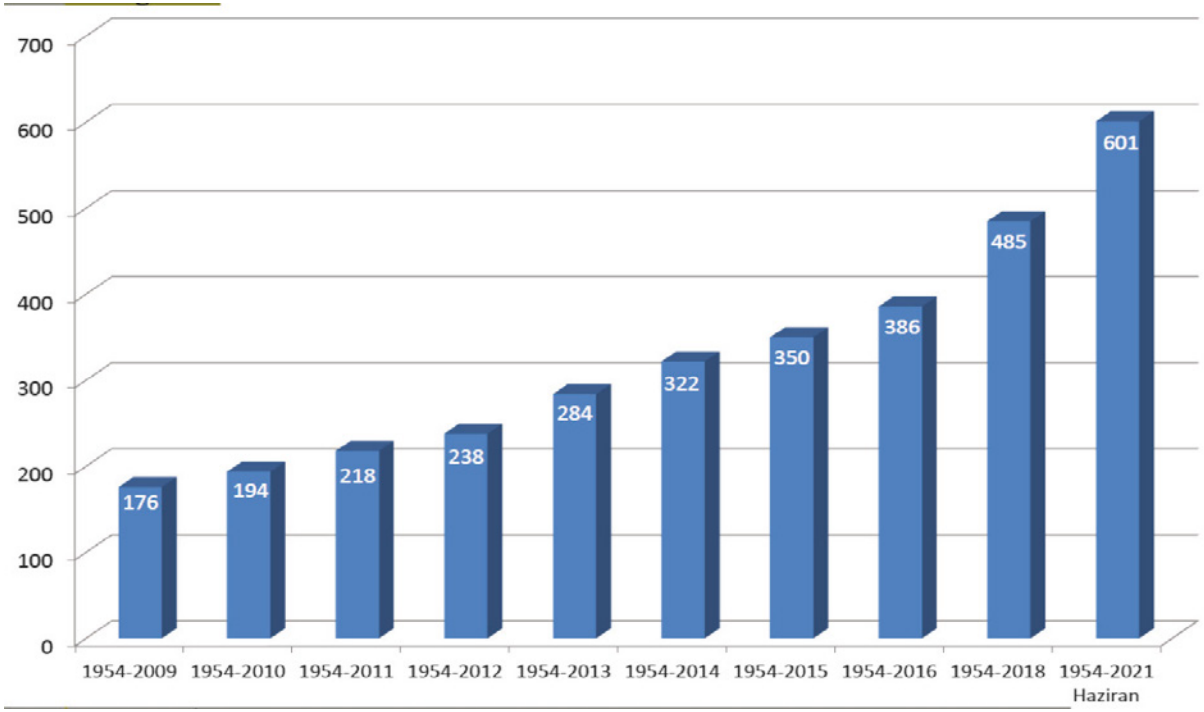

IX. ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR

IX.1 Uluslararası Sermayeli Şirket Sayıları

Adana ilinde Hazine Müsteşarlığı verilerine göre 1954-2021 yılı Haziran sonu itibariyle kümülatif toplamda 601 yabancı sermayeli şirket bulunmaktadır. Adana ilinde bulunan uluslararası sermayeli şirketlerin ülke dağılımında, %31,3 ile Suriye, %12,5 ile Almanya, %7,2 ile Irak, %4,8 ile ABD ve %3,5 ile Hollanda ilk beş sırada yer almaktadır.

Grafik IX.1 Adana İlinde Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmaların Yıllara Göre Dağılımı

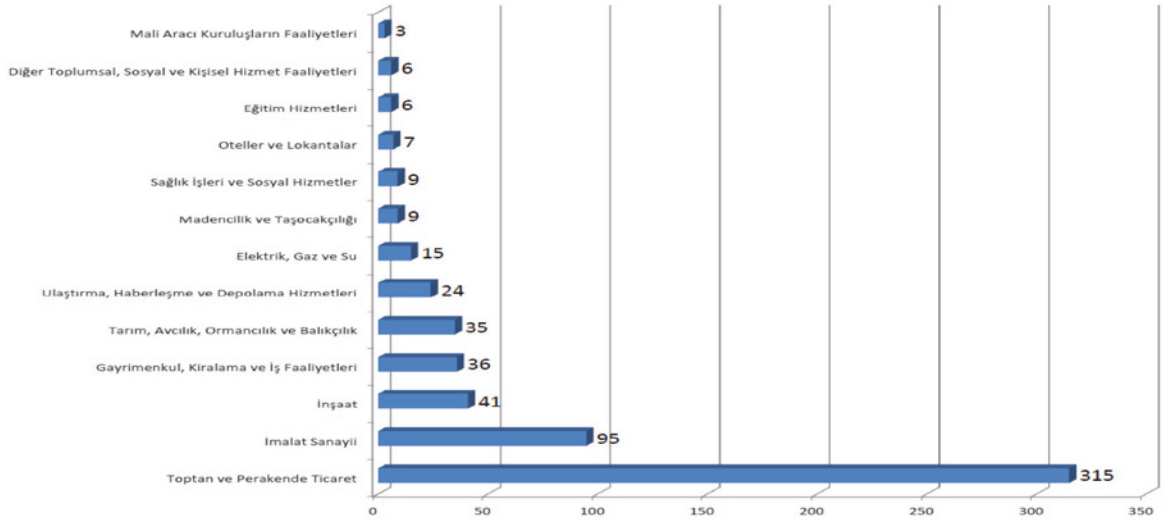

Tablo IX.2 Adana'daki Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Sektörel Dağılımı (1954-2021 Haziran)

Sektör/ Şirket Sayısı	Toplam	% Dağılım
Toptan ve Perakende Ticaret	315	52,4
İmalat Sanayii	95	15,8
İnşaat	41	6,8
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	36	6,0
Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık	35	5,8
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama Hizmetleri	24	4,0
Elektrik, Gaz ve Su	15	2,5
Madencilik ve Taşocakçılığı	9	1,5
Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler	9	1,5
Oteller ve Lokantalar	7	1,2
Eğitim Hizmetleri	6	1,0
Diğer Toplumsal, Sosyal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	6	1,0
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	3	0,5
Toplam	**601**	**100**

Grafik IX.2 Adana İlinde Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmaların Sektörel Bazda Dağılım Grafiği (1954-2021 Haziran)

X. İSTİHDAM DURUMU

X.1 İstihdam ve İşsizlik ve İşsizlik Oranları

Türkiye İstatistik Kurumu işsizlik verilerine göre TR62 Adana-Mersin bölgesi 2021 yılında yüzde 13,2 ile 26 bölge içinde en fazla işsizlik oranına sahip 8'inci bölgedir. 2020 yılında yüzde 13,4 ile 26 bölge içinde en fazla işsizlik oranına sahip yine 8'inci bölge idi. Geçmiş yıllara bakıldığında TR62 Bölgesi olarak 2009 yılında yüzde 22 işsizlik oranı ile en fazla işsizlik oranı sahip bölge olup, ayrıca 2009 yılında ayrıca TÜİK tarafından iller bazında işsizlik verilerine göre Adana ili 81 il içerisinde yüzde 26,2 işsizlik oranı ile en fazla işsizlik oranına sahip il olmuştur. 2010 yılında da yüzde 19,1 ile yine 1'inci sıradaydı. Son 10 yıla bakıldığında işsizlik oranında bölgeler sıralamasında Adana-Mersin bölgesi ilk sıralardan 2019 yılında 13'üncü sıraya kadar gerilemiş, 2021 yılında pandemi etkisiyle 13,2 oran ile 8'inci sıraya çıkmıştır.

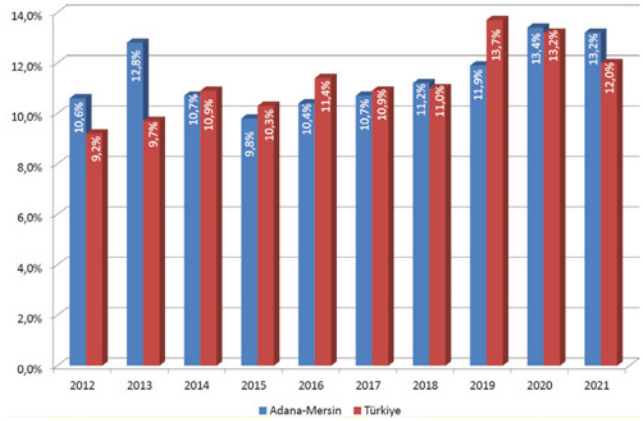
İşsizlik oranlarında 2000 yılından itibaren incelendiğinde ise 2000-2003 yıllarında işsizlik verileri yalnızca 9 il için yapılmaktaydı. Buna göre işsizlik oranına göre sıralamada;

2000 yılında %11,4 oran ile 2,
2001 yılında %16,8 ile 1,
2002 yılında %23,9 ile 1 ve
2003 yılında da %18,9 ile 2 sırada yer almıştır.

Bu yıllardan sonra işsizlik verileri 26 istatistik bölgelere göre açıklanmıştır. Bölgelere göre işsizlik oranı sıralamasında;

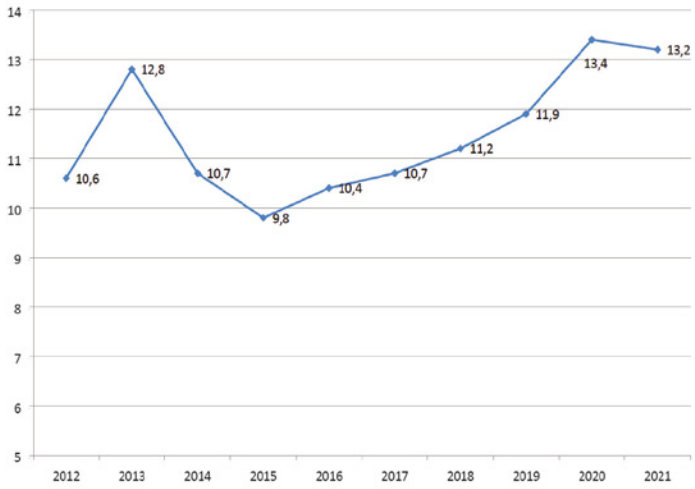
Adana-Mersin TR-62 bölge olarak;		Türkiye
2010 yılında	%16,7 ile 2. sırada	%11,9
2011 yılında	%10,7 ile 8. sırada	%9,8
2012 yılında	%10,6 ile 5. sırada	%9,2
2013 yılında	%12,8 ile 4. sırada	%9,7
2014 yılında	%10,7 ile 8. sırada	%10,9
2015 yılında	%9,8 ile 10. sırada	%10,3
2016 yılında	%10,4 ile 11. sırada	%11,4
2017 yılında	%10,7 ile 13. sırada	%10,9
2018 yılında	%11,2 ile 10. sırada	%11
2019 yılında	%11,9 ile 13. sırada	%13,7
2020 yılında	%13,4 ile 8. sırada	%13,2
2021 yılında	%13,2 ile 8. sırada yer almaktadır.	%12

Grafik X.1 TR-62 Yıllara Göre Adana-Mersin ve Türkiye İşsizlik Oranı Karşılaştırması (2012-2021)

Bölgenin geçmiş yıllarda yaşadığı işsizlik sorununda, son 20 yılda Adana ilinin aldığı göç ve göçle gelen vasıfsız işgücü ile son yıllarda vermiş olduğu vasıflı işgücü göçünün önemli etkisi olduğu düşünülmektedir. Ancak 2010 yılından itibaren ülkenin ve bölgenin gelişen ekonomisiyle birlikte işsizlik oranında azalma eğilimi görülse de, 2015 yılından itibaren tekrar bir artış eğilimine girmiş ve 2020 yılında tüm pandemi etkisiyle de yüzde 13,4'e kadar yükselmiş olup; 2021 yılında 13,2 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik X.2 TR-62 Yıllara Göre Adana-Mersin İşsizlik Oranı Grafiği (2012-2021)

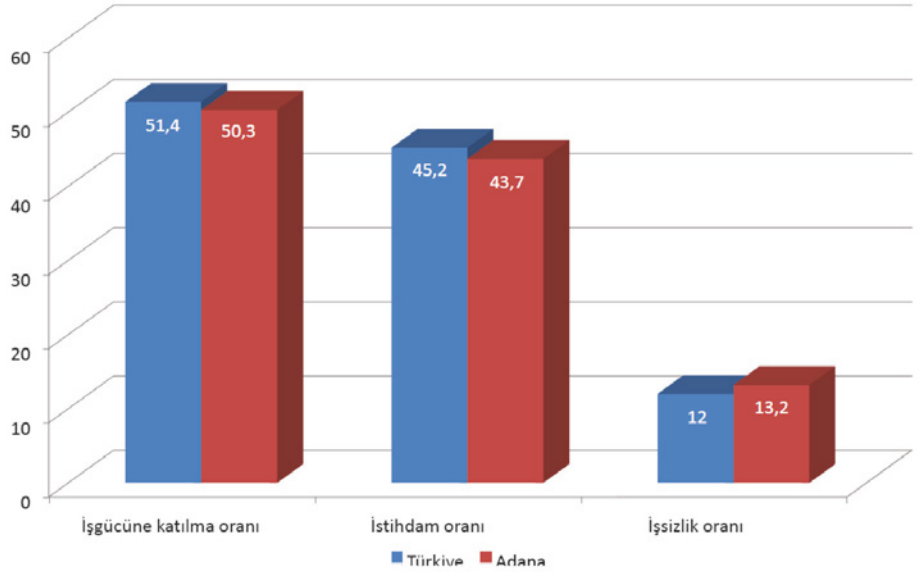
Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus Adana Mersin bölgesinde 3 milyon 137 bindir. Söz konusu nüfusun 1 milyon 579 bin kişisi işgücü durumunda olup, işgücünün 1 milyon 371 bini istihdam edilmiş, 208 bininin ise işsiz olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda işgücüne katılma oranı yüzde 50,3 olup, bir önceki yıl yüzde 46,6 idi. 2020 yılında ise işgücüne katılma 1 milyon 418 bin kişi ve istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 230 bin kişi olup, işsiz sayısı 188 bin kişi idi.

Tablo X.1 Kurumsal Olmayan Nüfus İşgücü Durumu (2020-2021) (Türkiye/Düzey 2 Adana-Mersin) (Bin Kişi)

	Türkiye		TR62 (Adana, Mersin)	
	2020	2021	2020	2021
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	62.579	63.704	3.042	3.137
İşgücü	30.735	32.716	1.418	1.579
İstihdam	26.695	28.797	1.230	1.371
İşsiz	4.040	3.919	188	208
İşgücüne dahil olmayanlar	31.844	30.989	1.624	1.558
İşgücüne katılma oranı (%)	49,1	51,4	46,6	50,3
İstihdam oranı (%)	42,7	45,2	40,4	43,7
İşsizlik oranı (%)	13,1	12	13,3	13,2

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik X.3 TR-62 Adana-Mersin Bölgesi-Türkiye İşgücü Göstergeleri (%) (2021)

Tablo X.2 Düzey-2 Bölgelere Göre İstihdam ve İşsizlik Oranları (2020-2021)

Bölgeler	2020 Yılı			2021 Yılı		
	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	İstihdam oranı %	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	İstihdam oranı %
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	39,1	33,5	26,0	42,7	29,8	29,9
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	47,6	23,6	36,4	46,6	20,4	37,1
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	44,2	15,2	37,5	48,1	17,1	39,9
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	38,4	20,1	30,7	40,6	15,0	34,5
TR31 (İzmir)	51,7	17,1	42,9	52,1	14,7	44,4
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	44,2	11,4	39,1	50,7	13,7	43,7
TR51 (Ankara)	50,3	14,8	42,8	52,4	13,4	45,3
TR62 (Adana, Mersin)	46,9	13,4	40,6	50,3	13,2	43,7
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	47,6	12,0	41,9	50,2	13,0	43,7
TR10 (İstanbul)	52,6	14,7	44,8	54,0	12,3	47,3
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	53,6	12,2	47,0	55,1	11,8	48,6
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	44,9	12,8	39,2	48,4	11,7	42,8
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	47,2	9,3	42,8	49,1	10,9	43,8
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	51,1	9,6	46,2	53,1	10,2	47,7
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	46,6	10,6	41,7	48,3	10,2	43,4
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	47,8	13,0	41,6	50,0	10,1	45,0
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	47,3	10,1	42,5	47,9	10,0	43,1
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	52,6	8,8	48,0	55,1	9,9	49,7
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	50,6	12,2	44,4	52,5	9,6	47,5
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	49,2	9,6	44,5	52,4	9,4	47,5
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	55,9	9,0	50,9	57,3	9,3	52,0
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	47,7	7,8	44,0	49,4	7,9	45,5
TR52 (Konya, Karaman)	48,6	8,0	44,7	50,2	7,9	46,2
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	50,0	8,3	45,9	53,2	7,9	49,0
TR33 (Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak)	50,5	8,3	46,4	51,3	6,9	47,7
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	50,5	6,6	47,2	51,6	5,8	48,6
Türkiye	**49,3**	**13,2**	**42,8**	**51,4**	**12,0**	**45,2**

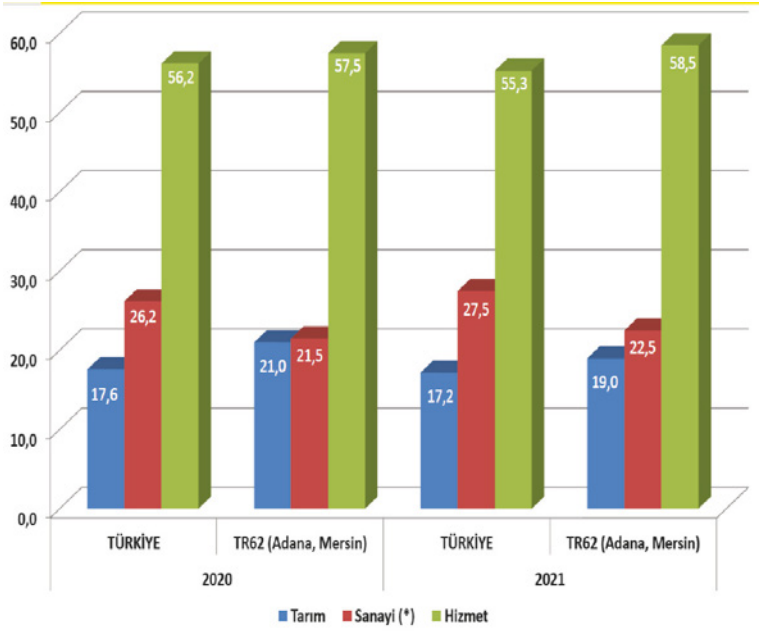
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu
2021 Yılı İşsizlik Oranına Göre Sıralı

X.2 İstihdam Edilenlerin İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (TR62 Adana-Mersin)

TR62 bölgesi olarak faaliyet kollarına göre istihdamın dağılımı Tablo X.3'te yeralmaktadır. 2021 yılında en fazla istihdam yüzde 58,5 oran ile hizmetler sektöründe bulunmaktadır. Ardından yüzde 22,5 ile sanayi ve yüzde 19 ile tarım sektörüne dağılmıştır. Bir önceki yıla göre hizmetler ve sanayi sektörleri 1 puan yükselmiş, tarım sektörü ise 2 puan gerilemiştir.

Aşağıdaki grafikte de TR62 Adana-Mersin Bölgesi ile Türkiye istihdamın faaliyet kollarına göre dağılımı karşılaştırılmıştır. Görüldüğü üzere Türkiye istihdam dağılımında sanayi sektörünün payı yüzde 27,5 iken Adana-Mersin bölgesi dağılımı yüzde 22,5'te kalmıştır. Hizmet sektörü payı ise Türkiye yüzde 55,3 iken Adana-Mersin payı yüzde 58,5 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik X.4 TR-62 Adana-Mersin Bölgesi İstihdamının Faaliyet Kollarına Göre Karşılaştırması (2020-2021)

Tablo X.3 İstihdam Edilenlerin İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (%) (2012-2021)

Yıllar	Tarım	Sanayi (*)	Hizmet
2012	26,3	21,1	52,6
2013	23,7	23,3	53,1
2014	21,1	23,8	55,1
2015	21,3	24,1	54,6
2016	23,6	22,5	53,9
2017	21	21,3	57,7
2018	19,4	22,6	58
2019	19,8	21,5	58,7
2020	21,0	21,5	57,5
2021	19,0	22,5	58,5

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu
(*) İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

XI. DIŞ TİCARET

Türkiye İstatistik Kurumu Dış Ticaret verilerine göre Adana ili ihracatı 2021 yılında 2 milyar 490 milyon 535 bin dolar olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 35,6 artış olmuştur. 2020 yılında 1 milyar 836 milyon 683 bin dolar olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre yüzde 3,9 azalış olmuştu. 2021 yılında Türkiye ihracatında ise yüzde 33 artış gerçekleşmiştir.

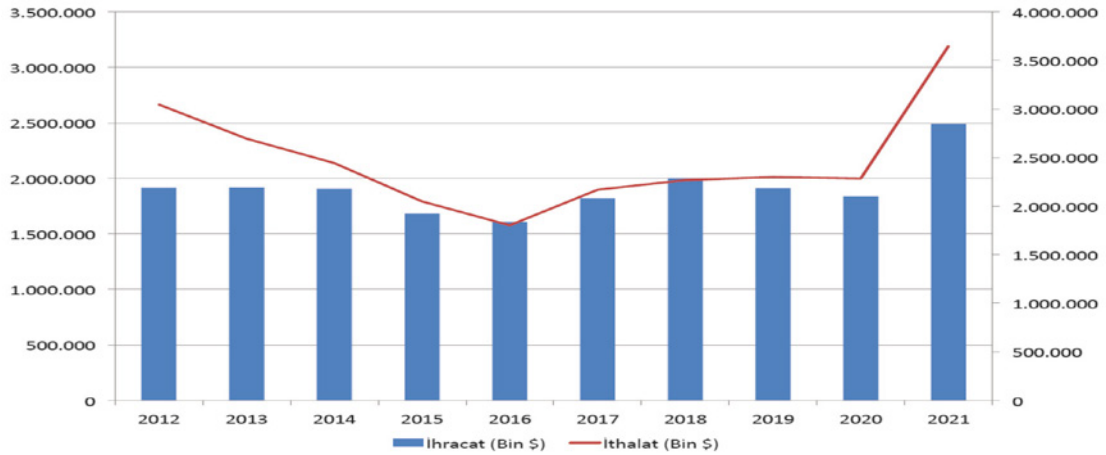
Adana ithalatı ise 2021 yılında 3 milyar 647 milyon 902 bin dolar gerçekleşmiş olup; bir önceki yıla göre yüzde 59,6 artış gerçekleşmiştir. 2020 yılında 2 milyar 285 milyon 131 bin dolar gerçekleşmiş olup; bir önceki yıla göre yüzde 0,7 azalış gerçekleşmişti. 2021 yılında Türkiye ithalatı ise yüzde 24,4 artış gerçekleşmiştir.

Buna göre Adana ili dış ticaretinde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 yılında yüzde 68,3 olarak gerçeklemiş olup; bir önceki yıl karşılama oranı yüzde 80,4 idi. Türkiye'nin ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2021 yılında yüzde 81,9 olup; bir önceki yıl da yüzde 76,7 olarak gerçekleşmişti.

Tablo XI.1 Adana Dış Ticareti (2012-2021) (Bin Dolar)

Yıllar	İhracat (Bin $)		% Değişim		İthalat (Bin $)		% Değişim		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	
	Adana	Türkiye	Adana	Türkiye	Adana	Türkiye	Adana	Türkiye	Adana	Türkiye
2012	1.914.550	152.461.737	9,0	13,0	3.046.332	236.545.141	2,4	-1,8	59,0	56,0
2013	1.916.196	151.802.637	0,1	-0,4	2.694.131	251.661.250	-11,6	6,4	62,8	64,5
2014	1.908.505	157.610.158	-0,4	3,8	2.443.552	242.177.117	-9,3	-3,8	71,1	60,3
2015	1.683.497	143.838.871	-11,8	-8,7	2.048.362	207.234.359	-16,2	-14,4	78,1	65,1
2016	1.607.018	142.529.584	-4,5	-0,9	1.803.482	198.618.235	-12,0	-4,2	82,2	69,4
2017	1.822.615	156.992.940	13,4	10,1	2.168.824	233.799.651	20,3	17,7	89,1	71,8
2018	1.999.154	167.920.613	9,7	7,0	2.268.035	223.047.094	4,6	-4,6	84,0	67,1
2019	1.912.169	171.464.945	-4,4	2,1	2.300.589	202.704.320	1,4	-9,1	88,1	75,3
2020	1.836.683	160.656.652	-3,9	-6,3	2.285.131	209.534.325	-0,7	3,4	80,4	76,7
2021	2.490.535	213.605.967	35,6	33,0	3.647.902	260.678.817	59,6	24,4	68,3	81,9

Grafik XI.1 Adana İli Dış Ticaretinin Yıllara Göre Dağılım Grafiği (2012-2021) (Bin $)

XI.1 İhracat

Tablo XI.2'de son 5 yıllık Adana ili aylara göre ihracat dağılımı yer almaktadır.

Tablo XI.2 Son 5 Yılda Adana İli İhracatının Aylara Göre Dağılımı (2017-2021)

AY	2017	2018	2019	2020	2021
Ocak	130.337.070	150.487.687	160.198.191	156.480.885	165.859.780
Şubat	123.561.960	140.409.125	147.880.999	153.940.530	166.898.021
Mart	149.744.410	176.721.391	162.988.439	150.660.977	199.320.507
Nisan	137.071.183	157.045.542	157.304.971	111.167.311	188.633.349
Mayıs	160.127.960	181.858.000	180.302.646	120.136.612	180.298.811
Haziran	146.874.714	142.328.657	117.973.440	166.973.010	209.072.432
Temmuz	126.227.159	157.269.198	166.304.060	160.118.960	180.286.938
Ağustos	173.021.998	165.462.399	138.121.866	139.687.341	209.473.158
Eylül	144.308.105	155.809.437	151.737.097	155.287.168	218.196.542
Ekim	173.068.753	196.262.275	189.422.095	168.760.237	236.043.755
Kasım	186.770.856	192.498.115	177.054.238	164.120.960	269.011.474
Aralık	171.501.233	183.001.916	162.880.625	189.349.352	267.440.631
Toplam	1.822.615.401	1.999.153.742	1.912.168.667	1.836.683.343	2.490.535.398
Yıllık Değişim %	13,4	9,7	-4,4	-3,9	35,6

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İller bazında ihracat sıralamasında Adana ili 2 milyar 490 milyon 535 bin dolar ihracat ile 15'inci sırada olup; toplam ihracattaki payı yüzde 1,2'dir. 2020 yılında ise iller bazında ihracatta 14'inci sırada ve toplam ihracat içindeki payı yine yüzde 1,2 idi.

Tablo XI.3 İller Bazında İhracat (2017-2021) (Bin $)

Sıra	İl	2017	2018	2019	2020	2021
1	İstanbul	81.296.882.873	84.913.686.921	85.636.418.344	79.860.305.873	105.012.930.475
2	İzmir	9.253.967.664	10.164.080.031	10.108.128.278	9.880.026.043	12.677.623.737
3	Kocaeli	8.180.037.851	8.960.585.528	9.887.822.151	7.721.772.545	11.964.686.464
4	Bursa	10.536.085.049	11.153.402.106	10.371.116.838	9.088.062.820	11.132.319.702
5	Gaziantep	6.580.701.506	6.872.019.859	7.418.005.475	7.799.878.407	9.847.255.911
6	Ankara	6.741.888.208	7.606.584.200	8.313.059.630	7.718.194.313	9.211.506.102
7	Sakarya	5.254.589.126	5.639.479.548	5.272.698.433	4.540.480.398	5.198.204.748
8	Denizli	2.778.975.499	3.113.843.853	2.922.627.706	2.927.866.857	4.296.144.845
9	Hatay	2.333.075.942	2.846.890.044	2.837.263.330	2.397.140.362	4.039.539.006
10	Kayseri	1.641.959.281	2.087.986.588	2.215.813.822	2.293.039.051	3.220.898.979
11	Konya	1.551.635.901	1.785.568.457	1.991.691.628	2.157.552.438	2.997.093.610
12	Manisa	1.993.510.595	2.291.350.322	2.462.612.443	2.308.495.841	2.830.008.791
13	Çorum	170.720.314	741.965.489	1.541.349.238	911.301.746	2.638.873.149
14	Mersin	1.505.843.629	1.726.539.588	1.775.171.526	1.928.882.020	2.507.367.675
15	Adana	1.822.615.401	1.999.153.742	1.912.168.667	1.836.683.343	2.490.535.398
16	Antalya	1.243.564.398	1.368.765.513	1.421.947.895	1.609.223.924	1.973.925.964
17	Tekirdağ	1.099.563.658	1.288.671.360	1.345.297.823	1.316.794.849	1.788.410.859
18	Kahramanmaraş	955.598.619	998.398.348	905.538.234	872.101.079	1.336.525.174
19	Samsun	462.769.957	634.246.225	730.418.331	743.299.832	1.288.607.409
20	Eskişehir	902.009.321	1.056.626.761	1.142.117.760	936.014.997	1.183.556.598
Türkiye toplamı		**156 992 940 414**	**167 920 613 455**	**171 464 944 593**	**160 656 652 087**	**213 605 967 233**
Adana Toplam İhracat İçinde Payı %		**1,0**	**1,0**	**1,0**	**1,2**	**1,2**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Ülke grupları bakımından en fazla ihracat 1 milyar 52 milyon ile Avrupa Birliği ülke grubunda gerçekleşmiş olup, toplam ihracat içindeki payı yüzde 42,2'dir. Ardından 707 milyon 718 bin dolar ile Gelişmiş Sekiz ülke grupları ve 637 milyon 948 bin dolar ile Orta Doğu ülkeleri grupları sıralanmaktadır. Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında en fazla artış yüzde 51,4 ile Gelişmiş Sekiz ülke grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo XI.4 Adana İhracatının Ülke Grupları Bazında Dağılımı (2017-2021)

Ülke Grupları	2017	2018	2019	2020	2021
Avrupa Birliği	693.003.379	731.406.609	669.446.197	712.412.085	1.052.167.908
Gelişmiş Sekiz Ülke	526.379.210	512.979.408	465.396.292	467.533.337	707.718.769
Orta Doğu Ülkeleri	533.495.033	591.974.890	582.538.643	507.834.806	637.948.902
Komşu Ülkeler	443.016.713	486.991.994	482.011.307	399.024.448	506.114.254
Afrika Ülkeleri	128.696.449	193.506.499	183.550.405	172.721.946	218.536.085
Türki Cumhuriyetler	110.534.200	94.816.573	87.352.688	89.183.811	103.478.633
Uzak Doğu Ülkeleri	82.114.442	84.803.702	80.450.419	66.506.652	86.407.501

Ülkeler bazında ise 2021 yılında en fazla ihracat 245 milyon 744 bin dolar ile Irak'a yapılmış olup; toplam ihracatımızın yüzde 9,9'u bu ülkeye gerçekleşmiştir. Ardından 222 milyon 505 bin dolar ile Almanya ve 164 milyon 846 bin dolar ile İspanya sıralanmaktadır. Bir önceki yıla göre artış oranlarına bakıldığında en fazla ihracat artışı yüzde 197,8 ile İran ihracatında gerçekleşmiştir. Ardından yüzde 142,1 artış ile Romanya ve yüzde 119,5 artış ile Nijerya ihracatlarında gerçekleşmiş olup, en fazla azalış ise yüzde -27 ile Hollanda ihracatında gerçekleşmiştir.

Tablo XI.5 İhracat Yapılan İlk 20 Ülke (ABD $)

Yıllık İlk 20 Ülke Sıralaması (ABD Dolar)		
ÜLKE	2019	2020
Irak	285.619.353	241.367.753
Almanya	153.737.924	167.573.358
Hollanda	41.304.027	113.612.312
İspanya	145.320.020	85.811.094
Suriye	93.367.514	71.932.954
ABD	90.782.047	69.285.353
Rusya Federasyonu	69.859.153	68.132.588
İtalya	52.718.218	54.320.133
Birleşik Krallık	49.137.105	50.576.854
İsrail	35.163.328	47.976.194
Fransa	38.259.696	47.181.596
Çin	33.620.114	29.758.439
Romanya	37.260.035	28.887.988
İran	34.308.317	27.251.332
Polonya	25.726.032	24.991.449
Cezayir	28.616.065	24.824.702
Azerbaycan	22.410.827	24.065.971
Avusturya	14.087.052	23.495.373
Mısır	21.729.349	21.860.957
Fas	29.430.017	21.424.517

Yıllık İlk 20 Ülke Sıralaması (ABD Dolar)		
ÜLKE	2020	2021
Irak	241.367.753	245.744.983
Almanya	167.573.358	222.505.948
İspanya	85.811.094	164.846.714
ABD	69.285.353	117.900.875
İtalya	54.320.133	109.870.870
Suriye	71.932.954	96.977.511
İsrail	47.976.194	89.740.471
Fransa	47.181.596	88.469.583
Hollanda	113.612.312	82.702.625
Rusya Federasyonu	68.132.588	82.584.226
İran	27.251.332	81.158.473
Birleşik Krallık	50.576.854	72.903.895
Romanya	28.887.988	69.923.432
Polonya	24.991.449	44.583.807
Fas	21.424.517	37.876.673
Çin	29.758.439	31.335.011
Nijerya	13.109.320	28.771.971
Bulgaristan	18.934.922	27.500.013
Mısır	21.860.957	27.395.511
BAE	20.319.721	25.844.039

Gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre fasıl grupları incelendiğinde, 2021 yılında en fazla ihracat 611 milyon 298 bin dolar ihracat ile Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya grubunda gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunun toplam ihracat içindeki payı yüzde 24,6'dır. Ardından 374 milyon 153 bin dolar ile Plastik ve Kauçuk Ürünleri ve 304 milyon 155 bin dolar ile Bitkisel Ürünler grupları sıralanmaktadır. En önemli ihracat ürün grubu olan Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya ihracatında 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 24,9 artış gerçekleşmiştir.

Tablo XI.6 Adana İhracatının Fasıl Gruplarına Göre Dağılımı (2017-2021)

ÜRÜN ADI	2017	2018	2019	2020	2021
Dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul eşya	399.466.318	468.185.796	440.282.403	489.719.770	611.298.328
Plastik ve plastik ürünleri; kauçuk ve kauçuk ürünleri	220.329.339	269.620.528	260.600.874	219.165.274	374.153.623
Bitkisel ürünler	257.976.570	250.948.580	259.680.813	264.311.922	304.155.273
Gıda sanayii müstahzarları;	122.370.809	152.253.671	144.214.455	143.430.563	203.942.776
Adi metaller ve adi metallerden eşya	95.302.719	115.324.796	121.327.528	123.487.543	181.744.401
Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri;	109.636.884	148.988.999	129.152.575	132.119.262	178.145.023
Kımya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	98.303.013	92.992.036	93.007.598	105.059.892	163.559.020
Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler	109.508.879	128.820.215	115.779.951	100.740.060	152.165.881
Araçlar, hava araçları, gemiler ve ilgili taşıma araçları	203.806.052	137.702.787	120.919.064	59.775.824	108.700.212
Muhtelif mamul eşya	60.429.433	63.540.530	76.639.874	81.574.263	78.233.702
Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü; mantar ve mantardan mamul eşya;	24.747.587	25.805.285	27.021.072	26.523.181	37.612.427
Mineral ürünler	77.058.500	82.967.715	66.779.758	32.309.300	20.477.255
Odun veya diğer lifli selülozik maddeler	13.248.438	17.185.300	16.761.007	16.495.550	19.769.536
Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı	2.349.008	2.391.822	2.066.492	4.726.812	13.499.686
Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya; seramik mamulleri; cam veya cam eşya	10.504.154	15.877.038	13.856.693	12.589.048	12.333.276
Ayakkabılar, başlıklar,şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kemerler, kırbaçlar ve bunların aksamı;	5.802.894	10.061.581	11.305.586	10.354.858	12.083.050
Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cıhazları,	6.795.585	12.562.612	8.839.213	8.697.505	8.813.983
Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	1.428.777	3.476.612	3.425.495	5.305.537	8.795.418
Deriler, köseleler, postlar, kürkler ve bu maddelerden mamul eşya;	74.975	222.662	177.906	143.088	613.346
Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller	3.201.821	69.585	135.685	11.158	288.514
Sanat eserleri, kolleksiyon eşyası ve antikalar	273.646	155.592	194.625	142.933	32.447
Genel Toplam	**1.822.615.401**	**1.999.153.742**	**1.912.168.667**	**1.836.683.343**	**2.490.417.177**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

ISIC ana faaliyet kollarına göre ihracat incelendiğinde 2021 yılında toplam ihracatın yüzde 87,8'i imalat sanayinden yapılmış olup; bir önceki yıl yüzde 87,5 idi. Ardından yüzde 10,3 pay ile tarım ve ormancılık faaliyeti sıralanmış olup, bir önceki yıl payı yüzde 10,6 idi. Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında, imalat sanayi ihracatında 2021 yılında yüzde 36 artış gerçekleşmiştir. Artış gerçekleşen faaliyet kolu yüzde 4,5 artış ile tarım ve ormancılıkta gerçekleşmiştir.

Tablo XI.7 Adana İhracatının ISIC Ana Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (2017-2021)

ISIC adı	2017	2018	2019	2020	2021
İmalat sanayi	1.568.070.070	1.725.397.081	1.678.679.719	1.607.531.751	2.187.067.964
Tarım ve ormancılık	186.473.455	205.511.455	186.102.572	194.389.934	257.559.671
Toptan ve perakende ticaret	23.634.131	29.930.598	27.957.688	23.319.576	33.445.949
Madencilik ve taşocakçılığı	43.457.191	37541716	18454376	10753346	11.039.534
Balıkçılık	974.565	765.214	939.975	661.601	1.266.642
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	5989	7002	34142	25894	36348
Elektrik, gaz ve su				1241	994
Gayrimenkul, kiralama, ve iş faaliyetleri		676	195		75
Genel Toplam	**1.822.615.401**	**1.999.153.742**	**1.912.168.667**	**1.836.683.343**	**2.490.417.177**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

XI.2 İthalat

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Adana ithalatında 2021 yılında yüzde 59,6 artış ile 3 milyar 647 milyon 901 bin dolar gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl 2 milyar 285 milyon 130 bin dolar gerçekleşmiş olup, yüzde 0,7 azalış olmuştu.

Tablo XI.8 Adana İli İthalatının Aylara Göre Dağılımı (ABD $) (2017-2021)

AY	2017	2018	2019	2020	2021
Ocak	151.701.625	231.746.287	144.502.643	182.794.773	211.893.082
Şubat	137.604.430	190.499.758	168.557.839	177.983.407	229.929.936
Mart	163.453.802	214.428.105	166.324.155	207.809.552	269.893.702
Nisan	163.598.840	210.746.688	190.798.318	162.814.672	260.229.670
Mayıs	190.425.957	206.865.921	231.898.147	186.327.099	310.004.400
Haziran	177.385.497	214.899.417	161.733.411	155.972.328	290.193.758
Temmuz	230.267.337	204.106.322	244.067.276	187.008.949	279.103.499
Ağustos	193.321.806	140.919.555	217.838.129	175.031.017	272.057.699
Eylül	196.875.761	180.941.509	158.582.090	189.658.468	375.944.319
Ekim	206.512.494	163.657.843	187.574.047	194.065.294	314.522.995
Kasım	172.776.502	169.574.061	209.969.441	209.249.910	443.647.923
Aralık	184.899.676	139.649.493	218.743.450	256.415.148	390.480.894
Toplam	2.168.823.727	2.268.034.959	2.300.588.946	2.285.130.617	3.647.901.877
Yıllık Değişim %	20,3	4,6	1,4	-0,7	59,6

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İller bazında ithalat sıralamasında Adana ili 2021 yılında 3 milyar 647 milyon Dolar ile 8'inci sırada olup; toplam ithalat içindeki payı yüzde 1,4'tür. 2020 yılında 2 milyar 285 milyon dolar ihracat ile 11'inci sıradaydı ve toplam ihracat içindeki payı yüzde 1,1 idi.

Tablo XI.9 İller Bazında İthalat (2017-2021) (bin $)

Sıra	İller	2017	2018	2019	2020	2021
1	İstanbul	134.212.594	120.429.420	105.257.284	120.817.097	131.152.923
2	Ankara	12.445.753	13.444.138	11.004.838	11.450.217	14.969.209
3	Kocaeli	11.637.006	14.073.664	8.568.379	9.335.254	14.771.800
4	İzmir	9.832.569	9.088.693	7.439.031	7.285.481	9.506.821
5	Bursa	9.123.638	8.518.026	7.555.456	7.153.944	8.214.624
6	Gaziantep	5.236.442	4.881.807	5.006.595	5.228.088	7.356.720
7	Hatay	3.852.350	4.071.558	3.440.231	3.321.956	6.325.342
8	Adana	2.168.824	2.268.035	2.300.589	2.285.131	3.647.902
9	Manisa	3.169.725	2.809.133	2.494.653	2.510.599	3.364.119
10	Sakarya	3.086.411	3.182.613	2.977.357	2.858.927	3.153.398
11	Denizli	2.022.645	1.991.945	1.589.509	1.642.351	2.710.274
12	Zonguldak	1.302.466	1.333.518	1.201.121	1.178.890	1.868.228
13	Kayseri	1.812.450	1.403.324	1.203.759	1.260.800	1.800.854
14	Tekirdağ	1.071.261	1.173.342	1.142.065	1.161.627	1.739.770
15	Mersin	1.340.303	1.160.367	1.184.455	1.189.104	1.577.834
16	Kahramanmaraş	1.387.264	1.185.526	1.187.883	1.037.836	1.361.620
17	Antalya	1.119.030	830.430	845.856	935.775	1.341.842
18	Konya	1.048.857	903.409	864.665	923.776	1.245.941
19	Karabük	721.194	849.461	734.321	627.572	1.198.400
20	Yalova	630.373	621.831	673.008	679.525	1.107.677
Türkiye toplamı		**233.799.651**	**223.047.094**	**202.704.320**	**209.534.325**	**260.678.352**
Adana Toplam İthalat İçinde Payı %		**0,9**	**1,0**	**1,1**	**1,1**	**1,4**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Adana iline ithal edilen ürün grupları incelendiğinde de, 2021 yılında en fazla ithalat 1 milyar 354 milyon dolar ile Kimya Sanayi ve Buna Bağlı Ürünler grubunda yapılmıştır. Ardından 703 milyon 134 bin dolar ithalat ile Plastik ve Kauçuk Ürünleri ve 442 milyon 132 bin dolar ile Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya grupları sıralanmıştır.

Tablo XI.10 Adana İthalatı Fasıl Gruplarına Göre Dağılımı (2017-2021)

ÜRÜN ADI	2017	2018	2019	2020	2021
Kımya sanayii ve buna bağlı sanayii ürünleri	512.023.692	503.888.971	553.224.403	655.187.855	1.354.754.056
Plastik ve plastik ürünleri; kauçuk ve kauçuk ürünleri	452.335.720	518.785.602	461.401.688	445.100.161	703.134.493
Dokumaya elverişli maddeler ve bunlardan mamul eşya	338.272.393	301.972.857	304.255.354	289.210.617	442.132.114
Makinalar ve mekanik cihazlar; elektrik malzemeleri;	310.694.495	367.578.559	417.964.245	310.029.502	391.623.912
Bitkisel ürünler	149.822.109	183.523.830	239.284.743	220.105.276	202.664.782
Adi metaller ve adi metallerden eşya	111.216.178	107.828.171	102.342.409	106.155.145	155.753.928
Gıda sanayii müstahzarları;	21.065.819	15.886.473	14.308.680	54.723.777	149.002.968
Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar alet ve cıhazları, tıbbi veya cerrahi alet ve cihazlar; saatçı eşyası;	33.089.034	27.581.176	34.195.958	46.953.355	60.117.069
Odun veya diğer lifli selülozik maddeler	33.181.546	35.674.193	38.786.262	39.581.490	48.277.899
Araçlar, hava araçları, gemiler ve ilgili taşıma araçları	85.499.328	43.436.147	29.640.046	25.683.588	46.968.460
Mineral ürünler	28.264.464	50.946.205	26.733.492	23.320.481	39.517.877
Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler	43.946.290	58.119.367	59.933.425	46.135.811	34.535.388
Ayakkabılar, başlıklar,şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kemerler, kırbaçlar ve bunların aksamı;	6.405.799	5.395.662	6.109.623	6.158.347	6.015.598
Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya;	6.479.801	4.693.514	4.379.113	4.574.682	4.750.844
Muhtelif mamul eşya	15.028.877	7.900.857	4.056.762	4.027.616	4.637.157
Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü; mantar ve mantardan mamul eşya	15.933.053	11.999.417	2.997.254	2.450.168	2.007.313
Deriler, köseleler, postlar, kürkler ve bu maddelerden mamul eşya	516.075	911.846	111.054	625.441	1.056.713
Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar	1.129.192	21.198.825	445.531	4.765.039	633.217
Tabii veya kültür inciler, kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller	2.269.361	59.863	59.101	61.949	245.648
Sanat eserleri, kolleksiyon eşyası ve antikalar	7.885	8.518	16.296	12.800	43.348
Silahlar ve mühimmat; bunların aksam, parça ve aksesuarı	1.642.616	644.906	343.507	267.517	29093
Genel Toplam	**2.168.823.727**	**2.268.034.959**	**2.300.588.946**	**2.285.130.617**	**3.647.901.877**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

İthalat yapılan ülkelerde ise en fazla ithalat 430 milyon 158 bin dolar ile Güney Kore'den gerçekleşmiş olup, toplam ithalatın yüzde 11,8'i bu ülkeden yapılmıştır. Ardından 423 milyon 559 bin dolar ile Çin ve 304 milyon 328 bin dolar ile ABD en fazla ithalat yapılan ülkeler olarak sıralanmıştır. İlk 20 ülkenin bir önceki yıla göre ithalat değişimleri incelendiğinde, en fazla ithalat artışı yüzde 607 ile Umman'da gerçekleşmiştir.

Tablo XI.11 İthalat Yapılan İlk 20 Ülke (ABD $)

Yıllık İlk 20 Ülke Sıralaması (ABD Dolar)			Yıllık İlk 20 Ülke Sıralaması (ABD Dolar)		
ÜLKE	2019	2020	ÜLKE	2020	2021
Çin	267.249.532	239.105.584	Güney Kore	165.597.227	430.158.177
ABD	129.992.131	220.920.854	Çin	239.105.584	423.559.106
Güney Kore	71.248.169	165.597.227	ABD	220.920.854	304.328.400
Almanya	210.433.945	138.746.330	Suudi Arabistan	124.621.571	251.526.699
Rusya Federasyonu	88.322.297	131.171.357	Rusya Federasyonu	131.171.357	184.153.347
Suudi Arabistan	145.664.709	124.621.571	Belçika	124.101.955	172.083.380
Belçika	109.654.329	124.101.955	Hindistan	69.923.199	141.896.007
Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	145.874.562	110.653.387	Çorlu Avrupa Serbest Bölgesi	110.653.387	141.607.718
Yunanistan	86.686.657	93.014.247	Almanya	138.746.330	135.913.308
İsrail	96.995.846	89.926.072	Yunanistan	93.014.247	123.193.853
Hindistan	75.633.191	69.923.199	İtalya	54.637.197	102.576.482
İtalya	50.368.347	54.637.197	Umman	10.578.680	74.816.942
Brezilya	28.489.999	51.256.488	Brezilya	51.256.488	73.029.970
Romanya	77.368.630	44.001.537	İsrail	89.926.072	61.533.236
Malezya	15.153.168	37.302.437	Romanya	44.001.537	55.598.082
Mısır	52.689.696	37.227.881	İspanya	28.893.022	50.308.539
Bulgaristan	20.895.971	30.612.378	Arjantin	7.009.317	43.804.001
İspanya	31.165.908	28.893.022	İsviçre	28.142.694	42.465.386
İsviçre	25.920.430	28.142.694	Malezya	37.302.437	42.384.910
Ukrayna	17.166.789	27.264.885	Mısır	37.227.881	41.290.323

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Ülke grupları bakımından en fazla ithalat 993 milyon 149 bin dolar ile Uzak Doğu ülkeleri grubunda gerçekleşmiş olup, toplam ithalat içindeki payı yüzde 27,2'dir. Ardından 896 milyon 253 bin dolar ile Avrupa Birliği ülkeleri ve 809 milyon 918 bin dolar ile Gelişmiş Sekiz Ülke grupları sıralanmaktadır. Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında en fazla artış yüzde 98,6 ile Uzak Doğu ülkeleri grubunda gerçekleşmiştir.

Tablo XI.12 Adana İthalatının Ülke Grupları Bazında Dağılımı (2017-2021)

ÜLKE GRUPLARI	2017	2018	2019	2020	2021
Uzak Doğu Ülkeleri	483.303.393	467.688.694	439.741.556	500.151.998	993.149.349
Avrupa Birliği	579.804.537	555.665.337	724.044.203	651.425.873	896.253.379
Gelişmiş Sekiz Ülke	448.946.627	508.100.223	532.965.189	599.749.860	809.918.768
Orta Doğu Ülkeleri	363.837.863	404.222.559	340.330.918	311.086.437	498.992.951
Komşu Ülkeler	85.502.261	88.703.269	127.975.703	146.780.886	192.757.101
Afrika Ülkeleri	77.552.015	43.454.103	75.903.259	51.764.640	65.597.405
Türki Cumhuriyetler	36.707.777	39.111.495	83.602.696	42.327.041	62.683.854

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

ISIC ana faaliyet kollarına göre ihracat incelendiğinde 2021 yılında toplam ihracatın yüzde 82,4 imalat sanayinden yapılmış olup; bir önceki yıl yüzde 78,8 idi. Ardından yüzde 14,4 pay ile tarım ve ormancılık faaliyeti sıralanmış olup, bir önceki yıl payı yüzde 19,3 idi. Bir önceki yıla göre değişim oranlarına bakıldığında, imalat sanayi ihracatında 2021 yılında yüzde 66,9 artış gerçekleşmiştir.

Tablo XI.13 Adana İthalatının ISIC Ana Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (2017-2021)

ISIC Adı	2017	2018	2019	2020	2021
İmalat sanayi	1.854.383.990	1.888.485.827	1.839.139.269	1.801.106.233	3.005.996.007
Tarım ve ormancılık	303.311.360	356.624.191	432.596.535	441.487.181	526.702.057
Toptan ve perakende ticaret	10.566.180	21.620.151	27.837.786	41.868.255	113.336.386
Madencilik ve taşocakçılığı	539.554	991.471	758.029	525.464	1.658.893
Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmetler	19.906	45.692	116.947	142.083	199.121
Balıkçılık	2.737	266886	139354	1058	7.366
Gayrimenkul, kiralama, ve iş faaliyetleri		741	1026	343	2047
Genel Toplam	**2.168.823.727**	**2.268.034.959**	**2.300.588.946**	**2.285.130.617**	**3.647.901.877**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

XII. YATIRIM TEŞVİKLERİ

2021 yılı Ocak-Aralık 12 aylık dönemde Adana iline toplam 9 milyar 998 milyon 216 bin TL tutarında 356 adet belge düzenlenmiş olup; öngörülen istihdam 7.084 kişidir.

2020 yılı aynı dönemde ise 7 milyar 264 milyon 445 bin TL tutarında sabit yatırımlı 356 adet teşvik açılırken, öngörülen istihdam 5.556 kişiydi.

Tablo XII.1'de yıllara göre teşvikler incelendiğinde en fazla sabit yatırımın 13 milyar 361 milyon 656 bin TL sabit yatırım ile 2016 yılında yapıldığı görülmektedir. Bu sabit yatırımın 11 milyar 740 milyon TL'si enerji sektörüne Genel destek sınıfı olarak açılmıştır.

Tablo XII.1 Adana İli Yatırım Teşviklerinin Yıllara Göre Dağılımı (2012-2021)

Yıl	Belge Adedi	Sabit Yatırım	İstihdam
2012	67	3.249.310.335	1.468
2013	59	440.971.168	1.622
2014	55	781.477.343	1.784
2015	78	3.029.496.553	1.924
2016	120	13.361.656.595	2.229
2017	154	2.334.008.970	4.685
2018	124	4.126.269.118	3.973
2019	115	3.223.994.198	2.577
2020	282	7.264.445.481	5.556
2021	356	9.998.216.689	7.084

Tablo XII.2 Yılı Yatırım Teşviklerinin İllere Göre Dağılımı (Sabit Yatırıma Göre İlk 20 İl Sıralaması) (2020-2021)

Sıralama	2020		Sıralama	2021	
	İller	Sabit Yatırım TL		İller	Sabit Yatırım TL
1	İstanbul	32.686.909.173	1	İstanbul	33.875.415.151
2	Bursa	19.005.427.502	2	Bursa	17.520.616.177
3	Gaziantep	18.735.794.116	3	İzmir	16.562.438.869
4	İzmir	14.993.897.604	4	Ankara	15.218.645.620
5	Kocaeli	14.364.200.953	5	Kocaeli	15.146.858.336
6	Tekirdağ	12.931.844.935	6	Gaziantep	13.775.693.712
7	Manisa	11.560.861.678	7	Tekirdağ	13.397.595.538
8	Ankara	11.467.347.657	8	Antalya	10.557.194.925
9	Kahramanmaraş	10.882.608.584	9	Adana	9.998.216.689
10	Konya	10.477.642.872	10	Zonguldak	8.731.108.098
11	Sakarya	8.252.432.136	11	Yalova	7.118.596.925
12	Adana	7.264.445.481	12	Kahramanmaraş	6.885.122.643
13	Antalya	6.444.462.940	13	Konya	6.870.047.393
14	Balıkesir	5.618.133.572	14	Bilecik	6.396.231.492
15	Kırklareli	5.242.944.484	15	Hatay	6.076.530.209
16	Aksaray	5.120.759.556	16	Mersin	5.319.265.458
17	Malatya	4.965.478.413	17	Manisa	5.065.084.397
18	Aydın	4.907.340.456	18	Sakarya	5.047.439.538
19	Kütahya	4.738.603.930	19	Kırklareli	4.809.656.599
20	Yalova	4.328.546.119	20	Şanlıurfa	4.615.674.117
TÜRKİYE		298.183.739.346	TÜRKİYE		294.253.031.412

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Tablo XII.2'de yer alan iller bazında verilen toplam yatırım teşvik belgelerinin sabit yatırım tutarına göre iller sıralamasında, Adana ili 9 milyar 998 milyon 216 bin TL tutarında sabit yatırım ile 9. sırada yer almıştır. Bir önceki yıl 7 milyar 264 milyon 445 bin TL tutarındaki sabit yatırım tutarı ile 12. sıradaydı.

Tablo XII.3 Yatırım Teşviklerinin Sektör ve Alt Sektör Dağılımı (2021)

Sektörü	Alt Sektörü	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (TL)	İstihdam
Enerji	**Enerji Toplamı**	**27**	**146.321.420**	**54**
	Elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı	27	146.321.420	54
Hizmetler	**Hizmetler Toplamı**	**27**	**1.036.415.083**	**1.134**
	Ambalajlama faaliyetleri	1	4.000.000	6
	Barınacak yer sağlanarak yürütülen sosyal hizmetler	1	7.033.430	50
	Depolama ve ambarlama hizmetleri	7	104.708.770	110
	Diğer destekleyici ulaştırma faaliyetleri	2	552.630.450	42
	Genel kamu hizmetleri	4	236.235.850	0
	Genel ortaöğretim hizmetleri	2	11.350.540	56
	Hastane hizmetleri	2	70.744.846	100
	İlköğretim hizmetleri	2	7.635.999	140
	İnsan sağlığı ile ilgili diğer hizmetler	1	3.209.543	5
	Oteller, moteller, pansiyonlar, kamplar ve diğer konaklama yerleri	2	23.736.644	25
	Teknik ve mesleki ortaöğretim hizmetleri	2	9.854.011	100
	Telekomünikasyon	1	5.275.000	500
İmalat	**İmalat Toplamı**	**210**	**8.186.248.599**	**5.028**
	Ana kimyasal maddelerin imalatı (kimyasal gübre ve azotlu bileşikler hariç)	3	437.023.708	110
	Ayakkabı imalatı	1	1.308.075	35
	B.y.s. Kimyasal ürünlerin imalatı	1	10.167.000	10
	B.y.s. Metal eşya imalatı	14	683.757.627	365
	B.y.s. Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	1	21.762.798	10
	Başka yerde sınıflandırılmamış gıda maddeleri imalatı	4	58.933.705	95
	Başka yerde sınıflandırılmamış tekstil ürünleri imalatı	1	3.242.108	8
	Bira ve malt imalatı	1	2.742.461	8
	Bisiklet ve sakat taşıyıcıları imalatı	1	3.242.500	27
	Bitkisel ve hayvansal sıvı ve katı yağ imalatı	5	145.833.525	114
	Boya, vernik v.b. Kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	1	59.095.685	15
	Cam ve cam ürünleri imalatı	1	4.887.873	0
	Çimento ve alçı ile sertleştirilmiş maddelerin imalatı	1	10.000.000	25
	Demir - çelik dışındaki ana metal sanayii	4	388.357.304	165
	Demir dışındaki metallerin dökümü	2	38.449.244	30
	Demir-çelik ana sanayii	3	20.922.600	33
	Diğer genel amaçlı makinelerin imalatı	3	15.210.811	36
	Diğer kağıt ve mukavva ürünleri imalatı	2	78.929.964	60
	Diğer özel amaçlı makinelerin imalatı	16	91.888.727	181
	Eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünlerin imalatı	1	51.500.052	30
	Elektrik ampülü ve lambaları ile aydınlatma teçhizatı imalatı	1	4.245.570	15
	Elektrik motoru, jeneratör ve transformatörlerin imalatı	2	32.524.005	19
	Gıda, içecek ve tütün işleyen makinelerin imalatı	1	865.917	2
	Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri imalatı	2	11.107.000	0
	Halat, ip, sicim ve ağ imalatı	2	19.172.797	21
	İçten yanmalı motor ve türbin imalatı; uçak, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç	1	6.886.758	1
	İnşaat kerestesi ve doğrama imalatı	1	2.223.837	20
	Kağıt hamuru, kağıt ve mukavva imalatı	2	1.976.338.744	206
	Kakao, çikolata ve şekerleme imalatı	1	15.951.790	10
	Kaldırma ve taşıma teçhizatı imalatı	3	9.834.278	16
	Kereste ve parke sanayi	5	41.469.250	56
	Kimyasal gübre ve azotlu bileşiklerin imalatı	1	19.576.000	25
	Kuyumculuk ve ilgili maddelerin imalatı	1	23.551.997	10
	Kürk hariç, giyim eşyası imalatı	6	33.957.424	543
	Maden, taşocağı ve inşaat makineleri imalatı	1	8.793.973	10
	Metal olmayan atık ve hurdaların yeniden değerlendirilmesi	12	95.673.510	125
	Metal yapı malzemeleri imalatı	7	34.472.317	42
	Metallerin dövülmesi, preslenmesi, basklanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi	3	88.183.384	55
	Mezbahacılık; etin işlenmesi ve saklanması	1	8.606.266	30
	Mil yatağı, dişli, dişli takımı ve tahrik tertibatı imalatı	2	21.669.806	17
	Mobilya imalatı	6	32.820.730	157
	Motorlu kara taşıtları karoseri imalatı; römork ve yarı - römork imalatı	3	37.645.212	73
	Motorlu kara taşıtları ve bunların motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarların imalatı	2	3.565.652	9
	Motosiklet imalatı	1	12.086.081	27
	Oluklu karton ve mukavva ile kağıt ve mukavvadan yapılan ambalajların imalatı	3	77.138.200	28
	Oyun ve oyuncak imalatı	1	25.720.298	15
	Pestisit (haşarat ilacı) ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	1	5.645.000	10
	Plastik ürünleri imalatı	22	384.365.014	240
	Pompa, kompresör, musluk ve vana imalatı	2	8.526.481	5
	Sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması	4	59.858.179	183
	Sentetik kauçuk ve plastik hammaddeleri imalatı	2	271.961.023	95
	Suni ve sentetik elyaf imalatı	1	16.000.000	30
	Süt ürünleri imalatı	1	1.024.990	5
	Tahta plaka imalatı; kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatı	1	136.812.116	27
	Tank, sarnıç ve metal muhafaza imalatı	1	2.000.000	2
	Tarım ve orman makineleri imalatı	3	49.328.507	43
	Tekstil elyafının hazırlanması ve iplik haline getirilmesi; tekstil dokumacılığı	20	2.108.154.153	1.012
	Tekstil, giyim eşyası ve deri işlemede kullanılan makinelerin imalatı	3	6.423.155	9
	Tekstilin aprelenmesi	4	234.612.397	205
	Tıbbi ve cerrahi teçhizat ile ortopedik araçların imalatı	5	50.233.808	61
	Ücret veya sözleşme esasına dayalı olarak metallerin kaplanması ve işlenmesi	3	79.967.213	212
Madencilik	**Madencilik Toplamı**	**3**	**45.235.449**	**64**
	Kum, kil ve taşocakçılığı	2	22.128.427	64
	Tuz madenciliği	1	23.107.022	0
Tarım	**Tarım Toplamı**	**89**	**583.996.138**	**804**
	Balıkçılık, balık üretme ve yetiştirme çiftliklerinin işletilmesi ve balıkçılıkla ilgili hizmetler	1	6.390.700	10
	Koyun, keçi, sığır, at, eşek, bardo, katır vb. Yetiştirilmesi; süt hayvancılığı	4	51.493.060	43
	Meyve, sert kabuklular, içecek ve baharat bitkilerinin yetiştirilmesi	1	4.137.938	5
	Sebze, bahçe ve kültür bitkileri ile fidanlık ürünlerinin yetiştirilmesi	83	521.974.440	746
	Genel Toplam	**356**	**9.998.216.689**	**7.084**

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

2021 yılı yatırım teşviklerinin sektörlere göre dağılımı Tablo XII.3'te incelendiğinde; sabit yatırım tutarı bakımından en fazla yatırımın 8 milyar 186 milyon TL ile imalat sektörüne ait olduğu görülmektedir. Toplam sabit yatırım tutarının yüzde 81'i bu sektöre aittir.

XIII. ENERJİ

XIII.1 Üretim Kapasitesi

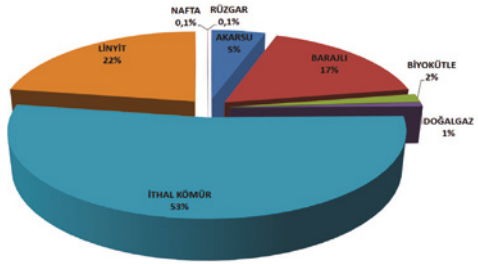
Türkiye Elektrik İletim A.Ş'nin verileri çerçevesinde, Adana bölgesinde 2020 yılı itibariyle devlet ve özel sektöre ait toplam 3.766 MW kurulu güçlü üretim santralleri mevcuttur. Bu santrallerin toplam üretimi 15,4 milyar kWh olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı kurulu gücü 3.756 MW olup; toplam üretim 18,8 milyar kWh idi.

Tablo XIII.1 Adana İli Üretim Santralleri Kurulu Güç ve Üretimleri (2021)

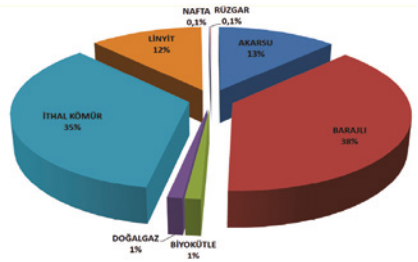
Üretim Kaynağı	KURULU GÜÇ MW	BRÜT ÜRETİM kWh
AKARSU	474	805.653.501
BARAJLI	1.432	2.628.401.310
BİYOKÜTLE	47	241.949.789
DOĞALGAZ	45	117.895.288
İTHAL KÖMÜR	1.308	8.095.421.000
LİNYİT	450	3.450.857.000
NAFTA	5	
RÜZGAR	4	12.881.868
Genel Toplam	**3.766**	**15.353.059.756,00**

Üretim kaynağına göre üretimin 2021 yılı dağılımı incelendiğinde; elektrik üretiminin %53'ü ithal kömür yakıtından, yüzde 22'si linyit, yüzde 17'si barajlı, yüzde 5'i akarsu ve yüzde 3'ü de biyokütle, doğalgaz, nafta ve rüzgardan karşılanmıştır.

Grafik XIII.1 Üretim Kaynağı Türüne Göre Brüt Üretim Dağılımı (%) (2021)

Grafik XIII.2 Üretim Kaynağına Göre Kurulu Güç Dağılımı (%) (2021)

Üretim kaynağına göre 2021 yılı kurulu güç dağılımı incelendiğinde; kurulu gücün yüzde 38'i barajlı, yüzde 35'i ithal kömür, yüzde 12'si linyit, yüzde 13'ü akarsu ve yüzde 2'si doğalgaz, biyokütle, nafta ve rüzgar üretim kaynağına aittir.

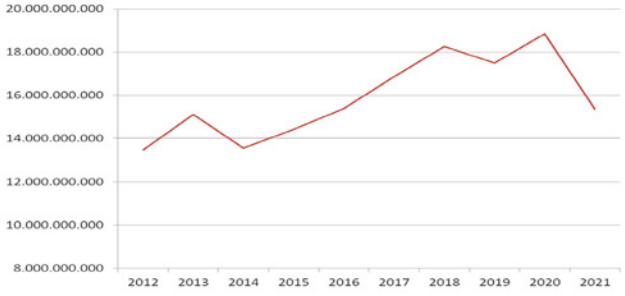
Tablo XIII.2 Kurulu Güç ve Üretim (2012-2021)

Tablo XIII.2 Kurulu Güç ve Üretim (2012-2021)

Yıllar	KURULU GÜÇ		ÜRETİM kWh	
	MW	% Değişim	kWh	% Değişim
2012	2.371	-17,80	13.458.804.243	-12,60
2013	3.243	36,80	15.107.867.813	12,30
2014	3.280	1,15	13.545.556.363	-10,34
2015	3.324	1,33	14.414.308.860	6,41
2016	3.667	10,33	15.383.634.870	6,72
2017	3.728	1,66	16.860.132.179	9,60
2018	3.837	2,93	18.260.452.911	8,31
2019	3.730	-2,80	17.492.559.834	-4,21
2020	3.756	0,71	18.844.583.020	7,73
2021	3.766	0,25	15.353.059.756	-18,53

Kaynak: TEİAŞ

Grafik XIII.3 Yıllara Göre Adana İli Elektrik Enerjisi Üretim Grafiği (2012-2021) (kWh)

XIII.2 Yürürlükte Olan Elektrik Enerjisi Üretim Lisansları

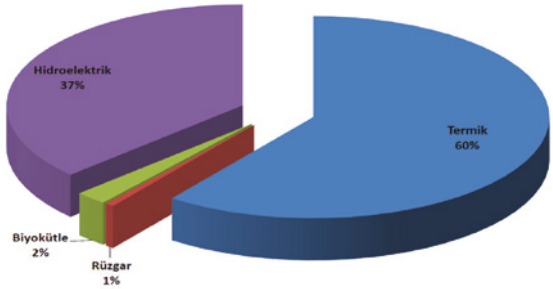
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından Adana ilinde yapılan değerlendirmede, uygun bulunan ve yürürlükte olan üretim lisanslı firma sayısı 53'tür. İşletmedeki kapasiteye göre kapasitenin yüzde 37'si hidroelektrik olup, yüzde 60'ı termik üretimine aittir.

Tablo XIII.3 Adana İlinde Yürürlükte Olan Üretim Lisansları (2021)

Tesis Türü	Tesis Sayısı	Kurulu Güç MWe
Termik	11	3.142,64
Rüzgar	1	32,00
Biyokütle	8	114,26
Hidroelektrik	33	1.933,27
Toplam	**53**	**5.222,16**

Kaynak: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Grafik XIII.4 Yürürlükte Olan Lisanslarda Yakıt Türüne Göre Kurulu Güç (2021)

XIII.3 Elektrik Enerjisi Tüketimi

Adana ilinin tarife gruplarına göre elektrik enerjisi tüketim miktarları yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından derlenen en son veriler 2020 yılı olduğundan bu verilere göre tablolar oluşturulmuştur. Bu kapsamda 2020 yılı toplam elektrik tüketiminde yüzde 6,6 artış gerçekleşmiş olup, 2019 yılında yüzde 0,6 artış gerçekleşmişti.

Elektrik tüketiminde önemli paya sahip sanayi grubunda ise 2020 yılında yüzde 9,8 artış gerçekleşmiş olup, 2019 yılında da yüzde 2,9 artış gerçekleşmişti. Diğer yandan tüketimde önemli paya sahip mesken grubunda ise 2020 yılında yüzde 9,9 artış gerçekleşmişken, 2019 yılında yüzde 5,4 artış gerçekleşmişti.

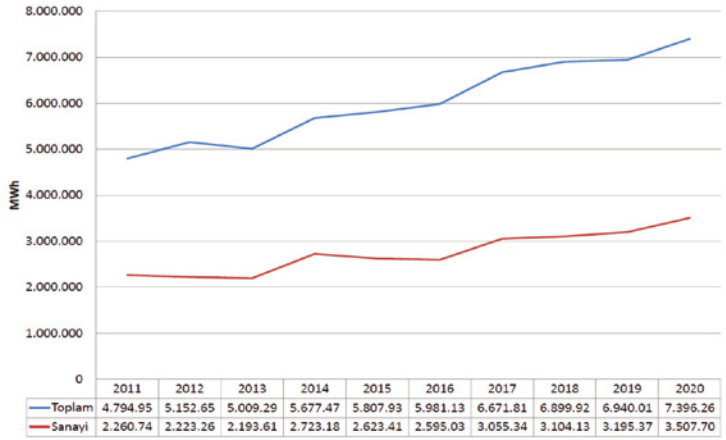
Tablo XIII.4 Adana İli Tarife Gruplarına Göre Tüketim Miktarları (2019-2020)

Tarife Grupları	Tüketim		Tüketim Payı %		% Değişim	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Resmi daire (MWh)	555.991	684.003	8,0	9,2	10,3	23,0
Sanayi işletmesi (MWh)	3.195.371	3.507.708	46,0	47,4	2,9	9,8
Ticarethane (MWh)	864.230	759.671	12,5	10,3	-22,9	-12,1
Mesken (MWh)	1.798.731	1.977.459	25,9	26,7	5,4	9,9
Tarımsal sulama (MWh)	160.592	178.531	2,3	2,4	15,9	11,2
Sokak aydınlatma (MWh)	123.118	122.563	1,8	1,7	15,4	-0,5
Diğer (MWh)	241.977	166.327	3,5	2,2	10,6	-31,3
Toplam tüketim (MWh)	**6.940.010**	**7.396.262**	**100,0**	**100**	**0,6**	**6,6**
Kişi başına sanayi elektrik tüketimi (KWh)	1.428	1.553			2,1	8,8
Kişi başına mesken elektrik tüketimi (KWh)	804	876			4,6	9,0

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik XIII.5 Adana İli 2011-2020 Yılları Elektrik Tüketiminin Dağılımı (MWh) (Sanayi ve Toplam Tüketim)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toplam	4.794.95	5.152.65	5.009.29	5.677.47	5.807.93	5.981.13	6.671.81	6.899.92	6.940.01	7.396.26
Sanayi	2.260.74	2.223.26	2.193.61	2.723.18	2.623.41	2.595.03	3.055.34	3.104.13	3.195.37	3.507.70

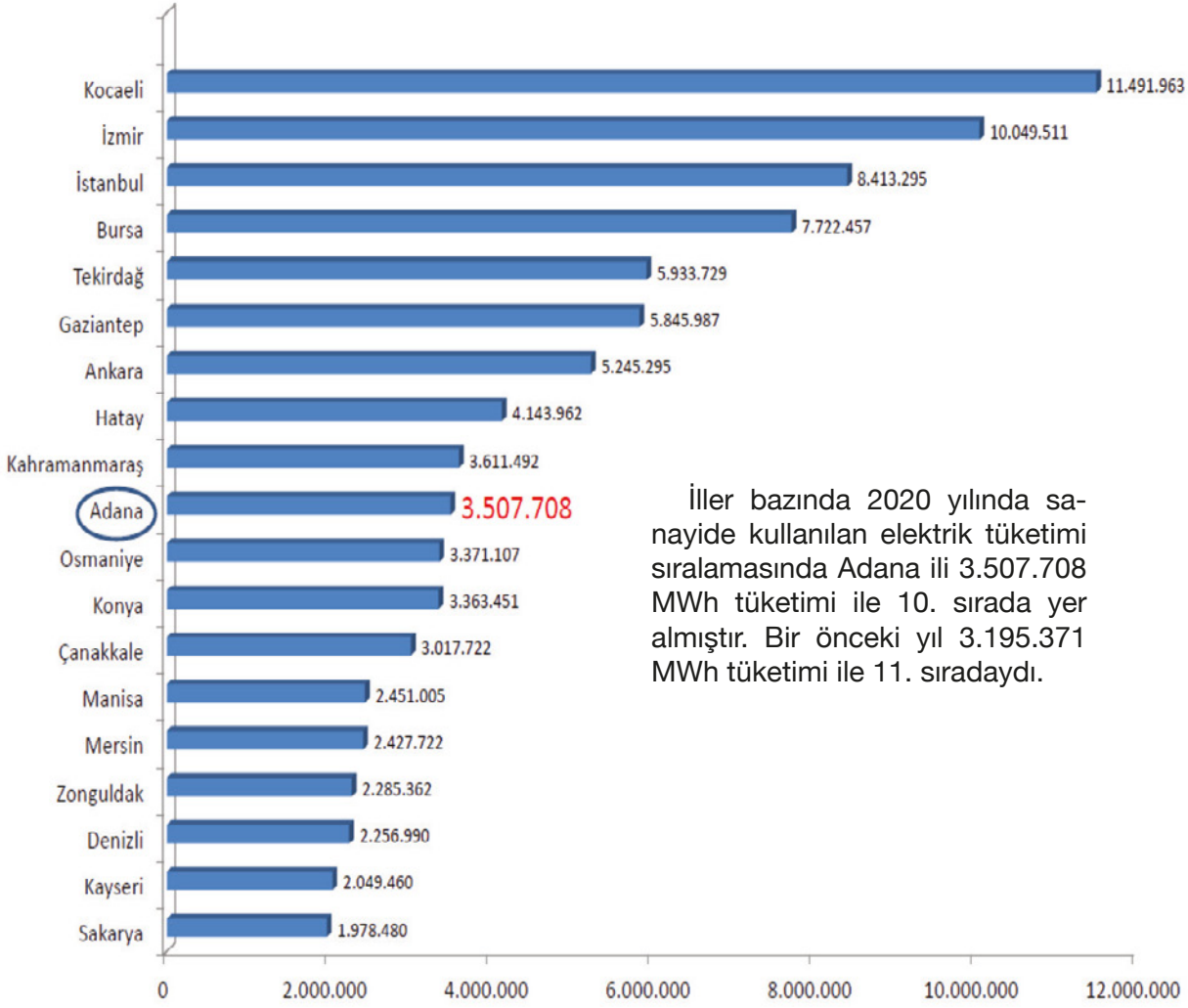
Türkiye İstatistik Kurumu verileri çerçevesinde elektrik tüketiminde 2020 yılında Adana ili yüzde 2,8 toplam tüketim payı ile 10. sırada yer almış olup, 2019 yılında yüzde 2,7 pay ile yine 10 sıradaydı. İlk sırada yüzde 14,9 tüketim payı ile İstanbul yer almakta olup, ardından yüzde 7,6 ile İzmir ve yüzde 5,8 pay ile Ankara illeri sıralanmıştır.

Tablo XIII.5 Elektrik Tüketiminde İlk 20 İl Sıralaması (2019-2020)

Sıra	İller	2019	% Pay	İller	2020	% Pay
1	Istanbul	39.864.324	15,5	İstanbul	39.263.120	14,9
2	Izmir	20.363.412	7,9	İzmir	20.078.196	7,6
3	Ankara	14.965.675	5,8	Ankar	15.175.998	5,8
4	Kocaeli	14.309.727	5,6	Kocaeli	14.729.835	5,6
5	Bursa	12.697.783	4,9	Bursa	12.360.362	4,7
6	Antalya	8.692.080	3,4	Gaziantep	8.565.305	3,3
7	Gaziantep	8.443.412	3,3	Konya	8.428.927	3,2
8	Konya	7.773.028	3,0	Antalya	7.709.227	2,9
9	Tekirdag	7.575.051	2,9	Tekirdağ	7.607.209	2,9
10	Adana	6.940.010	2,7	Adana	7.396.262	2,8
11	Hatay	6.344.058	2,5	Hatay	6.610.070	2,5
12	Mersin	5.367.017	2,1	Mersin	5.784.676	2,2
13	Manisa	5.036.559	2,0	Şanlıurfa	5.538.202	2,1
14	Sanliurfa	5.024.136	2,0	Manisa	5.179.642	2,0
15	Kahramanmaras	4.983.153	1,9	Kahramanmaraş	5.072.948	1,9
16	Çanakkale	3.854.682	1,5	Osmaniye	4.066.598	1,5
17	Osmaniye	3.842.286	1,5	Çanakkale	3.973.202	1,5
18	Denizli	3.783.123	1,5	Balıkesir	3.914.883	1,5
19	Kayseri	3.671.901	1,4	Kayseri	3.910.630	1,5
20	Sakarya	3.620.860	1,4	Denizli	3.871.071	1,5
Türkiye Toplamı		**257.273.135**	**100,0**	**Türkiye Toplamı**	**262.702.131**	**100,0**

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik XIII.6 Sanayi Elektrik Tüketiminde İlk 20 İl Dağılımı (2020)

İller bazında 2020 yılında sanayide kullanılan elektrik tüketimi sıralamasında Adana ili 3.507.708 MWh tüketimi ile 10. sırada yer almıştır. Bir önceki yıl 3.195.371 MWh tüketimi ile 11. sıradaydı.

XIV. MİLLİ HESAPLAR

XIV.1 Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

Ulusal Hesaplar Sistemi'nde tahmin edilen temel büyüklüklerin en önemlisi ve odak noktası Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'dır (GSYH). GSYH, bir ülkedeki belirli bir dönemde üretilen mal ve hizmetlerden dolayı oluşan katma değere ilişkin standart bir ölçüdür. GSYH Üretim yöntemi, Harcama yöntemi ve Gelir yöntemi ile hesaplanmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nda GSYH hesaplamaları üretim, harcama ve gelir yöntemlerinin her üçü de kullanılarak yapılmaktadır. GSYH tahminlerinde kullanılan temel yöntem (hesabın ilk yapıldığı, daha sonra diğer hesapların buna göre dengelendiği), üretim yöntemidir. GSYH, cari fiyatlarla ve Laspeyres zincirlenmiş hacim endeksleriyle hesaplanmaktadır.

Bu çerçevede Tablo XIV.1 de görüldüğü üzere, 2020 yılı iller bazında GSYH sıralamasında Adana ili 99 Milyar 235 Milyon TL ile 9. sırada yer almış olup, Türkiye içindeki payı yüzde 2'dir. Bir önceki yıl 82 Milyar 74 Milyon TL ile 8. sırada yer almış olup, Türkiye içindeki payı yüzde 1,9 idi.

Tablo XIV.1 İller Bazında GSYH Sıralaması (2020) (Bin TL)

Sıra	İLLER	Tarım	GSYH Tarım Pay (%)	Sanayi	GSYH Sanayi Pay (%)	Hizmetler	GSYH Hizmetler Pay (%)	Sektör Toplamları	Vergi-Sübvansiyon	GSYH	GSYH Toplam Pay (%)
1	İstanbul	1.985.818	0,6%	358.756.416	25,4%	988.151.352	36,1%	1.348.893.585	168.430.031	**1.517.323.616**	**30,1%**
2	Ankara	8.836.044	2,6%	118.148.146	8,4%	302.034.916	11,0%	429.019.106	53.569.608	**482.588.714**	**9,6%**
3	İzmir	14.166.019	4,2%	96.542.734	6,8%	161.957.464	5,9%	272.666.217	34.046.555	**306.712.772**	**6,1%**
4	Bursa	8.208.826	2,4%	88.316.140	6,2%	84.142.223	3,1%	180.667.189	22.559.067	**203.226.255**	**4,0%**
5	Kocaeli	1.932.834	0,6%	85.575.633	6,1%	82.364.821	3,0%	169.873.288	21.211.283	**191.084.571**	**3,8%**
6	Antalya	13.835.036	4,1%	21.217.361	1,5%	79.463.641	2,9%	114.516.038	14.299.082	**128.815.120**	**2,6%**
7	Konya	20.028.000	5,9%	30.961.210	2,2%	47.294.053	1,7%	98.283.263	12.272.171	**110.555.434**	**2,2%**
8	Gaziantep	4.702.542	1,4%	45.129.584	3,2%	38.421.795	1,4%	88.253.922	11.019.854	**99.273.776**	**2,0%**
9	Adana	8.639.505	2,6%	28.104.770	2,0%	51.475.770	1,9%	88.220.046	11.015.624	**99.235.670**	**2,0%**
10	Mersin	11.528.521	3,4%	20.453.780	1,4%	53.926.291	2,0%	85.908.592	10.727.004	**96.635.595**	**1,9%**
11	Tekirdağ	3.440.803	1,0%	48.854.114	3,5%	27.971.858	1,0%	80.266.775	10.022.537	**90.289.312**	**1,8%**
12	Manisa	11.522.530	3,4%	37.300.101	2,6%	27.569.230	1,0%	76.391.861	9.538.694	**85.930.555**	**1,7%**
13	Kayseri	4.889.004	1,5%	27.893.397	2,0%	34.311.845	1,3%	67.094.247	8.377.745	**75.471.991**	**1,5%**
14	Balıkesir	8.218.114	2,4%	18.388.719	1,3%	30.770.971	1,1%	57.377.803	7.164.498	**64.542.301**	**1,3%**
15	Hatay	4.241.531	1,3%	16.765.477	1,2%	34.212.364	1,3%	55.219.372	6.894.985	**62.114.356**	**1,2%**
16	Sakarya	3.877.800	1,2%	25.769.768	1,8%	23.490.845	0,9%	53.138.412	6.635.145	**59.773.557**	**1,2%**
17	Eskişehir	4.317.048	1,3%	22.769.832	1,6%	24.382.931	0,9%	51.469.811	6.426.795	**57.896.606**	**1,1%**
18	Muğla	8.161.382	2,4%	11.261.866	0,8%	31.656.583	1,2%	51.079.831	6.378.100	**57.457.931**	**1,1%**
19	Denizli	6.404.364	1,9%	19.162.447	1,4%	24.460.254	0,9%	50.027.065	6.246.646	**56.273.711**	**1,1%**
20	Samsun	6.861.076	2,0%	12.019.459	0,8%	30.884.647	1,1%	49.765.183	6.213.946	**55.979.128**	**1,1%**
	Türkiye	**337.160.051**	**100,0%**	**1.414.074.535**	**100,0%**	**2.735.421.027**	**100,0%**	**4.486.655.613**	**560.227.694**	**5.046.883.307**	**100,0%**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Grafik XIV.1 Adana ili Yıllara Göre GSYH Ülke Payı Dağılımı (2005-2020)

Tablo XIV.2'de ise kişi başına düşen GSYH değerinde iller bazında sıralama yer almaktadır. Buna göre, Adana ili 2020 yılında 6.270 Dolar ile 40'ıncı sırada yer almıştır. 2019 yılında ise 6.472 Dolar ile 41'inci sıradaydı. Adana'nın 2020 yılında bir önceki yıla göre kişi başına düşen milli gelirde ise yüzde 3,1 azalış gerçekleşmiş olup, Türkiye ortalamasında ise yüzde 6,7 azalış gerçekleşmiştir.

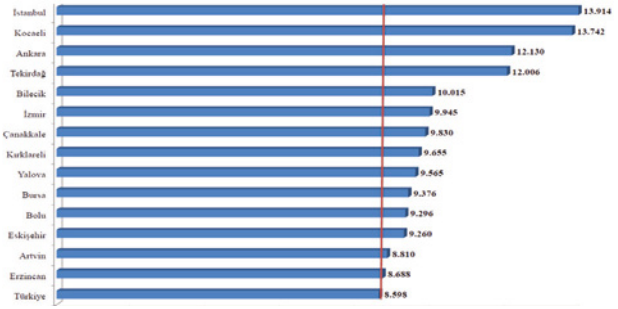
Tablo XIV.2. İller Bazında Kişi Başına Düşen GSYH Sıralaması (2019-2020) (ABD $)

Sıralama	İller	2019	Sıralama	İller	2020
1	İstanbul	15.272	1	İstanbul	13.914
2	Kocaeli	14.309	2	Kocaeli	13.742
3	Ankara	12.525	3	Ankara	12.130
4	Tekirdağ	12.468	4	Tekirdağ	12.006
5	Antalya	10.665	5	Bilecik	10.015
6	İzmir	10.655	6	İzmir	9.945
7	Bursa	10.379	7	Çanakkale	9.830
8	Kırklareli	10.076	8	Kırklareli	9.655
9	Bilecik	10.037	9	Yalova	9.565
10	Muğla	9.921	10	Bursa	9.376
---	---	---	---	---	---
39	Trabzon	6.565	38	Zonguldak	6.418
40	Aksaray	6.507	69	Karabük	6.407
41	Adana	6.472	40	Adana	6.270
42	Zonguldak	6.445	41	Kırıkkale	6.146
43	Nevşehir	6.444	42	Kırşehir	6.092
---	---	---	---	---	---
77	Adıyaman	4.014	77	Adıyaman	3.809
78	Bitlis	3.912	78	Batman	3.721
79	Van	3.297	79	Van	3.140
80	Şanlıurfa	3.076	80	Ağrı	3.034
81	Ağrı	2.967	81	Şanlıurfa	2.901
Türkiye		9.208	Türkiye		8.598

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Türkiye'de kişi başına düşen GSYH 8.598 Dolar iken Adana 6.270 Dolar ile kişi başı gelirde Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Toplam 14 il Türkiye ortalamasının üzerinde kişi başına düşen gelire sahip olurken; 67 il Türkiye ortalamasının altına kalmıştır.

Grafik XIV.2 Kişi Başı GSYH'da Türkiye Ortalaması Üstündeki İller (2020) (ABD $)

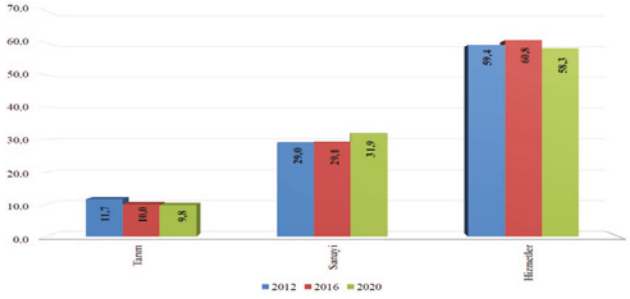

Adana'nın GSYH'sının sektörel dağılımına bakıldığında; 2005 yılında tarım sektörü payı yüzde 16,8 iken 2020 yılında yüzde 9,8'e gerilemiş, sanayi sektörünün payı yüzde 23,8 iken 2020 yılında 31,9'a yükselmiş ve hizmetler sektörünün payı 2005 yılında yüzde 59,4 iken 2020 yılında yüzde 58,3'e gerilemiştir.

Tablo XIV.3 İller Bazında Kişi Başına Düşen GSYH Sıralaması (2005-2020) (ABD $)

	TÜRKİYE			ADANA		
Yıllar	Tarım	Sanayi	Hizmetler	Tarım	Sanayi	Hizmetler
2005	10,5	28,9	60,7	16,8	23,8	59,4
2006	9,2	29,7	61,0	14,3	24,4	61,3
2007	8,4	29,7	61,9	14,0	25,2	60,8
2008	8,3	29,3	62,3	13,2	25,0	61,8
2009	9,0	26,9	64,0	13,8	23,0	63,2
2010	10,2	27,8	62,0	14,9	25,5	59,6
2011	9,3	30,5	60,2	13,2	27,7	59,1
2012	8,7	30,2	61,1	11,7	29,0	59,4
2013	7,6	31,6	60,8	11,1	30,2	58,7
2014	7,4	31,8	60,8	10,8	31,0	58,2
2015	7,8	31,6	60,6	10,8	30,3	58,9
2016	7,0	31,8	61,2	10,0	29,1	60,8
2017	6,8	32,8	60,4	10,1	32,0	57,9
2018	6,4	32,8	60,8	10,3	32,3	57,4
2019	7,1	30,2	62,6	10,8	30,4	58,8
2020	7,5	31,5	61,0	9,8	31,9	58,3

Grafik XIV.3 İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Adana GSYH (2012-2020)

Sektörlerin Türkiye içindeki payları incelendiğinde, Adana ilinin Tarım sektörü içindeki Türkiye payı yüzde 2,6 olup, iller bazında 8'inci sıradadır. Sanayi sektörünün Türkiye içinde payı yüzde 2 olup, iller sıralamasında 10'uncu ve Hizmetler sektörünün Türkiye içindeki payı ise yüzde 1,9 olup, iller sıralamasında 8'inci sırada yer almıştır.

Tablo XIV.4 GSYH Sektörlerin Türkiye İçindeki Payına Göre İller Sıralaması (2020) (Milyon TL)

Tarım Sektöründe İlk 15 İlimiz				Sanayi Sektöründe İlk 15 İlimiz				Hizmetler Sektöründe İlk 15 İlimiz			
Sıra	İller	Tarım (1.000 TL)	Tarım GSYH İçindeki Payı %	Sıra	İller	Sanayi (1.000 TL)	Sanayi GSYH İçindeki Payı %	Sıra	İller	Hizmetler (1.000 TL)	Hizmetler GSYH İçindeki Payı %
1	Konya	20.028.000	5,9	1	İstanbul	358.756.416	25,4	1	İstanbul	988.151.352	36,1
2	İzmir	14.166.019	4,2	2	Ankara	118.148.146	8,4	2	Ankara	302.034.916	11,0
3	Antalya	13.835.036	4,1	3	İzmir	96.542.734	6,8	3	İzmir	161.957.464	5,9
4	Mersin	11.528.521	3,4	4	Bursa	88.316.140	6,2	4	Bursa	84.142.223	3,1
5	Manisa	11.522.530	3,4	5	Kocaeli	85.575.633	6,1	5	Kocaeli	82.364.821	3,0
6	Şanlıurfa	9.585.536	2,8	6	Tekirdağ	48.854.114	3,5	6	Antalya	79.463.641	2,9
7	Ankara	8.836.044	2,6	7	Gaziantep	45.129.584	3,2	7	Mersin	53.926.291	2,0
8	Adana	8.639.505	2,6	8	Manisa	37.300.101	2,6	8	Adana	51.475.770	1,9
9	Balıkesir	8.218.114	2,4	9	Konya	30.961.210	2,2	9	Konya	47.294.053	1,7
10	Bursa	8.208.826	2,4	10	Adana	28.104.770	2,0	10	Gaziantep	38.421.795	1,4
11	Muğla	8.161.382	2,4	11	Kayseri	27.893.397	2,0	11	Kayseri	34.311.845	1,3
12	Diyarbakır	7.963.918	2,4	12	Sakarya	25.769.768	1,8	12	Hatay	34.212.364	1,3
13	Afyonkarahisar	7.387.389	2,2	13	Eskişehir	22.769.832	1,6	13	Muğla	31.656.583	1,2
14	Aydın	7.158.752	2,1	14	Mersin	20.453.780	1,4	14	Samsun	30.884.647	1,1
15	Samsun	6.861.076	2,0	15	Kahramanmaraş	16.765.874	1,4	15	Balıkesir	30.770.971	1,1
Türkiye		337.160.051		**Türkiye**		1.414.074.535		**Türkiye**		2.735.421.027	

XV. GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİ

Tablo XV.1'de 2021 yılı iller bazında Merkezi Yönetim bütçe-gelir-gider karşılaştırması yapılmış olup, Adana ili yüzde 48,29 tahsilat-tahakkuk oranı ile 51'inci sırada yer almıştır. 2020 yılı iller bazında Merkezi Yönetim bütçe-gelir-gider karşılaştırmasında ise, Adana ili yüzde 42,05 tahsilat-tahakkuk oranı ile 55'inci sıradaydı. 2021 yılında en fazla tahsilat-tahakkuk oranına sahip il, yüzde 81,94 ile Tunceli ili olup; ardından yüzde 81,31 oran ile Kocaeli ve yüzde 78,64 oran ile Zonguldak illeri sıralanmaktadır. Türkiye geneli tahakkuk-tahsilat oranı ise yüzde 63,59 olup; bir önceki yıl yüzde 62,98 idi.

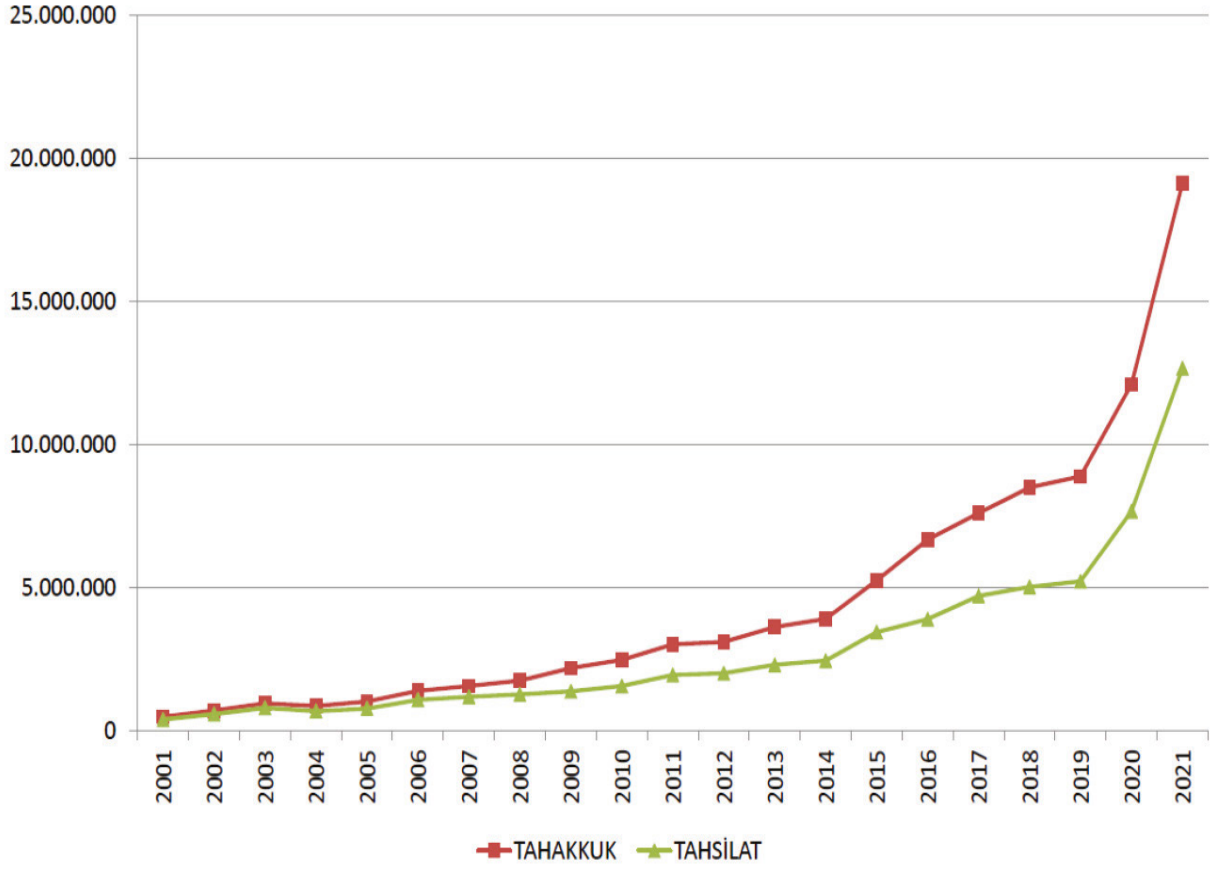
Tablo XV.1 2020-2021 Yılı Aralık Ayı İller Bazında Merkezi Yönetim Bütçe Gelir Giderlerinin Karşılaştırması (Tahsilat/Tahakkuk Oranına göre sıralı)

Sıra	2020 YILI					Sıra	2021 YILI				
	İller	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Tahsilat Payı (%)	% [2/1]		İller	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Tahsilat Payı (%)	% [2/1]
1	Tunceli	203.237	169.457	0,02	83,38	1	Tunceli	296.446	242.907	0,02	81,94
2	Rize	1.800.198	1.488.516	0,17	82,69	2	Kocaeli	139.717.329	113.605.101	8,07	81,31
3	Kocaeli	89.650.915	73.704.271	8,42	82,21	3	Zonguldak	11.674.157	9.180.758	0,65	78,64
4	Tekirdağ	11.134.623	8.467.268	0,97	76,04	4	Bayburt	237.466	171.926	0,01	72,40
5	Zonguldak	6.476.323	4.694.642	0,54	72,49	5	Hatay	35.989.535	25.170.817	1,79	69,94
6	Bayburt	171.752	123.587	0,01	71,96	6	İzmir	199.031.594	137.230.942	9,75	68,95
7	Edirne	2.036.508	1.451.257	0,17	71,26	7	Yalova	4.561.662	3.058.346	0,22	67,04
8	İzmir	123.205.087	87.526.884	9,99	71,04	8	Bartın	924.281	616.274	0,04	66,68
9	Mersin	22.676.757	15.592.842	1,78	68,76	9	Samsun	11.583.836	7.637.106	0,54	65,93
10	Gümüşhane	269.674	180.005	0,02	66,75	10	Mersin	43.858.409	28.739.144	2,04	65,53
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
54	Niğde	1.941.918	817.145	0,08	42,08	50	Bitlis	1.280.431	619.434	0,04	48,38
55	Adana	20.651.838	8.684.066	0,84	42,05	51	Adana	29.419.342	14.207.614	1,01	48,29
56	Bolu	2.385.864	932.992	0,09	39,10	52	Elazığ	4.034.026	1.946.025	0,14	48,24
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
77	Batman	2.979.109	709.281	0,08	23,81	77	Şırnak	2.046.565	435.174	0,03	21,26
78	Hakkari	1.610.425	344.286	0,04	21,38	78	Hakkari	2.052.619	427.379	0,03	20,82
79	Mardin	3.993.206	752.093	0,09	18,83	79	Kilis	2.230.090	373.646	0,03	16,75
80	Sakarya	5.295.722	842.316	0,10	15,91	80	Kars	3.924.169	583.683	0,04	14,87
81	Kilis	1.651.452	219.325	0,03	13,28	81	Mardin	7.008.168	790.666	0,06	11,28
Toplam		**1.634.734.632**	**1.029.493.304**	**100**	**62,98**	**Toplam**		**2.213.208.234**	**1.407.398.713**	**100**	**63,59**

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

Adana ilinin tahakkuk ve tahsilatının son 20 yıl dağılımı grafik XVI.1'de bakıldığında, tahakkuk edilen vergi gelirlerinin tahsilatı 1999 yılından 2019 yılına kadar tahakkukun altında kalmış olup; git gide makas aralığının açıldığı görülmektedir.

Grafik XV.1 Adana İli Son 20 Yılın Vergi Gelirleri Tahakkuk-Tahsilatın Dağılımı (2001-2021)

Tablo XV.2'de toplam tahakkuk içinde paylar incelendiğinde ise Adana ili 2021 yılında yüzde 1,01 olup, toplam tahakkuk içindeki payı ile iller sıralamasında 10'uncu sırada yer almıştır. 2020 yılında yüzde 0,84 olup, toplam tahakkuk içindeki payı ile iller sıralamasında yine 10'uncu sırada yer almıştı. Toplam tahakkuk içindeki en fazla pay yüzde 39,39 ile İstanbul iline ait olup; ardından yüzde 11,02 ile Ankara ve yüzde 9,75 ile İzmir illeri sıralanmaktadır.

Tablo XV.2 2020-2021 Yılları Aralık Ayı İller Merkezi Yönetim Bütçe Gelirlerinin Tahakkuk ve Tahsilatı (Toplam Tahakkuk İçindeki Paya göre sıralı)

Sıra	2020 YILI İller	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Top Tah İç Payı (%)	% [2/1]	Sıra	2021 YILI İller	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Top Tah İç Payı (%)	% [2/1]
1	İstanbul	665.656.043	409.980.848	39,82	61,59	1	İstanbul	878.491.836	554.414.815	39,39	63,11
2	Ankara	185.360.089	113.399.516	11,02	61,18	2	Ankara	263.383.485	160.679.738	11,42	61,01
3	İzmir	143.100.029	98.491.255	9,57	68,83	3	İzmir	199.031.594	137.230.942	9,75	68,95
4	Kocaeli	112.285.812	92.807.698	9,01	82,65	4	Kocaeli	139.717.329	113.605.101	8,07	81,31
5	Bursa	39.885.923	21.160.210	2,06	53,05	5	Bursa	58.984.215	33.073.586	2,35	56,07
6	Mersin	29.151.961	19.440.467	1,89	66,69	6	Mersin	43.858.409	28.739.144	2,04	65,53
7	Hatay	20.445.604	12.609.906	1,22	61,68	7	Hatay	35.989.535	25.170.817	1,79	69,94
8	Antalya	23.936.284	10.691.631	1,04	44,67	8	Antalya	33.257.528	16.968.225	1,21	51,02
9	Tekirdağ	12.495.723	8.939.046	0,87	71,54	9	Tekirdağ	23.258.546	14.938.496	1,06	64,23
10	Adana	20.651.838	8.684.066	0,84	42,05	10	Adana	29.419.342	14.207.614	1,01	48,29
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
71	Muş	653.449	344.043	0,03	52,65	71	Bingöl	763.265	437.972	0,03	57,38
72	Kilis	1.918.240	340.284	0,03	17,74	72	Şırnak	2.046.565	435.174	0,03	21,26
73	Bingöl	561.971	324.750	0,03	57,79	73	Hakkari	2.052.619	427.379	0,03	20,82
74	Hakkari	1.667.407	324.020	0,03	19,43	74	Çankırı	614.855	388.930	0,03	63,26
75	Iğdır	569.528	251.871	0,02	44,22	75	Kilis	2.230.090	373.646	0,03	16,75
76	Çankırı	421.594	223.208	0,02	52,94	76	Iğdır	653.208	289.887	0,02	44,38
77	Tunceli	231.492	189.170	0,02	81,72	77	Tunceli	296.446	242.907	0,02	81,94
78	Gümüşhane	288.139	180.270	0,02	62,56	78	Gümüşhane	350.435	226.516	0,02	64,64
79	Bayburt	195.390	140.388	0,01	71,85	79	Bayburt	237.466	171.926	0,01	72,40
80	Ardahan	223.619	135.163	0,01	60,44	80	Ardahan	273.999	168.231	0,01	61,40
Türkiye		**1.634.734.632**	**1.029.493.304**	**100,00**	**62,98**	**Türkiye**		**2.213.208.234**	**1.407.398.713**	**100,00**	**63,59**

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

Tablo XV.3 Adana Genel Bütçe Gelirleri (Kümülatif) (2020-2021)

(Bin TL)	2020 YILI			2021 YILI		
	Tahakkuk	Tahsilat	Tahsilat / Tahakkuk	Tahakkuk	Tahsilat	Tahsilat / Tahakkuk
Genel Bütçe Gelirleri	20.008.225	8.467.272	42,3	28.697.662	13.928.311	48,5
I-Vergi Gelirleri	12.120.153	7.685.756	63,4	19.133.901	12.678.460	66,3
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	3.908.932	2.475.880	63,3	6.055.524	4.224.568	69,8
a) Gelir Vergisi	2.774.945	1.788.280	64,4	3.632.484	2.422.480	66,7
b) Kurumlar Vergisi	1.133.987	687.600	60,6	2.423.040	1.802.088	74,4
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	584.385	396.473	67,8	675.126	469.998	69,6
a) Veraset ve İntikal Vergisi	14.281	9.432	66,0	32.671	21.811	66,8
b) Motorlu Taşıtlar Vergisi	570.104	387.041	67,9	642.454	448.186	69,8
c) Değerli Konut Vergisi				1	1	100,0
3. Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	3.777.737	1.791.339	47,4	4.866.412	2.279.668	46,8
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	1.870.239	303.136	16,2	2.826.404	679.136	24,0
b) Özel Tüketim Vergisi	1.843.297	1.432.154	77,7	1.968.005	1.536.591	78,1
c) Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	64.021	55.956	87,4	71.744	63.750	88,9
d) Şans Oyunları Vergisi	34	0	0,0	34	6	17,6
e) Özel İletişim Vergisi	146	93	63,7	225	185	82,2
f) Dahilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri						
g) Dahilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri						
4. Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	2.080.242	2.051.685	98,6	5.422.136	4.459.020	82,2
a) Gümrük Vergileri	78.932	78.488	99,4	147.028	145.861	99,2
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	1.999.786	1.971.738	98,6	5.269.311	4.307.429	81,7
c) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	1.524	1.459	95,7	5.797	5.730	98,8
5. Damga Vergisi	656.395	343.508	52,3	829.060	500.291	60,3
6. Harçlar	743.121	626.869	84,4	888.010	737.337	83,0
7. Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	369.341	2	0,0	397.633	7578	1,9
II-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	230.874	176.488	76,44342802	277.887	221.044	79,544563
1. Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	94.809	91.535	96,5	113.702	109.970	96,7
a) Mal Satış Gelirleri	93.210	91.511	98,2	112.026	109.872	98,1
b) Hizmet Gelirleri	1.599	24	1,5	1.676	98	5,8
2.KİT ve Kamu Bankaları Gelirleri	0	0		0	0	
a) Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri						
b) KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler						
3.Kurumlar Karları	27.449	27.449	100	32.146	32.146	100
a) Döner Sermayeler	27.449	27.449	100	32.146	32.146	100
b) Diğer Kurumlar Karları						
4.Kira Gelirleri	108.266	57.326	52,9	131.631	78.705	59,8
a) Taşınmaz Kiraları	88.408	37.483	42,4	110.570	57.659	52,1
b) Taşınır Kiraları ve Ön İzin,İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Gel.	19.858	19.843	99,9	21.061	21.046	99,9
5.Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	350	178	50,9	408	223	54,7
III-Alınan Bağışlar ve Yardımlar ile Özel Gelirler	680	680	100	2588	2588	100
1.Yurt Dışından Alınan Bağış ve Yardımlar						
2.Özel Gelirler	680	680	100	2588	2588	100
IV-Faizler, Paylar ve Cezalar	7.628.880	576.710	7,6	9.206.144	949.077	10,3
1.Faiz Gelirleri	1.058.374	10.211	1,0	1.221.902	10.131	0,8
a) Borç Verme İşlemlerinden Kaynaklanan Faizler						
b) Borçlanma Senedi Geçmiş Gün Faizleri ve Pirimli Satış Gelirli						
c) Vergi, Resim ve Harç Gecikme Faizleri	1.055.067	6.943	0,7	1.218.904	7.266	0,6
d) Diğer Faizler	3.307	3.268	98,8	2.998	2.865	95,6
2.Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	32.548	12.986	39,9	109.811	75.384	68,6
a) Devlet Payları	15.124	996	6,6	24.112	5.617	23,3
b) Genel Bütçeli İdarelere Ait Paylar	17.424	11.990	68,8	85.699	69.767	81,4
3.Para Cezaları	6.262.647	312.469	5,0	7.391.092	413.271	5,6
a) Yargı Para Cezaları	54.764	15.275	27,9	57.839	15.275	26,4
b) İdari Para Cezaları	1.068.117	166.103	15,6	1.280.154	240.942	18,8
c) Vergi Cezaları	5.138.591	130.662	2,5	6.051.955	156.560	2,6
d) Diğer Para Cezaları	1175	429	36,5	1144	494	43,2
4.Diğer Çeşitli Gelirler	275.311	241.044	87,6	483.339	450.291	93,2
V-Sermaye Gelirleri	27.638	27.638	100	77.142	77.142	100
1.Taşınmaz Satış Gelirleri	27.226	27.226	100	75.074	75.074	100
2.Taşınır Satış Gelirleri	412	412		2068	2068	100
3.Diğer Sermaye Satış Gelirleri						
VI-Alacaklardan Tahsilat						

Kaynak: T.C. Haziren ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

XV.1 Genel Bütçe Gelirleri

2021 yılında Genel Bütçe Gelirlerinde bir önceki yıla göre tahakkukta yüzde 43,4, tahsilatta yüzde 48,5 artış gerçekleşmiştir. 2020 yılında Genel Bütçe Gelirlerinde bir önceki yıla göre tahakkukta yüzde 28,8, tahsilatta yüzde 42,1 artış gerçekleşmişti. Genel bütçe gelirlerinde önemli kalem vergi gelirleri olup, bunun altında da en önemlisi gelir ve kazanç üzerinden alınan vergileridir. Gelir ve kazanç üzerinden alınan vergi gelirleri tahakkukunda yüzde 54,9, tahsilatta da yüzde 70,6 artış gerçekleşmiştir. Diğer önemli gelir kalemi faizler, paylar ve cezalardır. Bu kalemde de en önemli gelir kalemi para cezalarıdır.

XV.2 İller Bazında Kümülatif Bütçe Karşılaştırması

İllere göre bütçe gelir-gider kıyaslaması Tablo XV.4'te incelendiğinde 2021 yılında 17 ilin gelir gider dengesini sağladığı görülmektedir. 2020 yılında yine 11 il gelir gider dengesini sağlamıştı.

2021 yılı tahsilat/gider oranında ilk üç il bir önceki yıl olduğu gibi yine Kocaeli, İstanbul ve İzmir olarak sıralanmaktadır.

Adana ili 2021 yılında yüzde 97,9 tahsilat/gider oranı ile iller bazında 18. sırada yer almış olup, 2020 yılında yüzde 75,3 tahsilat/gider oranı ile yine 18. sırada yer almıştı.

Tablo XV.4 2021 Yılı İllere Göre Kümülatif Bütçe Gelir-Gider Karşılaştırması (Bin TL)

Sıra	İller	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Top.Tah.İç. Payı (%)	Giderler [3]	Top.Gid.İç. Payı (%)	% [2/3]
1	Kocaeli	139.717.329	113.605.101	8,0719913	11.780.513	0,7	964,3
2	İstanbul	878.491.836	554.414.815	39,392875	66.758.792	4,2	830,5
3	İzmir	199.031.594	137.230.942	9,7506798	28.419.694	1,8	482,9
4	Zonguldak	11.674.157	9.180.758	0,652321	3.140.871	0,2	292,3
5	Tekirdağ	23.258.546	14.938.496	1,061426	5.167.007	0,3	289,1
6	Hatay	35.989.535	25.170.817	1,7884638	9.598.912	0,6	262,2
7	Mersin	43.858.409	28.739.144	2,0420044	12.381.250	0,8	232,1
8	Bursa	58.984.215	33.073.586	2,3499798	15.237.345	1,0	217,1
9	Yalova	4.561.662	3.058.346	0,2173049	1.704.039	0,1	179,5
10	Ankara	263.383.485	160.679.738	11,416789	105.076.710	6,6	152,9
11	Antalya	33.257.528	16.968.225	1,2056445	13.381.514	0,8	126,8
12	Muğla	13.471.311	7.175.054	0,5098096	6.075.675	0,4	118,1
13	Manisa	13.461.468	8.348.153	0,5931619	7.215.411	0,5	115,7
14	Aksaray	3.904.139	2.378.487	0,1689988	2.109.329	0,1	112,8
15	Denizli	11.930.397	6.117.960	0,4346998	5.513.121	0,3	111,0
16	Karabük	3368899	1990084	0,1414016	1860218	0,1	107,0
17	Çanakkale	12.968.233	4.375.042	0,3108602	4.136.975	0,3	105,8
18	Adana	29.419.342	14.207.614	1,0094946	14.515.074	0,9	97,9
19	Rize	3.558.318	2.102.500	0,1493891	2.305.071	0,1	91,2
20	Gaziantep	20.461.946	8.272.484	0,5877854	10.188.360	0,6	81,2
---	---	---	---	---	---	---	---
77	Bingöl	763.265	437.972	0,0311193	3.162.405	0,2	13,8
78	Mardin	7.008.168	790.666	0,0561792	6.362.170	0,4	12,4
79	Tunceli	296.446	242.907	0,0172593	2.814.609	0,2	8,6
80	Hakkari	2.052.619	427.379	0,0303666	6.067.344	0,4	7,0
81	Şırnak	2.046.565	435.174	0,0309204	7.434.101	0,5	5,9
Toplam		**2.213.208.234**	**1.407.398.713**	100,00	**1.599.642.395**	100,00	87,9

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

XVI. BANKACILIK

XVI.1 Mevduat ve Kredi

Türkiye Bankalar Birliği Finansal Türkiye Haritası verilerine göre Adana ili kredi ve mevduatları Tablo XVI.1'de incelendiğinde; 2021 yılında mevduatta yüzde 49,4 artış gerçekleşmiş ve 75 milyar 68 milyon TL'ye ulaşmıştır. Kullanılan kredilerde ise 2021 yılında yüzde 34,5 artış gerçekleşmiş ve 84 milyar 755 milyon TL kredi kullanılmıştır. 2020 yılında ise mevduatta yüzde 20, nakdi kredide yüzde 30,2 artış gerçekleşmişti. Kredi mevduat oranına bakıldığında; 2021 yılında yüzde 112,9 olarak gerçekleşmiş olup; bir önceki yıla göre yüzdesel bazda yaklaşık 13 puanlık azalış olmuştur. Yani her 100 TL mevduata karşılık 11,3 TL kredi kullanılmış olup, 2020 yılında bu oran yüzde 125,4 gerçekleşmiş ve her 100 TL mevduata karşılık 12,5 TL kredi kullanılmıştı.

Tablo XVI.1 Adana İli Kredi ve Mevduatta Türkiye Karşılaştırması (2020-2021) (Bin TL)

BANKACILIK ÖZET BİLGİLERİ	ADANA		TÜRKİYE		TÜRKİYE PAYI		İLLER SIRALAMASI	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Toplam Mevduat (Bin TL)	50.257.787	75.068.297	3.246.665.272	5.302.774.295	1,5	1,4	7	7
Toplam Nakdi Kredi (Bin TL)	63.015.532	84.755.690	3.727.113.869	5.057.764.456	1,7	1,7	9	9
Takipteki Alacaklar (Bin TL)	3.579.032	3.527.078	152.489.084	160.033.193	2,3	2,2	7	7
Takipteki Alacakların Nakdi Krediye Oranı %	5,7	4,2	4,1	3,2			6	13
Kredi/Mevduat Oranı %	125,4	112,9	114,8	95,4			44	36
Sektör Kredileri (Bin TL)	**22.439.060**	**34.946.508**	**1.537.397.946**	**2.320.898.781**	**1,5**	**1,5**	**10**	**10**
Takipteki Sektör Kredileri(Bin TL)	1.918.314	5.451.421	83.732.302	156.972.279	2,3	3,5	7	10
Takipteki Sekör Kredilerinin Toplam Sektör Kredilerine Oranı %	8,5	15,6	5,4	6,8			12	25
Sektör Kredilerinin Toplam Nakdi Kredilere Oranı %	35,6	41,2	41,2	45,9	86,3	89,9	22	18
Bireysel Bankacılık (Bin TL)	20.660.491	24.772.866	820.721.399	991.112.245	2,5	2,5	7	7
Taşıt (Bin TL)	337.080	366.227	11.847.372	13.473.117	2,8	2,7	6	7
Takipteki Taşıt Kredisi (Bin TL)	9.197	13.651	151.299	151.476	6,1	9,0	3	2
Takipteki Taşıt Kredilerinin Toplam Taşıt Kredisine Oranı %	2,7	3,7	1,3	1,1			4	2
Konut (Bin TL)	6.590.073	6.837.606	279.180.139	301.032.327	2,4	2,3	7	7
Takipteki Konut Kredisi (Bin TL)	23.011	23.858	914.522	904.479	2,5	2,6	6	6
Takipteki Konut Kredilerinin Toplam Konut Kredisine Oranı %	0,3	0,3	0,3	0,3			20	21
Kredili Mevduat (Bin TL)	506.464	815.692	21.426.635	34.055.791	2,4	2,4	7	7
Diğer Tüketici Kredileri (Bin TL)	9.471.459	11.072.601	365.310.899	432.606.381	2,6	2,6	7	7
Takipteki Diğer Tüketici Kredileri (Bin TL)	405.977	757.649	10.549.145	17.344.733	3,8	4,4	5	4
Takipteki Diğer Tüketici Kredilerinin Toplam Diğer Tüketici Kredisine Oranı %	4,3	6,8	2,9	4,0			3	5

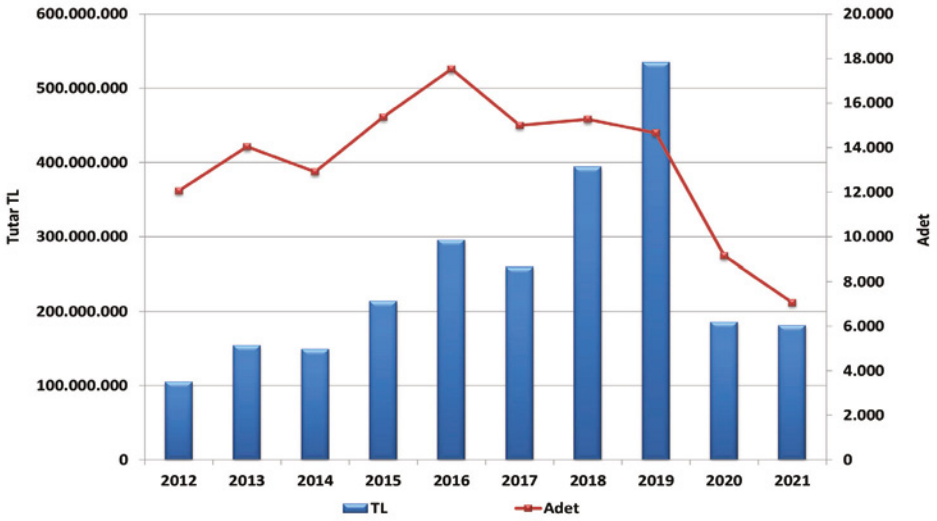
Kaynak: BDDK-Finansal Türkiye Haritası

Tablo XVI.2'de Adana ili son 10 yıldaki kredi, mevduatı ve sektör kredileri ile takipteki alacakların durumu yer almaktadır.

Tablo XVI.2 Adana İli Yıllara Göre Kredi/Mevduatı (2012-2021)

Veri	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mevduat	11.577.547	13.464.076	14.869.525	17.385.972	19.506.541	23.281.319	28.057.158	35.886.895	50.257.787	75.068.297
Nakdi Krediler	18.097.062	22.611.365	26.420.304	30.406.852	33.221.600	41.406.519	44.895.764	48.381.727	63.015.532	84.755.690
Takipteki Alacaklar	709.635	938.456	1.251.874	1.725.120	1.940.236	2.006.631	2.375.780	3.906.718	3.579.032	3.527.078
Sektör Kredisi	5.661.663	7.355.663	9.669.320	11.729.013	12.803.406	16.766.631	17.607.100	17.607.100	22.439.060	34.946.508
Nakdi Kredi Mevduat Oranı %	156,3	167,9	177,7	174,9	170,3	177,9	160,0	134,8	125,4	112,9
Sektör Kredisinin Nakdi Krediye Oranı %	31,3	32,5	36,6	38,6	38,5	40,5	39,2	36,4	35,6	41,2
Takipteki Alacakların Nakdi Krediye Oranı %	3,9	4,2	4,7	5,7	5,8	4,8	5,3	8,1	5,7	4,2
Mevduat % Değişim	8,6	16,3	10,4	16,9	12,2	19,4	20,5	27,9	40,0	49,4
Nakdi Krediler % Değişim	20,1	24,9	16,8	15,1	9,3	24,6	8,4	7,8	30,2	34,5
Takipteki Alacaklar % Değişim	23,7	32,2	33,4	37,8	12,5	3,4	18,4	64,4	-8,4	-1,5

Grafik XVI.1 Adana İli Mevduat ve Kredinin Yılara Göre Dağılımı (2012-2021) (Bin TL)

Kaynak: BDDK-Finansal Türkiye Haritası

XVI.2 İllere Göre Mevduatın Dağılımı

Mevduatın İllere göre dağılımında 2021 yılında Adana ili toplam 75 milyar 68 milyon TL mevduat ile iller bazında sıralamada 7'nci sırada yer almıştır. Toplam mevduat payı ise yüzde 1,4'tür. 2020 yılında Adana ili toplam 50 milyar 257 milyon TL mevduat ile iller bazında sıralamada 7'nci sırada yer almış olup, toplam mevduattaki payı yüzde 1,5 idi.

Toplam mevduat sıralamasında en fazla mevduat 2 trilyon 303 milyar 974 milyon TL ile İstanbul ilinde toplanmıştır, Ardından 641 milyar 302 milyon TL ile Ankara ve 329 milyar 431 milyon TL toplam mevduat ile İzmir illeri sıralanmaktadır.

Tablo XVI.3 Mevduatın İllere ve Bölgelere Göre Dağılımı (2020-2021) (Bin TL)

Sıra	İller	2020	İllerin Payı %	İller	2021	İllerin Payı %
1	İSTANBUL	1.449.253.778	44,6	İSTANBUL	2.303.974.612	43,4
2	ANKARA	467.739.804	14,4	ANKARA	641.302.345	12,1
3	İZMİR	186.904.049	5,8	İZMİR	280.429.231	5,3
4	BURSA	91.734.400	2,8	ANTALYA	145.399.862	2,7
5	ANTALYA	87.949.937	2,7	BURSA	141.534.620	2,7
6	KOCAELİ	78.556.972	2,4	KOCAELİ	105.821.676	2,0
7	ADANA	50.257.787	1,5	ADANA	75.068.297	1,4
8	GAZİANTEP	45.424.019	1,4	KONYA	70.705.929	1,3
9	KONYA	44.941.167	1,4	GAZİANTEP	70.684.434	1,3
10	MERSİN	42.836.061	1,3	MERSİN	65.785.107	1,2
	---		---	---		---
72	AĞRI	2.331.556	0,1	TUNCELİ	3.252.399	0,1
73	TUNCELİ	2.272.008	0,1	IĞDIR	3.242.062	0,1
74	IĞDIR	2.079.859	0,1	BİTLİS	2.809.718	0,1
75	MUŞ	1.923.722	0,1	GÜMÜŞHANE	2.793.542	0,1
76	SİİRT	1.903.645	0,1	MUŞ	2.745.291	0,1
77	GÜMÜŞHANE	1.853.912	0,1	SİİRT	2.472.651	0,0
78	BİTLİS	1.816.996	0,1	HAKKARİ	1.964.522	0,0
79	HAKKARİ	1.332.264	0	KİLİS	1.727.436	0,0
80	KİLİS	1.148.878	0	ARDAHAN	1.192.890	0,0
81	ARDAHAN	860.558	0	BAYBURT	1.176.737	0,0
	Toplam :	3.246.665.272	100	Toplam :	5.302.774.295	100,0

Kaynak: BDDK-Finansal Türkiye Haritası

XVI.3 İllere Göre Kredilerin Dağılımı

2021 yılında kredilerin illere göre dağılımında Adana ili 84 milyar 755 milyon TL kullanılan kredi ile iller sıralamasında 9. sırada yer almış olup, toplam krediler içindeki payı yüzde 1,7'dir. 2020 yılında 63 milyar 15 milyon TL kullanılan kredi ile iller sıralamasında 9'uncu sırada yer almış olup, toplam krediler içindeki payı yüzde 1,7 idi. İlk sırada 2 Trilyon 17 milyar 674 milyon TL kredi ile İstanbul ili yer almakta olup, ardından 734 milyar 586 milyon TL kredi ile Ankara ve 248 milyar 36 milyon TL kredi ile İzmir illeri sıralanmıştır.

Tablo XVI.4 Kredi Stokunun İllere Göre Dağılımı (2020-2021) (Bin TL)

Sıralama	İller	2020	İllerin Payı %	İller	2021	İllerin Payı %
1	İSTANBUL	1.468.721.859	39,4	İSTANBUL	2.017.674.608	39,9
2	ANKARA	499.342.235	13,4	ANKARA	734.586.983	14,5
3	İZMİR	191.471.557	5,1	İZMİR	248.036.603	4,9
4	ANTALYA	139.924.981	3,8	ANTALYA	199.471.120	3,9
5	BURSA	110.937.293	3,0	BURSA	147.099.857	2,9
6	KOCAELİ	93.456.118	2,5	KOCAELİ	120.672.266	2,4
7	GAZİANTEP	92.110.726	2,5	GAZİANTEP	134.529.295	2,7
8	KONYA	67.610.710	1,8	KONYA	90.063.061	1,8
9	ADANA	63.015.532	1,7	ADANA	84.755.690	1,7
10	DENİZLİ	60.983.366	1,6	DENİZLİ	79.035.947	1,6
	---	---	---	---	---	---
72	ARTVİN	3.636.499	0,1	ARTVİN	4.429.164	0,1
73	MUŞ	3.365.349	0,1	MUŞ	3.917.324	0,1
74	HAKKARİ	2.854.369	0,1	HAKKARİ	3.172.934	0,1
75	IĞDIR	2.589.701	0,1	IĞDIR	2.988.778	0,1
76	BİNGÖL	2.544.034	0,1	BİNGÖL	2.797.775	0,1
77	GÜMÜŞHANE	2.134.223	0,1	GÜMÜŞHANE	2.433.947	0,0
78	ARDAHAN	1.763.691	0,0	ARDAHAN	1.953.666	0,0
79	KİLİS	1.640.908	0,0	KİLİS	1.976.316	0,0
80	TUNCELİ	1.599.164	0,0	TUNCELİ	1.834.058	0,0
81	BAYBURT	1.095.644	0,0	BAYBURT	1.278.040	0,0
	Toplam :	**3.727.113.869**	**100**	**Toplam :**	**5.057.764.456**	**100**

Kaynak: BDDK-Finansal Türkiye Haritası

XVI.4 Sektör Kredileri

Adana ilinde 2021 yılında toplam 32 milyar 216 milyon TL sektör kredisi kullanılmıştır. Bir önceki yıla göre yüzde 48 artış gerçekleşmiş olup, 2020 yılında yüzde 27,4 artış kaydederek 22 milyar 439 milyon TL gerçekleşmişti. Kredi dağılımına bakıldığında, sektörel kredilerin yüzde 20,6'sı Ziraat ve Balıkçılık sektöründe kullanılmış olup, ardından yüzde 20,2 ile Toptan Ticaret ve Komisyonculuk sektöründe ve yüzde 19,3 ile Tekstil ve Tekstil Ürünleri sektöründe kullanılmıştır. Sektör kredilerinde bir önceki yıla göre artışlara bakıldığında en fazla artışın yüzde 100,9 ile Gıda Meşrubat ve Tütün, 87,9 ile Enerji ve 56,7 ile Metal ve İşlenmiş Maden sektörlerinde gerçekleşmiştir. Azalış ise sadece yüzde -77,3 ile Denizcilik sektöründe gerçekleşmiştir.

Tablo XVI.5 Sektörel Krediler ve Takip Durumu (2017-2021) (Bin TL)

Sektörler	2017	2018	2019	2020	2021	2021 Yılı Bir Önceki Yıla Göre Değişim %	2021 Yılı Kredi Dağılımı %
Ziraat ve Balikcilik	4.101.861	4.277.357	4.410.881	5.254.282	6.837.600	30,1	20,6
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	4.210.364	3.582.873	3.588.400	5.019.474	6.693.180	33,3	20,2
Tekstil ve Tekstil Urunleri	2.003.859	2.753.033	2.746.940	4.316.822	6.401.537	48,3	19,3
Gida Mesrubat ve Tutun	1.360.598	1.427.539	1.987.798	2.714.153	5.451.421	100,9	16,4
Enerji	2.109.211	3.235.014	2.602.048	2.272.130	4.269.214	87,9	12,9
Metal ve Islenmis Maden	678.792	683.784	882.371	1.027.402	1.610.302	56,7	4,8
Insaat	1.891.791	1.861.211	1.049.804	1.382.594	1.515.145	9,6	4,6
Turizm	295.430	305.115	225.680	303.329	321.500	6,0	1,0
Finansal Kuruluslar	40.443	52.464	52.400	70.526	98.678	39,9	0,3
Denizcilik	74.282	75.436	60.778	78.348	17.820	-77,3	0,1
TOPLAM	**16.766.631**	**18.253.826**	**17.607.100**	**22.439.060**	**33.216.397**	**48,0**	**100,0**
Bir Önceki Yıla Göre % Değişim	**31,0**	**8,9**	**-3,5**	**27,4**	**48,0**		
Takipteki Insaat	133.865	224.277	759.348	541.128	460.512	-14,9	28,1
Takipteki Tekstil ve Tekstil Urunleri	103.308	114.235	309.215	405.595	352.680	-13,0	21,5
Takipteki Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	265.958	321.228	385.262	339.156	296.130	-12,7	18,1
Takipteki Ziraat ve Balikcilik	136.990	195.611	267.009	263.475	212.139	-19,5	13,0
Takipteki Enerji	8.394	12.227	199.794	185.816	177.057	-4,7	10,8
Takipteki Gida Mesrubat ve Tutun	71.743	114.169	138.828	114.049	92.695	-18,7	5,7
Takipteki Turizm	9.899	16.502	22.158	27.074	25.033	-7,5	1,5
Takipteki Metal ve Islenmis Maden	18.961	29.345	38.823	40.706	19.938	-51,0	1,2
Takipteki Finansal Kuruluslar	1030	1642	1198	1.303	1.232	-5,4	0,1
Takipteki Denizcilik	13	13	12	12	0	-100,0	0,0
TOPLAM	**750.161**	**1.029.249**	**2.121.647**	**1.918.314**	**1.637.416**	**-14,6**	**100,0**
Bir Önceki Yıla Göre % Değişim	**25,0**	**37,2**	**106,1**	**-9,6**	**-14,6**		
Sektör Kredi/Nakdi Kredi Oranı %	**40,5**	**40,7**	**36,4**	**36,4**	**39,2**		
Takipteki Sektör Kredi/Sektör Kredisi Oranı %	**4,5**	**5,6**	**12,0**	**8,5**	**4,9**		

Sektör kredilerinde takip durum incelendiğinde; toplam 32 milyar 216 milyon TL sektör kredisinin yüzde 4,9'u takibe düşmüş olup, bir önceki yıl bu oran yüzde 8,5 idi. Sektör bazında bakıldığında, en fazla takipteki kredi 460 milyon 512 bin TL ile İnşaat sektöründe gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre bu sektördeki takip tutarında yüzde 14,9 azalış gerçekleşmiştir. Takipteki inşaat sektörünün toplam takipteki sektör kredisi içindeki payı ise yüzde 28,1'dir.

İller bazında sektör kredilerinin nakdi kredi içindeki payına göre sıralama Tablo XVI.6'da yer almaktadır. Buna göre Gaziantep ili sektör kredisinin nakdi krediye oranında yüzde 61,1 ile ilk sırada yer almıştır. Ardından yüzde 60,1 ile Denizli ve yüzde 59,1 ile Kahramanmaraş illeri sıralanmıştır. Adana ili yüzde 39,2 oran ile 18'inci sırada yer almıştır. Bir önceki yıl yüzde 35,6 oran ile 22'inci sıradaydı. Türkiye geneli sektör kredesi nakdi kredi oranı ise yüzde 44 olarak gerçekleşmiştir. Kullanılan sektör kredilerine göre sıralamada ise Adana ili 33 milyar 216 milyon TL sektör kredisi ile iller sıralamasında 10'uncu sırada yer almış olup, bir önceki yıl 22 milyar 439 bin TL sektör kredisi ile yine 10'uncu sıradaydı.

Tablo XVI.6 Sektör Kredisinin Nakdi Krediye Oranı İller Sıralaması (2020-2021)

Sıra	Şehir	2020	Şehir	2021
1	DENİZLİ	59,7	GAZİANTEP	61,1
2	GAZİANTEP	59,1	DENİZLİ	60,1
3	KAHRAMANMARAŞ	55,0	KAHRAMANMARAŞ	59,1
4	RİZE	54,5	ANTALYA	56,6
5	ANKARA	52,6	ANKARA	54,7
6	KARABÜK	52,3	HATAY	53,1
7	ANTALYA	52,1	KONYA	52,1
8	KONYA	49,3	RİZE	53,9
9	MUĞLA	47,6	KARABÜK	53,1
10	KARAMAN	45,8	KARAMAN	51,0
11	HATAY	43,9	MUĞLA	49,8
12	OSMANİYE	42,5	OSMANİYE	46,5
13	ARDAHAN	42,2	İSTANBUL	45,2
14	İSTANBUL	41,7	TRABZON	44,5
15	YALOVA	39,7	ARDAHAN	41,9
16	TRABZON	38,5	MARDİN	38,6
17	EDİRNE	38,4	AKSARAY	40,9
18	KOCAELİ	38,2	ADANA	39,2
19	AKSARAY	37,8	EDİRNE	40,3
20	UŞAK	35,9	UŞAK	38,5
21	MARDİN	35,6	KIRKLARELİ	37,3
22	ADANA	35,6	KOCAELİ	37,4
TÜRKİYE		**41,2**	**TÜRKİYE**	**44,0**

XVI.5 İllere Göre Takipteki Alacakların Nakdi Kredilere Oranı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) Finansal Türkiye Haritası (FİNTÜRK) verilerine göre 2020 ve 2021 yılları takipteki alacakların nakdi kredileri oranı iller sıralaması yapılmış ve buna göre 2021 yılında Siirt yüzde 1,3 takipteki alacakların nakdi krediye oranı ile takip oranında en düşük il olarak en son sırada yer almıştır. Ardından yüzde 1,4 ile Rize ve yüzde 1,5 ile Denizli illeri takip oranı en düşük diğer iller olarak son sıralarda sıralanmaktadır. Adana ili ise yüzde 4,2 oran ile iller sıralamasında 13. sırada yer almış olup, her 100 TL kredinin yaklaşık 4,2 TL'si takibe düşmüştür. Türkiye oranı ise yüzde 3,2 olup; Adana ili Türkiye oranın 1 puan üzerinde kalmıştır. Bir önceki yıl Türkiye ortalamasının 1,6 puan üzerinde idi.

Tablo XVI.7 Takipteki Alacakların Nakdi Kredilere Oranı (%) (2020-2021)

İller Sıralaması	2020				İller Sıralaması	2021			
	Şehir	Toplam Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Oran %		Şehir	Toplam Nakdi Krediler	Takipteki Alacaklar	Oran %
1	KÜTAHYA	10.834.001	755.571	7	1	DİYARBAKIR	27.935.016	1.697.266	6,1
2	MARDİN	11.307.672	741.189	6,6	2	MARDİN	14.366.218	793.410	5,5
3	HATAY	42.306.471	2.699.483	6,4	3	ARDAHAN	1.953.666	103.421	5,3
4	DİYARBAKIR	22.486.500	1.351.808	6	4	KÜTAHYA	13.892.869	734.654	5,3
5	ERZİNCAN	3.865.996	223.605	5,8	5	VAN	11.957.532	611.313	5,1
6	ADANA	63.015.532	3.579.032	5,7	6	BURDUR	7.429.489	354.908	4,8
7	GAZİANTEP	92.110.726	5.173.720	5,6	7	HATAY	59.693.372	2.761.074	4,6
8	DÜZCE	8.438.140	471.098	5,6	8	KIRIKKALE	6.143.900	270.726	4,4
9	IĞDIR	2.589.701	144.334	5,6	9	DÜZCE	10.222.400	449.681	4,4
10	ŞANLIURFA	20.232.606	1.042.540	5,2	10	IĞDIR	2.988.778	129.685	4,3
11	ARDAHAN	1.763.691	86.694	4,9	11	ŞANLIURFA	25.980.352	1.114.451	4,3
12	KIRKLARELİ	9.715.929	471.817	4,9	12	KIRKLARELİ	12.258.825	512.187	4,2
13	MERSİN	44.722.055	2.153.019	4,8	13	ADANA	84.755.690	3.527.078	4,2
--------	---	---	---	---	--------	---	---	---	---
75	MUĞLA	40.619.129	815.263	2	75	NEVŞEHİR	8.545.534	151.813	1,8
76	DENİZLİ	60.983.366	1.209.996	2	76	TUNCELİ	1.834.058	32.442	1,8
77	KARABÜK	7.253.959	136.970	1,9	77	YALOVA	12.203.955	210.763	1,7
78	RİZE	11.114.045	191.510	1,7	78	KARABÜK	9.004.353	150.660	1,7
79	TUNCELİ	1.599.164	25.822	1,6	79	DENİZLİ	79.035.947	1.173.258	1,5
80	SİİRT	7.578.878	121.788	1,6	80	RİZE	13.869.076	195.466	1,4
81	HAKKARİ	2.854.369	44.568	1,6	81	SİİRT	11.675.616	147.164	1,3
Türkiye Oranı %		3.727.113.869	152.489.084	4,1		Türkiye Oranı %	5.057.764.456	160.033.193	3,2

Kaynak: BDDK-Finansal Türkiye Haritası

XVI.6. Protestolu Senetler

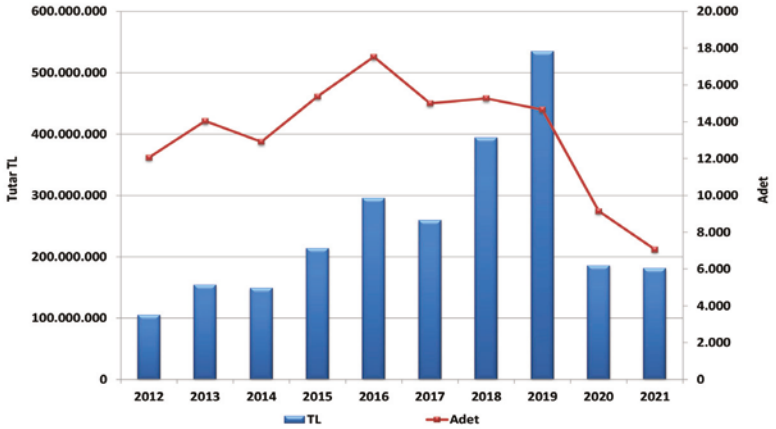
Protesto edilen senetlerde adet ve tutar olarak yıllara göre dağılımlar incelendiğinde adet bazında 2021 yılında senet sayısında yüzde 22,8, tutar bazında yüzde 2,3 azalış gerçeklemiştir. 2020 yılında senet sayısında yüzde 37,6, tutar bazında da yüzde 65,3 azalış gerçekleşmişti.

Tablo XVI.8 Adana İli Protestolu Senetlerinin Yıllara Göre Dağılımı (2012-2021)

Yıllar	Adet	% Değişim	TL	% Değişim
2012	12.058	23,3	104.895.356	23,4
2013	14.042	16,5	154.314.660	47,1
2014	12.908	-8,1	148.888.978	-3,5
2015	15.375	19,1	214.085.286	43,8
2016	17.528	14,0	295.457.056	38,0
2017	15.003	-14,4	259.270.089	-12,2
2018	15.270	1,8	393.971.125	52,0
2019	14.658	-4,0	535.015.186	35,8
2020	9.149	-37,6	185.658.305	-65,3
2021	7.059	-22,8	181.380.074	-2,3

Kaynak: TBB Risk Merkezi

Grafik XVI.2 Adana İli Protestolu Senetlerin Yıllara Göre Dağılımı Grafiği (2012-2021)

XVI.6.1 Protesto Edilen Senet Adetleri

Protesto edilen senetlerde adet ve tutar olarak yıllara göre dağılımlar incelendiğinde; adet bazında 2021 yılında senet sayısında yüzde 22,8; tutar bazında yüzde 2,3 azalış gerçeklemiştir. 2019 yılında senet sayısında yüzde 37,6, tutar bazında da yüzde 65,3 azalış gerçekleşmişti.

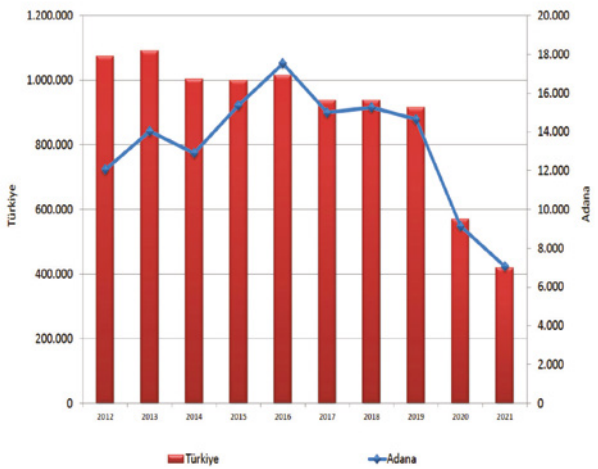
Tablo XVI.9 İller Bazında Protesto Edilen Senet Adetleri (2020-2021)

İller Sıralama	İLLER	2020	İLLER	2021
1	İstanbul	115.653	İstanbul	90.855
2	Ankara	45.790	Ankara	34.996
3	İzmir	32.749	İzmir	28.857
4	Konya	31.652	Konya	27.893
5	Bursa	23.611	Bursa	19.875
6	Antalya	22.403	Antalya	16.502
7	Kayseri	10.622	Kayseri	9.098
8	Kocaeli	9.980	Gaziantep	8.279
9	Samsun	9.975	Samsun	8.059
10	Gaziantep	9.955	Manisa	8.032
11	Adana	9.149	Kocaeli	7.730
12	Manisa	8.752	Balıkesir	7.420
13	Muğla	8.634	Adana	7.059
14	Mersin	7.964	Muğla	6.731
15	Balıkesir	7.858	Denizli	6.529

77	Ardahan	470	Ardahan	429
78	Kilis	299	Siirt	297
79	Bayburt	290	Bayburt	274
80	Siirt	274	Kilis	202
81	Tunceli	120	Tunceli	138
Türkiye		**572.098**	**Türkiye**	**421.033**

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Grafik XVI.3. Protesto Senetlerin Adet Bazında Dağılım Grafiği (Türkiye-Adana) (2012-2021)

XVI.6.2 Protesto Edilen Senet Tutarları

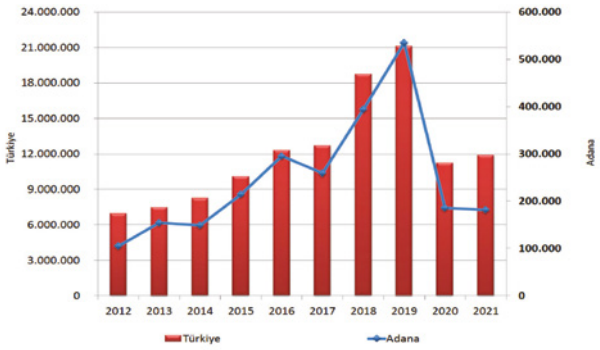
2021 yılında İller bazında protesto edilen senet tutarlarına göre sıralamada, Adana ili 181 milyon 380 bin TL tutarında protesto edilen senet ile iller sıralamasında 10'uncu sırada yer almıştır. 2020 yılında İller bazında protesto edilen senet tutarlarına göre sıralamada, Adana ili 185 milyon 658 bin TL tutarında protesto edilen senet ile iller sıralamasında 11'inci sırada idi.

Tablo XVI.10 İller Bazında Protesto Edilen Senet Tutarları (Bin TL) (2020-2021)

Sıralama	İLLER	2020	İLLER	2021
1	İstanbul	3.659.200	İstanbul	4.211.053
2	Ankara	1.355.900	Ankara	1.251.982
3	İzmir	580.956	İzmir	667.946
4	Konya	488.663	Bursa	529.783
5	Bursa	410.550	Konya	480.862
6	Antalya	389.593	Antalya	437.842
7	Kayseri	229.053	Gaziantep	239.014
8	Gaziantep	217.706	Kayseri	227.451
9	Kocaeli	195.834	Kocaeli	194.764
10	Şanlıurfa	191.198	Adana	181.380
11	Adana	185.658	Mersin	179.534
12	Manisa	162.611	Balıkesir	163.067
13	Diyarbakır	134.291	Şanlıurfa	157.900
14	Aydın	131.604	Manisa	143.508
15	Samsun	130.194	Denizli	132.167
------	------	------	------	------
77	Bingöl	7.322	Gümüşhane	7.401
78	Gümüşhane	6.493	Kilis	6.656
79	Kilis	5.317	Bayburt	5.245
80	Bayburt	3.598	Ardahan	4.422
81	Tunceli	1.299	Tunceli	1.883
Türkiye		11.219.379	Türkiye	11.889.742

Kaynak: TBB Risk Merkezi

Grafik XVI.4. Protesto Senetlerin Tutar Bazında Dağılım Grafiği (Türkiye-Adana) (2012-2021)

XVI.7 İbrazında Ödenen Çekler

İbrazında ödenen çek adedinde Adana ili 2021 yılında 351.170 adet ile iller bazında 8'inci sıradadır. Bir önceki yıl 320.763 adet ibrazında ödenmiş çek adedi ile yine 8'inci sırada idi.

İbrazında ödenmiş çek adedinde bir önceki yıla göre değişime bakıldığında, 2021 yılında yüzde 9,5 artış gerçekleşmiş olup; Türkiye genelinde yüzde 9,2 artış gerçekleşmiştir.

Tablo XVI.11 İbrazında Ödenen Çek Adedine Göre İller Sıralaması (2020-2021)

Sıra	İller	2020	İller	2021
1	İstanbul	4.002.082	İstanbul	4.230.430
2	Ankara	1.041.792	Ankara	1.153.533
3	İzmir	773.196	İzmir	843.820
4	Antalya	593.525	Antalya	670.279
5	Bursa	572.344	Bursa	637.795
6	Konya	374.537	Konya	422.866
7	Kocaeli	351.473	Kocaeli	397.072
8	Adana	320.763	Adana	351.170
9	Mersin	305.653	Mersin	332.844
10	Gaziantep	285.846	Gaziantep	317.470
----	----	----	----	----
72	Hakkari	23.428	Bartın	25.061
73	Iğdır	22.462	Iğdır	24.091
74	Çankırı	22.307	Çankırı	23.900
75	Kırıkkale	21.421	Kırşehir	22.290
76	Kırşehir	20.023	Kırıkkale	22.231
77	Gümüşhane	18.947	Gümüşhane	20.264
78	Kilis	9.726	Ardahan	10.706
79	Ardahan	9.477	Kilis	10.119
80	Bayburt	7.890	Bayburt	8.655
81	Tunceli	7.081	Tunceli	8.440
	Türkiye	13.739.356	Türkiye	15.005.387

Kaynak: TBB Risk Merkezi

Tablo XVI.12 İbrazında Ödenen Çek Tutarına Göre İller Sıralaması (Bin TL) (2020-2021)

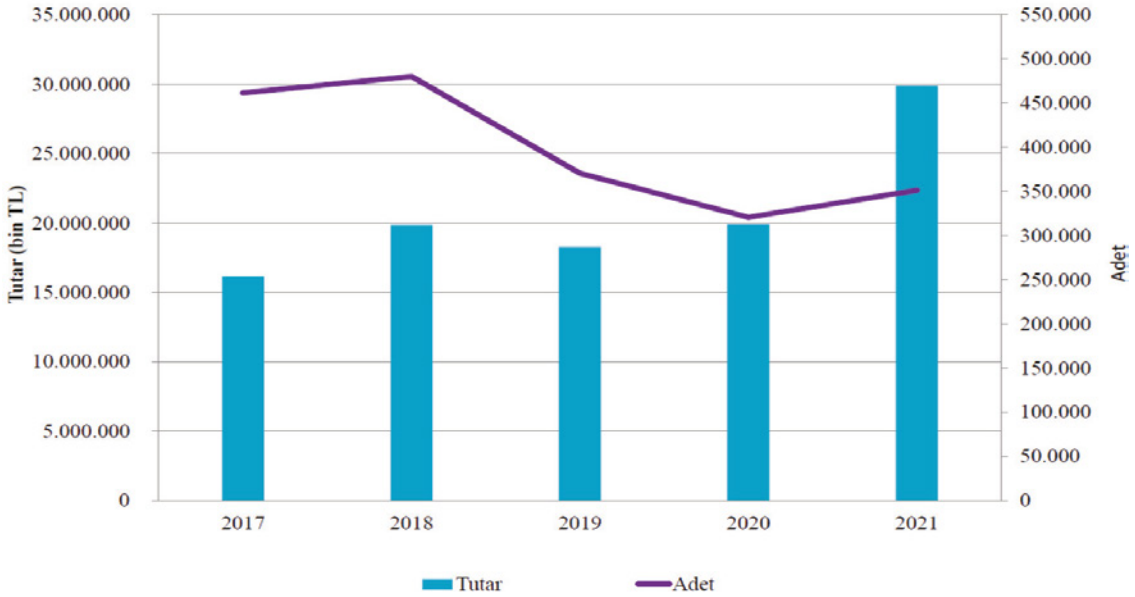
Sıra	İller	2020	İller	2021
1	İstanbul	393.103.165	İstanbul	524.400.963
2	Ankara	93.537.165	Ankara	136.905.336
3	İzmir	82.235.661	İzmir	107.875.740
4	Bursa	33.560.882	Bursa	51.968.935
5	Antalya	32.651.327	Antalya	50.279.216
6	Gaziantep	25.345.373	Gaziantep	38.863.137
7	Kocaeli	23.441.558	Kocaeli	34.721.347
8	Konya	21.207.723	Konya	34.563.448
9	Adana	19.889.038	Adana	29.899.519
10	Mersin	17.685.243	Mersin	25.394.437
----	----	----	----	----
72	Kars	704.869	Kırşehir	1.005.223
73	Iğdır	662.918	Kars	950.940
74	Bartın	627.229	Bartın	886.532
75	Kırşehir	626.360	Iğdır	848.011
76	Artvin	564.719	Artvin	845.394
77	Gümüşhane	502.217	Gümüşhane	691.036
78	Kilis	297.973	Kilis	439.409
79	Ardahan	247.291	Ardahan	356.216
80	Tunceli	211.174	Tunceli	350.903
81	Bayburt	204.006	Bayburt	340.436
	Türkiye	**962.761.700**	**Türkiye**	**1.365.161.730**

Kaynak: TBB Risk Merkezi

İbrazında ödenen çek tutarında Adana ili 2021 yılında 29 milyar 899 bin 519 TL ile iller bazında 9'uncu sıradadır. Bir önceki yıl 19 milyar 889 bin 38 TL ibrazında ödenmiş çek tutarı ile yine 9'uncu sırada idi.

İbrazında ödenmiş çek tutarında bir önceki yıla göre değişime bakıldığında; 2021 yılında yüzde 50,3 artış gerçekleşmiş olup, Türkiye genelinde yüzde 41,8 artış gerçekleşmiştir.

Grafik XVI.5 İbrazında Ödenen Çek Adedi ve Çek Tutarının Yıllara Göre Dağılımı (2017-2021)

XVI.8 Karşılıksız Çekler

2021 yılında Adana ilinde 4.568 adet çeke karşılık 351 milyon 101 bin TL tutarda çek karşılıksız işlem görmüştür. Bir önceki yıla göre tutarda yüzde 33,4 artış, adette yüzde 13,7 azalış gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde ise tutarda yüzde 5,3 artış, adette ise yüzde 21,8 artış gerçekleşmiştir.

2021 yılında karşılıksız çeklerin ibrazında ödenen çeklere oranında ise, Adana ilinde adette yüzde 1,3; tutarda ise yüzde 1,2 olarak karşılıksız oranı gerçekleşmiş olup, Türkiye genelinde adette yüzde 1; tutarda yüzde 1 karşılıksız oran gerçekleşmiştir.

Tablo XVI.13 Adana Karşılıksız İşlemi Yapılan Çeklerin Dağılımı (Adet-Tutar)

	Yıl	İller Sıralaması	Toplam
TUTAR Bin (TL)	2020	8	263.251
	2021	7	351.101
ADET	2020	6	5.291
	2021	6	4.568
ADANA Karşılıksız İşlemi Yapılan Çeklerin Bankalara İbraz Edilen Toplam Çeklere Oranına Göre İller Sıralaması%			
	Yıl	İller Sıralaması	Oran %
TUTAR	2020	42	1,3
	2021	40	1,2
ADET	2020	18	1,6
	2021	17	1,3
TÜRKİYE Karşılıksız İşlemi Yapılan Çeklerin Bankalara İbraz Edilen Toplam Çeklere Oranı %			
	Yıllar		Oran %
TUTAR	2020		1,3
	2021		1,0
ADET	2020		1,4
	2021		1,0

Kaynak: TBB Risk Merkezi

XVI.8.1 Karşılıksız Çek Tutarı

İller bazında ödenmemiş çek tutarına göre sıralamada Adana ili yüzde 351 milyon 102 bin TL ödenmemiş çek tutarı ile 7'inci sırada yer almıştır. Bir önceki yıl 263 milyon 251 bin TL ödenmemiş çek tutarı ile 8'inci sıradaydı.

XVI.8.2 Karşılıksız Çek Adedi

İller bazında ödenmemiş çek adedine göre sıralamada Adana ili yüzde 4.568 adet ödenmemiş çek sayısı ile 6'ncı sırada yer almıştır. Bir önceki yıl yüzde 5.291 adet ödenmemiş çek sayısı ile yine 6'ncı sıradaydı.

Tablo XVI.14 İller Bazında Karşılıksız Çekler (Tutara Göre Sıralı) (2020-2021)

Sıra	İller	2020				İller	2021			
		Adet	Tutar (Bin TL)	Adet %	Tutar %		Adet	Tutar (Bin TL)	Adet %	Tutar %
1	İstanbul	61.299	5.724.045	1,5	1,4	İstanbul	46.742	4.988.710	1,1	0,9
2	Ankara	12.648	830.021	1,2	0,9	Ankara	9.878	1.004.338	0,8	0,7
3	İzmir	11.641	718.208	1,5	0,9	İzmir	9.667	890.824	1,1	0,8
4	Antalya	9.734	714.029	1,6	2,1	Antalya	5.619	534.977	0,8	1,1
5	Bursa	7.659	449.114	1,3	1,3	Bursa	5.350	428.165	0,8	0,8
6	Kocaeli	5.279	347.571	1,5	1,5	Kocaeli	4.267	399.738	1,1	1,1
7	Konya	4.737	276.311	1,2	1,3	Adana	4.568	351.102	1,3	1,2
8	Adana	5.291	263.251	1,6	1,3	Diyarbakır	3.510	336.273	1,7	1,8
9	Mersin	4.329	254.593	1,4	1,4	Gaziantep	2.539	248.676	0,8	0,6
10	Gaziantep	3.969	247.514	1,4	1,0	Kayseri	2.745	233.569	1,1	1,2
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
72	Van	311	9.960	0,7	2,7	Karaman	251	10.462	0,7	0,4
73	Kars	492	9.517	1,8	1,3	Kastamonu	153	10.331	0,3	0,5
74	Çankırı	343	9.483	1,5	1,1	Karabük	153	8.601	0,5	0,2
75	Erzincan	189	9.097	0,7	1,1	Çankırı	183	8.465	0,8	0,7
76	Kırıkkale	215	7.842	1,0	1,1	Ardahan	50	6.473	0,5	1,8
77	Ardahan	199	7.706	2,1	3,0	Bayburt	77	4.395	0,9	1,3
78	Bayburt	114	5.693	1,4	2,7	Kırıkkale	98	4.088	0,4	0,4
79	Sinop	239	5.652	0,8	0,7	Tunceli	63	3.844	0,7	1,1
80	Tunceli	99	3.270	1,4	1,5	Sinop	121	3.615	0,4	0,3
81	Kilis	132	2.612	1,3	0,9	Kilis	92	3.326	0,9	0,8
Türkiye		194.894	13.127.752	1,4	1,3	Toplam	152.494	13.823.888	1,0	1,0

Kaynak: TBB Risk Merkezi

Tablo XVI.15 İller Bazında Karşılıksız Çekler (Adet Bazında Sıralı) (2020-2021)

Sıra	İller	2020				İller	2021			
		Adet	Tutar (Bin TL)	Adet %	Tutar %		Adet	Tutar (Bin TL)	Adet %	Tutar %
1	İstanbul	61.299	5.724.045	1,5	1,4	İstanbul	46.742	4.988.710	1,1	0,9
2	Ankara	12.648	830.021	1,2	0,9	Ankara	9.878	1.004.338	0,8	0,7
3	İzmir	11.641	718.208	1,5	0,9	İzmir	9.667	890.824	1,1	0,8
4	Antalya	9.734	714.029	1,6	2,1	Antalya	5.619	534.977	0,8	1,1
5	Bursa	7.659	449.114	1,3	1,3	Bursa	5.350	428.165	0,8	0,8
6	Adana	5.291	263.251	1,6	1,3	Adana	4.568	351.102	1,3	1,2
7	Kocaeli	5.279	347.571	1,5	1,5	Kocaeli	4.267	399.738	1,1	1,1
8	Konya	4.737	276.311	1,2	1,3	Diyarbakır	3.510	336.273	1,7	1,8
9	Mersin	4.329	254.593	1,4	1,4	Konya	2.811	232.948	0,7	0,7
10	Gaziantep	3.969	247.514	1,4	1,0	Kayseri	2.745	233.569	1,1	1,2
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
72	Kırşehir	314	14.766	1,5	2,3	Isparta	188	19.778	0,3	0,5
73	Karaman	313	10.724	1,0	0,6	Çankırı	183	8.465	0,8	0,7
74	Van	311	9.960	0,7	2,7	Kastamonu	153	10.331	0,3	0,5
75	Sinop	239	5.652	0,8	0,7	Karabük	153	8.601	0,5	0,2
76	Kırıkkale	215	7.842	1,0	1,1	Sinop	121	3.615	0,4	0,3
77	Ardahan	199	7.706	2,1	3,0	Kırıkkale	98	4.088	0,4	0,4
78	Erzincan	189	9.097	0,7	1,1	Kilis	92	3.326	0,9	0,8
79	Kilis	132	2.612	1,3	0,9	Bayburt	77	4.395	0,9	1,3
80	Bayburt	114	5.693	1,4	2,7	Tunceli	63	3.844	0,7	1,1
81	Tunceli	99	3.270	1,4	1,5	Ardahan	50	6.473	0,5	1,8
Türkiye		194.894	13.127.752	1,4	1,3	Türkiye	152.494	13.823.888	1,0	1,0

Kaynak: TBB Risk Merkezi

ADANA
TİCARET ODASI

ADANA TİCARET ODASI
Karasoku Mah. Abidinpaşa Caddesi
Adana Ticaret Odası Hizmet Binası No: 22
01010 Seyhan / ADANA

Çağrı Merkezi: 0 850 346 01 01 Faks: 0 322 351 80 09
yaziisleri@adanato.org.tr / web: www.adanato.org.tr

adanaticodasi